

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دوماهنامه وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: مرکز دیپلماسی عمومی وزارت امور خارجه

سر دبیر: ناصر کتعمانی؛ سخنگو و رئیس مرکز دیپلماسی عمومی

مشاور سر دبیر: علی مجتبی روزبهانی

مدیر داخلی: زهرا مهران زاد

دبیر هیات تحریریه: محسن شمسی زاده راوندی

اعضای تحریریه: علیرضا عنایتی، هادی عامریان، حسین محمدی، علی رحیمی یزدی

مترجم: مسعود شکوری و همکاران

ویراستاران: مهنوش حکیم شوشتری، فرزانه تقی زاده

طراح و مشاور محتوایی: روح اله گیشی نژاد

دبیر عکس: مهتری رحیم زاده

صفحه آرائی و آماده سازی نهایی: کانون هنری ساده رنگ

با تشکر از سعید خطیب زاده مشاور وزیر امور خارجه

چاپ خانه: موسسه همشهری

نشانی: جمهوری اسلامی ایران، تهران، میدان امام خمینی (ره) - خیابان امام خمینی (ره) - وزارت امور خارجه

www.mfa.gov.ir diplomaticiran@gmail.com

تلفن: ۶۱۱۵۱ ۹۲۳۱۰۲۶۷۴۸

کد پستی: ۱۱۳۶۹۱۴۸۱۱

جمهوری اسلامی مانع تغییر جغرافیای منطقه

زیر ذره بین

- ۴ مجله دیپلمات: امکانی نو در سیاست خارجی متوازن دکتر حسین امیرعبدالللهیان
- ۶ طرحی نو در اندازیم ناصر کتعالی
- ۷ جمهوری اسلامی؛ مانع تغییر جغرافیای منطقه زهرا مهران راد
- ۱۱ ۷ ماه تلاش
- ۲۱ دور روز در قلب روسیه هادی عامریان
- ۲۶ سیاست و تاریخ علی شمس آبادی، میثم بیگی
- ۳۵ رابطه با ایران متمایز و خاص زهرا مهران راد
- ۴۳ مناسبات بر ریل پیشرفت صباح زنگنه
- ۴۶ پتانسیل اتاق بازرگانی یحیی آل اسحاق
- ۵۱ نمادی از شکوه معماری دکتر علی نیکویی
- ۵۷ برگگی از تاریخ علی رجایی یزدی
- ۶۵ میراث جاودانه سید رضی الدین کاظمی مازندرانی
- ۷۲ نابغه ای نادر دکتر شهریار خوشاری
- ۷۷ سه گانه آب، درخت و گوه دکتر مریم دبیری
- ۸۳ میهمانی گل ها محسن شمس زاده راوندی
- ۸۸ رویدادستان
- ۹۲ انتصابات در آغاز بهار
- ۹۸ نمایش بی نظیر رنگ و شیشه

دیپلمات

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران
مجله دیپلمات | فروردین ۱۳۹۸

میهمان گل ها

جهان

۸۴

دوروز در قلب روسیه

بین
زیردنه

۳۵

رابطه با ایران متمایز و خاص

ضرورت روابط نزدیک
ایران و عراق در گفتگو با
سفیر جمهوری عراق

۳۵

سیاست و تاریخ

ویژه
نگاه

۲۶

مجله دیپلمات

امکانی نو در سیاست خارجی متوازن

در دیپلمات بر آنیم ارتباطی مستمر و دوسویه
با نمایندگی‌های میهمان در تهران داشته باشیم

امروزه نظام بین‌الملل در حال تحول و دگرگونی قابل توجهی است و به موازات این تحولات شگرف، سیاست خارجی کشورها نیز متأثر خواهد شد. گذار نظام بین‌المللی از سیستم تک‌قطبی به سوی جهانی چندقطبی، هر چند ممکن است تدریجی و آرام صورت پذیرد، اما چنین گذاری یک مسیر اجتناب‌ناپذیر طبیعی و تاریخی است.

پیروزی انقلاب اسلامی ایران در دوران نظام دوقطبی و متعاقباً اتخاذ سیاست خارجی «نه شرقی و نه غربی» طلیعه جهانی خالی از سلطه و استعمار و تحقق آمال ملت‌های محروم و مستضعف را در عرصه نظام بین‌المللی نوید می‌داد. این شعار برگرفته از روح استقلال‌خواهی ملت ایران در انقلاب شکوهمند اسلامی به رهبری حضرت امام خمینی (ره) بنیانگذار کبیر نظام جمهوری اسلامی ایران و با تکیه بر مبانی اندیشه‌های ایشان در تأکید بر سیاست خارجی مستقل، غیرمتعهد و مبتنی بر اصول احترام متقابل و عدم دخالت در امور دیگران، نفی سلطه‌گری و ظلم و سلطه‌پذیری و حمایت از مظلوم، اتحاد کشورهای اسلامی و روابط حسنه و مسالمت‌آمیز با کشورها مبتنی بر مبانی اسلامی و انسانی بوده است، که نمود این سرمشق با تدابیر و مصداق‌شناسی به عرصه ظهور رسیده و تاکنون جمهوری اسلامی ایران سیاست خارجی خود را به هیچ کشور، بلوک و یا اندیشه‌ای متعهد و البته محدود نکرده و نخواهد کرد.

با شکل‌گیری دولت مردمی و تحول خواه جناب آقای دکتر رئیسی، دستگاه دیپلماسی با درک تحولات نظام بین‌المللی و الهام از رهنمودهای مقام معظم رهبری که بر تحرک بالابوی وقفه دستگاه دیپلماسی بر اساس «دیپلماسی هوشمند، پویا، فعال و متوازن» و «توزیع توان دیپلماسی» در همه حوزه‌های جغرافیایی جهان و بهره‌گیری از «راهنماهای هوشمندانه و مهارت دیپلماتیک»، «تعطاف در جای لازم»، «نفوذ ناپذیری در مواقع ضروری» و «پایبندی صادقانه و عمیق به اهداف» و همچنین بهره‌گیری از «ظرفیت دیپلماسی برای

دکتر حسین امیرعبداللهیان

وزیر امور خارجه

دیپلمات
مجله دیپلمات
شماره ۴
پاییز ۱۴۰۳

۱۳۵۷ - فرانسه

ایمام خمینی (ره) در قزوین و رهبر گیر جمهوری اسلامی ایران در زمان حضورشان در نوفل لوشاتو پیرامون سیاست خارجی ایران فرمودند: «حفاظت ما با کشورها، خارجی بر اساس احترام متقابل، عدم دخالت در امور داخلی یکدیگر، روابط حسنه قبیله‌گرایی و سلطه‌پذیری و حفظ آزادی و استقلال کشور خواهد بود. در این رابطه نه‌فکری فکلی تسلیم می‌شویم و نه به کسی قائل خواهیم گرد.»

۱۳۶۶ - نیویورک

فلسفه عدم اتکا به غرب و شسرق که جمهوری اسلامی تا امروز به آن پایبند مانده این است که انقلاب مائیت گره می‌خورد قدر نهایی سلطه‌گر را به خود راه نداد و قدری آنان را جدی نگرفته و به آنان باج نداد. مشروط بر این که قطعی اتکائی قوتی از هر قدر نه‌مندی را باور داشت. برای این عقیده و این راه‌های سنگینی نیز باید پرهیز داشت و مایه‌ها را آماده کرد.

اقتصاد» تاکید دارند، توسعه گسترده روابط با همه کشورهای دنیا با اولویت «نگاه به شرق»، «آسیامحوری»، و «همسایه‌محوری» را پیگیری کرده‌است. رویکرد راهبردی «نگاه به شرق» قطعاً به معنای نفی ارتباط با سایر مناطق نخواهد بود و جمهوری اسلامی ایران تمامی تلاش خود را برای توسعه روابط با همه مناطق جغرافیایی به کار خواهد گرفت. بر پایه همین اصول سیاست خارجی متوازن، تعامل هوشمند و دیپلماسی فعال و پویا به عنوان رویکردهای تازه دولت جدید معرفی شد. در چنین رهیافتی، سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران نگاه گسترده‌تری به استفاده از قدرت نرم و دیپلماسی عمومی دارد. تاریخ نشان داده است که رهیافت قدرت سخت به تنهایی کافی نیست و می‌تواند به نتایج غیر قابل پیش‌بینی منجر شود. شکست آمریکا در افغانستان، عراق و ویتنام را می‌توان در همین چارچوب تفسیر و تبیین کرد. امروزه با توجه به تغییر معادلات جهانی، جمهوری اسلامی ایران به یک کنشگر فعال، مستقل و تأثیرگذار تبدیل شده است که در چارچوب سیاست خارجی متوازن خود، نه‌اقلاری را برای خویش می‌طلبد و نه در قمر سایر قدرتها و اقطاب نظام بین‌الملل قرار می‌گیرد. در این راستا، جمهوری اسلامی ایران ضمن تأمین و حفظ منافع ملی خویش، خواهان ایجاد روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی متوازن و متناسب با همه کشورها و در رأس آن کشورهای واقع در حوزه همسایگی خویش است و بر تشنج‌زدایی و تأمین امنیت منطقه، حل بحران‌های منطقه‌ای و مبارزه با حرکت‌های تروریستی و تفکرات افراطی تأکید می‌ورزد. تلاش برای برقراری عدالت و برابری در نظام بین‌المللی و مبارزه با تحریم‌های غیرقانونی یک‌جانبه علیه ملت‌ها از جمله راهبردهای اصلی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران است.

همفکری، رشد، توسعه و بالندگی منطقه‌ای در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی از جمله اهداف سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود و در این مسیر به تقویت حضور و همکاری خود در سازمان‌های منطقه‌ای اقتصادی همچون آکو و شانگهای توجه خاصی

خواهد شد.

سیاست خارجی جدید جمهوری اسلامی ایران نگاه ویژه‌ای به گسترش عرضه‌های جدید دیپلماسی از جمله دیپلماسی دیجیتال دارد و در همین راستا بر آن است ضمن تقویت ساز و کارهای ارتباطی، تعامل مناسبی میان اندیشمندان و دیپلمات‌های کشورهای مختلف با وزارت امور خارجه برقرار کند. در این چارچوب و با هدف ایجاد پل ارتباطی بین وزارت امور خارجه و جامعه دیپلماتیک مقیم جمهوری اسلامی ایران از همکاری‌ها خواستیم به تهیه و تدوین «نشریه دیپلمات» اقدام کنند. اعتقاد راسخ داریم این نشریه پنجره‌ای برای آشنایی و تعامل میان وزارت امور خارجه، سفارت‌خانه‌ها و سایر نمایندگان مقیم‌های خواهد بود و می‌تواند فرصت‌های همکاری‌های جدید را ایجاد و تقویت کند.

اینجا و در مجله دیپلمات که ابتکاری نو در مجموعه وزارت امور خارجه است، برآیند ارتباطی مستمر و دوسویه با نمایندگان مقیم تهران داشته باشیم. مایل هستیم موارد و مسائلی مطرح‌شده در قالب مجله دیپلمات طرح و تبیین شوند تا بنیادی یگانه و اصیل برای تعامل و دانایی برقرار شود. دست همه شما مخاطبان و همراهان را به گرمی می‌فشاریم و سینه‌های گشاده برای شنیدن و خواندن و پذیرش نظرات خواهیم داشت

داشت

طرحی نو در اندازیم

مستندسازی مکتوب، سنتی ارزشمند که ایرانیان همواره بر اهمیت آن واقف بوده‌اند

مستندسازی مکتوب از عادات یگانه و زیبای بشر برای نشر آگاهی، روشنگری و البته ماندگاری بوده است. ایرانیان در تاریخ کهن خویش، از نخستین تمدن‌هایی شمرده می‌شدند که بر اهمیت این موضوع واقف بوده و در این راستا حرکت کرده‌اند.

سنت وزارت امور خارجه همواره توجه جدی به میراث مکتوب، نشر و حفظ اسناد و آرشیوهای ارزشمند ایران بوده و در همین چارچوب به انتشار مجلدات، کتب و مکتوبات اهتمام بی‌وقفه داشته است. در همین راستا، امروز و اینجا بنیاد نشریه‌ای به پیشنهاد جناب دکتر امیرعبداللّه‌یان، وزیر محترم امور خارجه گذارده می‌شود که باور دارم در ارتباط بیشتر میان جامعه بزرگ دیپلماتیک در ایران و علاقه‌مندان به حوزه دیپلماسی نقش مؤثری ایفا خواهد کرد.

در نشریه «دیپلمات» که هر دو ماه یکبار منتشر خواهد شد، مخاطب اصلی جامعه دیپلماتیک و نیز کنشگران و فعالان حوزه روابط بین‌الملل خواهند بود و در هر شماره تحولات حوزه سیاست خارجی با تمرکز ویژه بر یک پرونده خاص تفسیر و تحلیل خواهد شد.

در شماره نخست که اکنون در دستان پرمهر شما توریق می‌شود، پرونده ویژه‌ای با موضوع عراق، باز و به ابعاد روابط دو جانبه پرداخته شده است و یقین دارم همراهی و قلم شما عزیزان، ما را در تداوم این ابتکار یاری خواهد کرد. در این نشریه از دریافت اخبار و برنامه‌های سفارتخانه‌های مقیم و البته مقالات، نظرات و پیشنهادها استقبال می‌کنیم.

در پایان و به رسم ایجاز در کلام نخست، از خداوند متعال استدعای توفیق و از جمع همکاران همدل، انتظار یاری دارم و دستشان را در این راه روشن که گام اولش پیش چشمان شماست، به گرمی می‌فشارم. یقین دارم در کنار یکدیگر کاری درخور نام و شأن سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران به انجام خواهیم

رسانید D

ناصر کنعلی

سخنگو و رئیس مرکز دیپلماسی عمومی

وزارت امور خارجه

**در نشریه
«دیپلمات» که
هر دو ماه یکبار
منتشر خواهد شد،
مخاطب اصلی
جامعه دیپلماتیک
و نیز کنشگران
و فعالان حوزه
روابط بین‌الملل
خواهند بود**

جمهوری اسلامی مانع تغییر جغرافیای منطقه

جمهوری اسلامی؛ نابودگر داعش، قهرمان جنگ علیه تروریسم و مانع تغییر جغرافیای منطقه

زهرامهران راد
مدیر داخلی مجله دیپلمات

رئیس جمهور طی سخنانی در نشست
مجمع عمومی سازمان ملل با اشاره به نقش
غیر قابل انکار سردار سلیمانی در نابودی
داعش گفت: دولتی از آن طرف کره زمین

تصمیم گرفت به قیمت ریختن خون صدها هزار زن و کودک،
جغرافیای منطقه ما را تغییر دهد، اما جمهوری اسلامی این پروژه
را متوقف کرد. نابو دگر داعش، کسی نبود جز سردار سپهبد
سلیمانی. رسیدگی عادلانه به جنایتی که رئیس جمهور سابق
آمریکا به آن اعتراف کرده، خدمت به انسانیت است.

آیت الله سیدابراهیم رئیسی، رئیس جمهوری اسلامی ایران صبح
چهارشنبه ۳۰ شهریور به وقت محلی، در نطق خود در هفتاد و هفتمین
اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد با اشاره به آسیب‌ها و مخاطرات
نظم کنونی و رویه زوال جهان، تلاش‌های پیوسته ملت ایران را برای
شکل دهی به نظم و نظامی عادلانه در دنیا مورد توجه قرار داد.
وی با برشمردن مصادیق متعددی از بی عدالتی و استانداردهای دوگانه
آمریکا در قبال مسائلی همچون تروریسم و حقوق بشر در نقاط مختلف
جهان، از جمله در مواجهه با ایران، به سرفصل‌های نقش برجسته و بیشتر
جمهوری اسلامی ایران در ایستادگی مقابل سیاست‌های زورگویانه
و مداخله جویانه از جمله مهار تروریسم دست‌ساز آمریکا و ناکام کردن
تغییر نقشه کشورهای منطقه به فرامی‌بخشی سردار شهید سپهبد سلیمانی
پرداخت و تأکید کرد: رسیدگی عادلانه قضایی به جنایت رئیس جمهور
سابق آمریکا را از طریق یک دادگاه عادلانه دنبال خواهیم کرد.

◀ تلاش سلطه‌گران برای اسارت سرنوشت ملت ایران همواره
ناکام بوده است

رئیس جمهور در ادامه با بیان اینکه تلاش سلطه‌گران برای تسلط بر
سرنوشت ملت ایران همواره ناکام بوده است، گفت: مفتخرم نماینده ملتی
هستم که میراث‌دار تمدن بزرگی است، ملت ایران همیشه ملتی آزاد بوده
و تلاش سلطه‌گران برای سیطره بر سرنوشت خود را ناکام گذاشته است.
ملت ایران در طول تاریخ خود، با اسارت ملت‌های دیگر هم مبارزه کرده؛
از اسارت بابلی تا اسارت فلسطینی.

◀ استاندار دوگانه برخی مدعیان حقوق بشر/ از سروصدا درباره
پرونده باز یک رخداد تا سکوت مرگبار در برابر قتل ده‌ها زن
بی‌پناه در غرب

وی تصریح کرد: ایران استانداردهای دوگانه برخی دولت‌ها در زمینه
حقوق بشر را مهم‌ترین عامل نهادینه شدن نقض حقوق انسان‌ها
می‌داند که از آن جمله می‌توان به موضع‌گیری‌های متفاوت و متدوین
در باره یک رخداد در حال بررسی در ایران و سکوت مرگبار در برابر
قتل ده‌ها زن بی‌پناه در مدت کوتاهی در یکی از کشورهای غربی
اشاره کرد.

◀ بازخوانی یک کارنامه تیره / جایگاه مدعی و متهم در حقوق بشر نباید عوض شود

آیت‌الله رئیسی با تأکید بر اینکه بالاتر از حقوق بشر، حقوق ملت‌هاست که به راحتی از سوی قدرتهای ظالم پامال می‌شود، افزود: جایگاه مدعی و متهم در زمینه حقوق بشر نباید عوض شود. نقضان واقعی حقوق بشر شایستگی اخلاقی لازم برای اظهار نظر درباره حقوق بشر را ندارند.

◀ نمایش عکس شهید سلیمانی در سازمان ملل / حاج قاسم؛ نابودگر داعش و قهرمان جنگ علیه تروریسم

رئیس جمهور در ادامه سخنان خود با اشاره به نقش غیر قابل انکار سردار شهید قاسم سلیمانی در نابودی داعش گفت: دولتی از آن طرف کره زمین تصمیم گرفت به قیمت ریختن خون صدها هزار زن و کودک، جغرافیای منطقه ما را تغییر دهد، اما جمهوری اسلامی این پروژه را متوقف کرد و به عقب راند.

قهرمان این نبرد علیه تروریسم و نابودگر داعش، کسی نبود جز سردار شهید حاج قاسم سلیمانی. رسیدگی عادلانه به جنایتی که رئیس جمهور سابق آمریکا به آن اعتراف کرده، خدمت به انسانیت است.

◀ در پرونده هسته‌ای، حقوق قانونی و عادلانه خود را مطالبه می‌کنیم

آیت‌الله رئیسی با طرح این پرسش که ایران چه چیزی غیر از حقوق قانونی و عادلانه خود را مطالبه کرده است که زورمداران عالم برآشفته شده‌اند، بیان کرد: امروز خواست ملت‌های جهان برای پیشرفت، استقلال و برخورداری از امنیت جدی‌تر شده است.

◀ وعده رفع تحریم عملی نشد / ایران در برابری رحمانه‌ترین تحریم‌ها به دستاوردهای علمی و فنی در تراز جهانی رسیده است

رئیس جمهور در ادامه با تأکید بر اینکه ملت ایران با تکیه بر تجارب خود، سیاست‌استادگی و پیشرفت را انتخاب کرده است، افزود: ایران اسلامی علی‌رغم تهدیدها و تحریم‌ها، امروز یک کشور قوی با دستاوردهای علمی و فنی در سطح جهان است و دنیا به ایران قوی نیازمند است. جمهوری اسلامی در عین صادرات نفت و گاز، شبکه توزیع برق و گاز دارد و امروز در دانش و علوم پیشرفته نیز پیش‌تاز است.

◀ به دنبال تعامل حداکثری با همه کشورهای جهان هستیم / جنگ، راه‌حل بحران‌ها نیست

آیت‌الله رئیسی با بیان اینکه ایران به‌عنوان قدرت منطقه‌ای خواستار تعامل حداکثری با همه کشورهای جهان است، خاطر نشان کرد: جنگ، راه‌کار حل بحران‌های جهان نیست؛ مسیر حل بحران‌ها گفت‌وگوست.

وی همچنین تصریح کرد: تجارت منطقه‌ای ایران در یک سال گذشته به‌صورت چشمگیری رشد کرده و ما معتقدیم سیاست همسایگی، سیاستی امنیت‌ساز است.

◀ علتی مظلوم‌تر از فلسطین نداریم

رئیس جمهور در ادامه با اشاره به اینکه رژیم صهیونیستی بزرگ‌ترین زندان را در غزه به پا کرده است، گفت: هفت دهه است که ظلم و اشغالگری رژیم صهیونیستی ادامه دارد؛ در حالی که راه‌حل مسئله فلسطین فقط مراجعه به آرای همه فلسطینیان در قالب همه‌پرسی فراگیر است.

◀ رکن اساسی امنیت جهانی، خلع سلاح جهانی است / فتوای شرعی رهبر انقلاب در مورد سلاح هسته‌ای از هر نظارتی نافذتر است

آیت‌الله رئیسی ضمن تأکید بر این نکته که برای دولت و ملت ایران فتوای شرعی رهبر انقلاب در مورد سلاح هسته‌ای از هر نظارت بین‌المللی نافذتر است، خاطر نشان کرد: به‌عنوان نماینده ملت ایران اعلام می‌کنم، ایران به دنبال ساخت سلاح هسته‌ای نیست و این سلاح جایی در دکترین دفاعی ما ندارد. در حالی که برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران تنها دو درصد برنامه‌های هسته‌ای جهان را شامل می‌شود، اما ۳۵ درصد بازرسی‌ها از تأسیسات ملست.

◀ اگر انعطاف ایران نبود، مذاکرات در همان روزهای اول متوقف می‌شد

رئیس جمهور با اشاره به مسئله توافق هسته‌ای اظهار کرد: ما معتقدیم گره توافق هسته‌ای از آنجایی باید باز شود که گره خورده است. ایران با پایبندی به تعهدات خود، محور اصلی بقای برجام بوده؛ این در حالی است که آمریکا از بازگشت خود به برجام سخن می‌گوید، اما صدای دیگری از این کشور شنیده می‌شود که تعهدپذیری آمریکا را زیر سؤال می‌برد و البته بنابه‌ادعای رسمی دولت آمریکا، سیاست فشار حداکثری علیه ایران شکست مفتضحانه‌ای خورده است.

◀ ایران؛ امیدوار به آینده روشن / حکومت صالحین با ظهور آخرین منجی گسترش خواهد یافت

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در حاشیه هفتاد و هفتمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد دیدارهای دوجانبه متعددی با مقامات کشورهای مختلف جهان و نهادهای بین المللی داشت.

اسلامی ایران نیز در حاشیه هفتاد و هفتمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد دیدارهای دوجانبه متعددی با مقامات کشورهای مختلف جهان و نهادهای بین المللی داشت که از آن جمله می توان به دیدار با آنتونیو گوترش دبیر کل سازمان ملل متحد، جابا کروشوی رئیس نشست هفتاد و هفتم مجمع عمومی سازمان ملل، پیتر مائورر رئیس کمیته بین المللی صلیب سرخ جهانی، پترسون نماینده ویژه دبیر کل سازمان ملل در امور سوریه و مارتین گریفیتس معاون دبیر کل سازمان ملل متحد در امور بشر دوستانه اشاره کرد.

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی همچنین با مقامات ایران خود از کشورهای لبنان، کره جنوبی، قطر، ایرلند، نروژ، جمهوری آذربایجان، اتریش، برزیل، سوئد، هلند، بلژیک، اردن، کویت، امارات، نیکاراگوئه، سریلانکا، اوگاندا، اریتره، ونزوئلا، عراق، سوریه، ارمنستان، کوبا، بلاروس، مورتانی، برونئی، مالی، اندونزی و اسلوانی دیدار و درباره روابط دوجانبه و مسائل منطقه ای گفت و گو کرد.

از دیگر برنامه های دکتر امیر عبداللهیان می توان به حضور در نشست وزرای خارجه عضو روند آستله که با حضور وزیران امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، روسیه، ترکیه و پترسون نماینده ویژه دبیر کل سازمان ملل در امور سوریه برگزار شد و همچنین سخنرانی در نشست وزرای امور خارجه عضو کمیته فلسطین جنبش عدم تعهد اشاره کرد.

همچنین در جریان این سفر، وزیر امور خارجه و هیئت همراه با سرپرست و اعضای دفتر حفاظت منافع ایران در واشنگتن دیدار کردند و از نزدیک در جریان آخرین وضعیت خدمت رسانی به هموطنان مقیم آمریکا قرار گرفتند. از دیگر برنامه های دکتر امیر عبداللهیان در حاشیه سفر به نیویورک می توان به مصاحبه با رسانه های همچون نیویورک تایمز، المانیاتور و رادیو ان پی آر آمریکا اشاره کرد. **D**

آیت الله رئیسی در بخش پایانی سخنان خود گفت: باور داریم بر مبنای اراده الهی عدالت جهانی برپا و حکومت بندگان صالح پروردگار با ظهور آخرین منجی بشریت بر زمین گسترده خواهد شد.

آیت الله رئیسی در حاشیه سفر به نیویورک و شرکت در هفتاد و هفتمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد دیدارهایی با مقامات کشورهای مختلف دنیا و نهادهای بین المللی داشت که از جمله آن می توان به دیدار با آنتونیو گوترش دبیر کل سازمان ملل متحد و شارل میشل رئیس شورای اروپا، اشاره کرد.

همچنین رئیس جمهور دیدارهایی دوجانبه ای نیز با روسای جمهور و نخست وزیر کشورهای فرانسه، بولیوی، پاکستان، عراق، سوئیس، لبنان، ژاپن، فنلاند، صربستان، ارمنستان و زیمبابوه داشت.

سایر برنامه های حضور رئیس جمهور در جریان سفر به نیویورک شرکت و سخنرانی در اجلاس عالی رتبه آموزشی یونسکو، دیدار رهبران ادیان الهی، دیدار متخصصان و کارشناسان سیاست خارجی آمریکا، دیدار مدیران ارشد رسانه های آمریکایی و نشست خبری رئیس جمهور با رسانه ها بود. شایان ذکر است، وزیر امور خارجه جمهوری

۱۴۰۰-۰۶-۰۳

گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه کویت با دکتر امیرعبدالللهیان

۱۴۰۰-۰۶-۰۴

گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیرعبدالللهیان با وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه
دیدار وزرای امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی پاکستان
گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ترکیه با دکتر امیرعبدالللهیان
گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه یونان با دکتر امیرعبدالللهیان
گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه سلطنت عمان با دکتر امیرعبدالللهیان

۱۴۰۰-۰۶-۰۵

گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه قطر با دکتر امیرعبدالللهیان
تماس تلفنی وزیر امور خارجه عراق با دکتر امیرعبدالللهیان
گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیرعبدالللهیان با نماینده عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا

۱۴۰۰-۰۶-۰۷

شرکت وزیر امور خارجه در نشست منطقه‌ای حمایت از عراق در بغداد

دیدار دکتر امیرعبدالللهیان با نخست‌وزیر عراق
دیدار دکتر امیرعبدالللهیان با رئیس‌جمهور عراق
دیدار دکتر امیرعبدالللهیان با رئیس مجلس عراق
دیدار دکتر امیرعبدالللهیان با رئیس‌جمهور سوریه

دیدار وزرای امور خارجه ایران و سوریه
گفت‌وگوی وزرای امور خارجه ایران و ترکیه در حاشیه نشست منطقه‌ای حمایت از عراق
گفت‌وگوی وزرای امور خارجه ایران و کویت در حاشیه نشست منطقه‌ای حمایت از عراق

۱۴۰۰-۰۶-۱۰

گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و فرانسه
تماس تلفنی وزیر امور خارجه ارمنستان با دکتر امیرعبدالللهیان
گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و هند
دیدار دکتر امیرعبدالللهیان با نخست‌وزیر امارات متحده عربی
تماس تلفنی وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان با دکتر امیرعبدالللهیان
تماس تلفنی وزیر امور خارجه کرواسی با دکتر امیرعبدالللهیان

۱۴۰۰-۰۶-۱۱

گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه موریتانی با دکتر

شهر خاور ۱۴۰۰

امیرعبداللهیان

- گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه صربستان با دکتر امیرعبداللهیان
- گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه آلمان با دکتر امیرعبداللهیان
- تبادل نظر تلفنی وزرای امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و اتریش

۱۲ ۰۶ ۱۴۰۰

- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و چین
- گفت‌وگوی تلفنی جبران باسیل وزیر امور خارجه سابق لبنان با دکتر امیرعبداللهیان

۱۴ ۰۶ ۱۴۰۰

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر عبدالله رئیس پیشین شورای عالی صلح افغانستان با دکتر امیر عبداللهیان
- تماس تلفنی اسماعیل هنیه با وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران
- تماس تلفنی وزرای امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و جمهوری پاکستان

۱۶ ۰۶ ۱۴۰۰

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با حامد کرزی رئیس جمهور اسبق افغانستان

۱۷ ۰۶ ۱۴۰۰

- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و عراق

۱۸ ۰۶ ۱۴۰۰

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با دبیرکل سازمان ملل متحد
- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و روسیه
- تماس تلفنی وزیر امور خارجه هلند با دکتر امیرعبداللهیان
- دیدار وزرای امور خارجه ایران و قطر در تهران
- شرکت در نشست مجازی وزرای امور خارجه شش کشور همسایه افغانستان
- تماس تلفنی وزیر امور خارجه امارات

متحدہ عربی با دکتر امیرعبداللهیان

۲۲ ۰۶ ۱۴۰۰

- تماس تلفنی دومینیک راب وزیر امور خارجه بریتانیا با دکتر امیرعبداللهیان
- سخنرانی وزیر امور خارجه در نشست مجازی وضعیت بشر دوستانه در افغانستان

۲۴ ۰۶ ۱۴۰۰

- دیدار عبدالله لیبیان با دکتر امیرعبداللهیان

۲۵ ۰۶ ۱۴۰۰

- حضور دکتر امیرعبداللهیان در نشست چهار جانبه وزرای امور خارجه ایران، روسیه، چین و پاکستان در تاجیکستان
- دیدار وزرای امور خارجه ایران و چین در تاجیکستان

۲۶ ۰۶ ۱۴۰۰

- دیدار وزرای امور خارجه ایران و بلاروس در تاجیکستان
- دیدار وزرای امور خارجه ایران و پاکستان در تاجیکستان
- دیدار وزرای امور خارجه ایران و روسیه در تاجیکستان
- دیدار وزرای امور خارجه ایران و هند در تاجیکستان

۲۷ ۰۶ ۱۴۰۰

- دیدار دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه تاجیکستان

۳۰ ۰۶ ۱۴۰۰

- دیدار دکتر امیرعبداللهیان با وزیر خارجه آلمان در حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- ملاقات دکتر امیرعبداللهیان با وزیر خارجه فنلاند در حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- ملاقات دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه ویتنام در حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل

- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه لوکزامبورگ در حاشیہ نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه ہند در حاشیہ نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- دیدار دکتر امیر عبداللہیان با کمیسر عالی ملل متحد در امور پناہندگان

۱۴۰۰-۰۶-۳۱

- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با نمایندہ عالی اتحادیہ اروپا در امور سیاست خارجی
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر خارجه اتریش در حاشیہ نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر خارجه کرواسی در حاشیہ نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر خارجه سوئیس در حاشیہ نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- دیدار دکتر امیر عبداللہیان با لیز تراس وزیر امور خارجه بریتانیا در حاشیہ نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه سوریه در حاشیہ نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه ونزوئلا در حاشیہ نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه بلاروس در حاشیہ نشست مجمع عمومی سازمان ملل
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه ایرلند
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه اسپانیا

۱۴۰۰-۰۷-۰۱

- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه دانمارک
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه ایتالیا

- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه نیجریہ
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه مجارستان
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه ترکیہ
- ملاقات وزیر امور خارجه با رئیس کمیته بین المللی صلیب سرخ
- ملاقات وزیر امور خارجه با رئیس جمهور عراق
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه نامیبیا
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه فرقیزستان

۱۴۰۰-۰۷-۰۲

- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر خارجه آفریقای جنوبی
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با نمایندہ ویژه سازمان ملل در امور سوریه
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه پرتغال
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه کوبا
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه ساحل عاج
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه نروژ
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه اندونزی
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه ارمنستان
- ملاقات وزیر امور خارجه با وزیر امور خارجه سنگاپور
- ملاقات دکتر امیر عبداللہیان با رئیس مجمع عمومی و دبیرکل سازمان ملل متحد
- ملاقات وزرای امور خارجه ایران و نیکاراگوئه
- ملاقات وزیر امور خارجه با وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان
- ملاقات وزیر امور خارجه با وزیر امور خارجه صربستان

۱۴۰۰-۰۷-۰۳

- نشست دکتر امیر عبداللهیان با رسانه‌ها و محققان ارشد اندیشکده‌های آمریکایی
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه سوئد
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه فرانسه

۱۴۰۰-۰۷-۰۴

- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه عراق
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه الجزایر

۱۴۰۰-۰۷-۰۶

- تماس تلفنی وزیر امور خارجه بلغارستان با دکتر امیر عبداللهیان

۱۴۰۰-۰۷-۰۸

- تماس تلفنی وزرای امور خارجه ایران و کره جنوبی
- دیدار رئیس جدید دفتر صندوق کودکان سازمان ملل متحد با دکتر امیر عبداللهیان
- دیدار هماهنگ‌کننده مقیم سازمان ملل متحد با دکتر امیر عبداللهیان

۱۴۰۰-۰۷-۱۱

- تماس تلفنی وزیر امور خارجه ترکمنستان با دکتر امیر عبداللهیان

۱۴۰۰-۰۷-۱۲

- تماس تلفنی دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه ونزوئلا
- تماس تلفنی دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه عمان
- دیدار وزرای امور خارجه ایران و ارمنستان

۱۴۰۰-۰۷-۱۴

- دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه روسیه

۱۴۰۰-۰۷-۱۵

- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با نخست‌وزیر لبنان
- نشست دکتر امیر عبداللهیان با نمایندگان گروه‌های مقاومت فلسطینی
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با زیاد نخاله و جمعی از رهبران حرکت جهاد اسلامی فلسطین
- دیدار دکتر امیر عبداللهیان با مسئول روابط خارجی جنبش حماس
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با رئیس پارلمان لبنان
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با رئیس جمهور لبنان

۱۴۰۰-۰۷-۱۶

- دیدار دکتر امیر عبداللهیان با شخصیت‌های برجسته لبنانی
- دیدار وزرای امور خارجه ایران و لبنان
- دیدار دکتر امیر عبداللهیان با دبیرکل حزب الله لبنان

۱۴۰۰-۰۷-۱۷

- دیدار دکتر امیر عبداللهیان با رئیس جمهور سوریه

۱۴۰۰-۰۷-۱۸

- مصاحبه شبکه NBC با دکتر امیر عبداللهیان

۱۴۰۰-۰۷-۱۹

- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و اردن
- گفت‌وگوی مجازی وزیر امور خارجه با جمعی از ایرانیان مقیم آمریکا و کانادا
- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و آفریقای جنوبی

۱۴۰۰-۰۷-۲۰

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان
- دیدار دکتر امیر عبداللهیان با رئیس مجلس ملی سوئیس
- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و فدراسیون روسیه

۱۴۰۰ - ۰۷ - ۲۲

• گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه چین

۱۴۰۰ - ۰۷ - ۲۴

• دیدار دبیرکل وزارت امور خارجه اتریش با دکتر امیرعبداللهیان

۱۴۰۰ - ۰۷ - ۲۶

• گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با دبیرکل سازمان ملل متحد

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و پاکستان

• دیدار وزیر امور خارجه ایران و ونزوئلا

• گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با دبیرکل سازمان همکاری اسلامی

۱۴۰۰ - ۰۷ - ۲۷

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و عمان

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و قطر

۱۴۰۰ - ۰۷ - ۲۹

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و ترکیه

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و اندونزی

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۰۱

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و جمهوری آذربایجان

• دیدار دبیرکل جدید سازمان همکاری‌های اقتصادی (اگو) با دکتر امیرعبداللهیان

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۰۴

• دیدار وزیر امور خارجه ایران و تاجیکستان

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و بلاروس

• دیدار دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه ترکمنستان

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۰۵

• برگزاری دومین نشست وزرای امور خارجه کشورهای همسایه افغانستان در تهران

• دیدار وزیر امور خارجه ایران و ازبکستان

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۱۳

• تماس تلفنی وزیر امور خارجه عراق با دکتر امیرعبداللهیان

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه سوریه با دکتر امیرعبداللهیان

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۱۵

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و روسیه

• تماس تلفنی وزیر امور خارجه ایران و چین

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و جمهوری آذربایجان

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۱۶

• تماس تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه عراق

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۱۷

• گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با لیز تراس وزیر امور خارجه بریتانیا

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۱۸

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و فرانسه

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و آلمان

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۲۰

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و الجزایر

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و امارات متحده عربی

۱۴۰۰ - ۰۸ - ۲۴

• گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه ایتالیا

• گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه ایران و ترکیه

۲۷-۰۸-۱۴۰۰

گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و لهستان

گفت‌وگویی تلفنی وزیر امور خارجه سوریه با دکتر امیرعبداللهیان

۳۰-۰۸-۱۴۰۰

دیدار شاهین مصطفی یف معاون نخست‌وزیر

جمهوری آذربایجان با دکتر امیرعبداللهیان

دیدار لاورنتیف، نماینده ویژه رئیس‌جمهور

روسیه در امور سوریه با دکتر امیرعبداللهیان

۲۲-۰۹-۱۴۰۰

گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و تایلند

گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه سوئیس

۲۳-۰۹-۱۴۰۰

گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و ارمنستان

برگزاری چهارمین نشست رایزنی وزرای امور خارجه ایران و چین

۴-۰۹-۱۴۰۰

دیدار مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با دکتر امیرعبداللهیان

گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و ترکمنستان

۵-۰۹-۱۴۰۰

گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه مالزی

گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا

۶-۰۹-۱۴۰۰

دیدار دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان

دیدار وزرای امور خارجه ایران و ازبکستان

۷-۰۹-۱۴۰۰

دیدار معاون اول وزیر امور خارجه قزاقستان با دکتر امیرعبداللهیان

۸-۰۹-۱۴۰۰

گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با دبیرکل سازمان ملل متحد

گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و امارات متحده عربی

دیدار معاون وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه

با دکتر امیرعبداللهیان

گفت‌وگویی وزرای امور خارجه ایران و تاجیکستان

۱۰-۰۹-۱۴۰۰

دیدار معاون وزیر امور خارجه زیمبابوه با دکتر امیرعبداللهیان

۱۱-۰۹-۱۴۰۰

گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و ژاپن

۱۲-۰۹-۱۴۰۰

گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با مسئول عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا

۱۴-۰۹-۱۴۰۰

دیدار معاون رئیس‌جمهور قرقیزستان با دکتر امیرعبداللهیان

۱۵-۰۹-۱۴۰۰

دیدار وزرای امور خارجه ایران و سوریه

۱۸-۰۹-۱۴۰۰

گفت‌وگویی تلفنی مسئول عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا با دکتر امیرعبداللهیان

۲۲-۰۹-۱۴۰۰

گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه ترکمنستان

گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه

گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه عمان

• حضور دکتر امیر عبداللهیان در هفدهمین نشست اضطراری وزرای امور خارجه سازمان همکاری اسلامی در پاکستان

۱۴۰۰-۰۹-۲۳

• گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللهیان با رئیس دفتر سیاسی جنبش مقاومت اسلامی حماس

۱۴۰۰-۰۹-۲۴

• گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللهیان با دبیرکل سازمان ملل متحد

۱۴۰۰-۰۹-۲۵

• گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه چین

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و مجارستان

۱۴۰۰-۰۹-۲۸

• گفت‌وگوی دکتر امیر عبداللهیان با فرمانده ارتش پاکستان

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و کویت

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و فلسطین

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با دبیرکل سازمان همکاری اسلامی

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و سیرالئون

• دیدار هیئت کمیته بین‌المللی صلیب سرخ با دکتر امیر عبداللهیان

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با نخست‌وزیر پاکستان

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و جمهوری آذربایجان

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و ترکیه

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و اردن

۱۴۰۰-۰۹-۲۹

• دیدار کمیسر عالی پناهندگان سازمان ملل متحد با دکتر امیر عبداللهیان

۱۴۰۰-۱۰-۰۱

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با ایرانیان مقیم جمهوری آذربایجان

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با رئیس مجلس ملی جمهوری آذربایجان

۱۴۰۰-۱۰-۰۳

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه عراق

۱۴۰۰-۱۰-۰۴

• دیدار معاون سیاسی وزیر امور خارجه عمان با دکتر امیر عبداللهیان

۱۴۰۰-۱۰-۱۲

• گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و عمان

۱۴۰۰-۱۰-۱۶

• گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و نروژ

۱۴۰۰-۱۰-۱۸

• گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران با هند
• ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با نماینده ویژه رئیس‌جمهور ترکمنستان

۱۴۰۰-۱۰-۱۹

• دیدار مولوی امیرخان متقی سرپرست وزارت امور خارجه افغانستان با دکتر امیر عبداللهیان

۱۴۰۰-۱۰-۲۰

• حضور دکتر امیر عبداللهیان در نشست هم‌اندیشی با ایرانیان مقیم مسقط

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با مذاکره‌کننده ارشد دولت نجات ملی یمن

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه سلطنت عمان

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با فهد بن محمود، معاون سلطان عمان

۱۴۰۰-۱۰-۲۱

• دیدار رئیس دفتر سیاسی حماس با دکتر امیر عبداللهیان

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه قطر

• دیدار دکتر امیر عبداللهیان با شیخ تمیم بن حمد آل ثانی امیر دولت قطر

۱۴۰۰ ۱۰ ۲۲

• گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و قزاقستان

۱۴۰۰ ۱۰ ۲۴

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و چین

۱۴۰۰ ۱۰ ۲۶

• دیدار نماینده ویژه سازمان ملل در امور سوریه با دکتر امیرعبداللهیان

۱۴۰۰ ۱۰ ۲۷

• گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه

۱۴۰۰ ۱۰ ۲۸

• گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و جمهوری نیجیر

۱۴۰۰ ۱۰ ۳۰

• دیدار وزرای امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه
• دیدار رئیس کمیته امور بین الملل دوماي دولتي روسیه با دکتر امیرعبداللهیان

۱۴۰۰ ۱۱ ۰۵

• گفت‌وگویی تلفنی رؤسای جمهور ایران و روسیه

۱۴۰۰ ۱۱ ۰۷

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و قطر

۱۴۰۰ ۱۱ ۰۸

• دیدار وزرای امور خارجه ایران و توگو
• گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه نیکاراگوئه
• گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و جمهوری آذربایجان
• گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با دبیرکل سازمان ملل متحد

۱۴۰۰ ۱۱ ۰۹

• گفت‌وگویی تلفنی رؤسای جمهور ایران و فرانسه

۱۴۰۰ ۱۱ ۱۱

• گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و هند

۱۴۰۰ ۱۱ ۱۲

• گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و استرالیا

۱۴۰۰ ۱۱ ۱۳

• گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و امارات متحده عربی

۱۴۰۰ ۱۱ ۱۴

• گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با دبیرکل سازمان همکاری اسلامی
• گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و عراق

• گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و ژاپن

۱۴۰۰ ۱۱ ۱۶

• گفت‌وگویی تلفنی مسئول عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا با دکتر امیرعبداللهیان
• گفت‌وگویی تلفنی رئیس جمهوری اسلامی ایران با نخست‌وزیر عراق

۱۴۰۰ ۱۱ ۱۸

• دیدار وزیر امور خارجه فنلاند با رئیس جمهوری اسلامی ایران
• گفت‌وگویی تلفنی رؤسای جمهور ایران و ترکیه
• دیدار وزرای امور خارجه ایران و فنلاند
• دیدار رئیس مرکز منطقه‌ای آسیا و اقیانوسیه سازمان ملل متحد با دکتر امیرعبداللهیان

۱۴۰۰ ۱۱ ۱۹

• گفت‌وگویی تلفنی دکتر امیرعبداللهیان با وزیر امور خارجه چین
• گفت‌وگویی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و روسیه

۱۴۰۰ ۱۱ ۲۱

• دیدار رؤسای جمهور ایران و روسیه

۱۱ ۲۴-۱۴۰۰

دیدار وزیرای امور خارجه ایران و مالی

۱۱ ۲۵-۱۴۰۰

- دیدار وزیرای امور خارجه ایران و ایرلند
- دیدار وزیر امور خارجه ایرلند با رئیس جمهوری اسلامی ایران
- گفت و گوی تلفنی دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه
- گفت و گوی تلفنی دکتر امیر عبداللهیان با مسئول عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا

۱۱ ۲۶-۱۴۰۰

- گفت و گوی تلفنی دکتر امیر عبداللهیان با لیز تراس وزیر امور خارجه بریتانیا

۱۱ ۲۸-۱۴۰۰

- گفت و گوی تلفنی وزیرای امور خارجه ایران و اوکراین

۱۱ ۲۹-۱۴۰۰

- حضور دکتر امیر عبداللهیان در پنجاه و هشتمین نشست کنفرانس امنیتی مونیخ
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه بلژیک
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با رئیس جمهور اسلونی
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه بوسنی و هرزگوین
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با رئیس اقلیم کردستان عراق

۱۱ ۳۰-۱۴۰۰

- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه اتریش
- ملاقات دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه عراق
- ملاقات وزیر امور خارجه با وزیر امور خارجه ایتالیا
- دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه سوئد
- دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه

هند

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه هند

قطر

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه قطر

آلمان

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه آلمان

ممل متحد

دیدار وزیرای امور خارجه ایران و اتریش

ارمنستان

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه ارمنستان

ایتالیا

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه ایتالیا

بلژیک

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه بلژیک

اسپانیا

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه اسپانیا

نروژ

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با وزیر امور خارجه نروژ

کرواسی

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با نخست وزیر لبنان

۱۲ ۰۱-۱۴۰۰

دیدار دکتر امیر عبداللهیان با نخست وزیر ترینیداد و توباگو

۱۲ ۰۲-۱۴۰۰

دیدار رئیس جمهوری اسلامی ایران با رئیس جمهور گینه استوایی

۱۲ ۰۳-۱۴۰۰

دیدار رئیس جمهوری اسلامی ایران با دیدار رئیس جمهوری اسلامی ایران با

۱۲ ۰۴-۱۴۰۰

دیدار وزیر خارجه عمان با رئیس جمهوری اسلامی ایران

۱۲ ۰۵-۱۴۰۰

دیدار وزیر امور خارجه ایران و قطر

۱۲ ۰۶-۱۴۰۰

دیدار وزیر امور خارجه عمان با رئیس جمهوری اسلامی ایران

۱۲ ۰۷-۱۴۰۰

دیدار وزیر امور خارجه ایران و قطر

۱۲ ۰۸-۱۴۰۰

دیدار وزیر امور خارجه ایران و قطر

۱۲ ۰۹-۱۴۰۰

دیدار وزیر امور خارجه عمان با رئیس جمهوری اسلامی ایران

۱۲ ۱۰-۱۴۰۰

دیدار وزیر امور خارجه ایران و عمان

۱۲ ۱۱-۱۴۰۰

دیدار وزیر امور خارجه ایران و عمان

۱۲ ۱۲-۱۴۰۰

دیدار وزیر امور خارجه ایران و عمان

- دیدار دبیرکل کنفرانس بین‌المللی حمایت از انتفاضه فلسطین با دکتر امیر عبداللہیان
- دیدار وزرای امور خارجه ایران و عمان

۱۴۰۰ ۱۲ ۰۵

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با لیز تراس وزیر امور خارجه بریتانیا

۱۴۰۰ ۱۲ ۰۶

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه اسلواکی
- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه
- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه مجارستان

۱۴۰۰ ۱۲ ۰۷

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با مسئول عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا

۱۴۰۰ ۱۲ ۰۹

- دیدار دکتر امیر عبداللہیان با رئیس دفتر امنیت ملی سوریه

۱۴۰۰ ۱۲ ۱۱

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه چین
- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و قطر
- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با رئیس کمیته بین‌المللی صلیب سرخ

۱۴۰۰ ۱۲ ۱۲

- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و ایرلند

۱۴۰۰ ۱۲ ۱۳

- تماس تلفنی مسئول عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا با دکتر امیر عبداللہیان

۱۴۰۰ ۱۲ ۱۴

- دیدار دکتر امیر عبداللہیان با مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی

۱۴۰۰ ۱۲ ۱۶

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه ترکیه
- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و روسیه

۱۴۰۰ ۱۲ ۱۷

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان

۱۴۰۰ ۱۲ ۱۹

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با مسئول عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا

۱۴۰۰ ۱۲ ۲۰

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه لهستان

۱۴۰۰ ۱۲ ۲۳

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه پاکستان
- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه اوکراین
- گفت‌وگوی تلفنی وزرای امور خارجه ایران و عمان

۱۴۰۰ ۱۲ ۲۴

- دیدار وزرای امور خارجه ایران و فدراسیون روسیه

۱۴۰۰ ۱۲ ۲۵

- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه بریتانیا
- گفت‌وگوی تلفنی دکتر امیر عبداللہیان با وزیر امور خارجه چین

دو روز در قلب روسیه

سفر دو روزه به مسکو؛ از دیدار رؤسای
جمهور دو کشور در کرملین تا حضور در
جمع فعالان اقتصادی روسیه

رئیس جمهوری اسلامی ایران در سفر دو روزه به روسیه با ولادیمیر پوتین رئیس جمهور فدراسیون روسیه دیدار و گفت و گو کرد. سخنرانی در مجلس دوما و شرکت در جمع فعالان اقتصادی روسیه از دیگر بخش های برنامه فشرده دکتر رئیسی در این سفر بود.

◀ روابط ممتاز ایران و روسیه در مسیر مناسبات راهبردی است

آیت الله رئیسی، رئیس جمهوری اسلامی ایران روز چهارشنبه ۲۹ دی ماه ۱۴۰۰ به دعوت رسمی همتای روس خود و در راستای گسترش تعاملات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، به روسیه سفر کرد. در این سفر، وزیر امور خارجه، امور اقتصادی و دارایی، نفت و رئیس دفتر رئیس جمهور، وی را همراهی می کردند.

دکتر رئیسی در این سفر ضمن دیدار با ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه، با اشاره به نقش تأثیرگذار دو قدرت ایران و روسیه در منطقه و جهان گفت: هیچ محدودیتی برای توسعه روابط با روسیه نداریم و روابط ممتاز تهران-مسکو نه تنها در تراز مناسبات راهبردی است، بلکه ارتقا نیز خواهد یافت.

رئیس جمهور در این دیدار همچنین با تأکید بر اینکه همکاری ایران با دولت های مستقل، فارغ از تحولات بین المللی گسترش می یابد، مبارزه با تروریسم و قاچاق سازمان یافته مواد مخدر را از محورهای همکاری مشترک دانست و افزود: تجربه

دکتر رئیسی در این سفر ضمن دیدار با ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه، با اشاره به نقش تأثیرگذار دو قدرت ایران و روسیه در منطقه و جهان گفت: هیچ محدودیتی برای توسعه روابط با روسیه نداریم

موفق همکاری علیه تروریسم در سوریه می تواند در قفقاز و افغانستان هم به کار گرفته شود.

آیت الله رئیسی تنها راه ثبات و امنیت پایدار در افغانستان را تشکیل دولت فراگیر با حضور همه اقوام و گروه ها دانست و خطاب به همتای روس خود خاطرنشان کرد: ما از ۴۰ سال گذشته همانند شما در برابر آمریکا ایستاده ایم.

وی همکاری ایران و روسیه در مبارزه با تروریسم در سوریه را یک تجربه موفق خواند و ضمن تأکید بر حفظ تمامیت ارزی سوریه گفت: حاکمیت کامل دولت مرکزی بر همه سرزمین و مرزهای بین المللی سوریه، تنها راه تأمین امنیت در سوریه است و چرخه باطل جابه جایی اشغالگر با تروریست و بالعکس در سوریه باید متوقف شود. در این دیدار طرفین تأکید کردند که مشکل اصلی جهان امروز، دوری از معنویت است.

◀ ایران به دنبال تعامل حداکثری با همه کشورهای جهان است

رئیس جمهوری اسلامی ایران در ادامه سفر خود با حضور در دوما، روسیه به ایراد سخنرانی پرداخت. دکتر رئیسی در سخنان

◀ مقدمات «سند جامع همکاری ایران و روسیه» در حال نهایی شدن است

دکتر رئیسی همچنین با حضور در نشست فعالان اقتصادی روسیه، از نهایی شدن مقدمات سند جامع همکاری‌های ایران و روسیه خبر داد و گفت: مواضع رؤسای جمهور ایران و روسیه در این خصوص به یکدیگر بسیار نزدیک و دارای اشتراکات فراوان است. پیش از سخنان رئیس‌جمهور در این نشست، شماری از فعالان اقتصادی روسیه دیدگاه‌های خود و مشکلات ارتقای روابط تجاری بین دو کشور را مطرح کردند.

شایان ذکر است، در این سفر دو روزه رئیس‌جمهور علاوه بر گفت‌وگو با شبکه تلویزیونی راشا-تودی (RT)، با رئیس شورای مسلمانان روسیه، نمازگزاران مسجد جامع مسکو، بانوان خانواده‌های ایرانی ساکن مسکو و خانواده‌های ایرانی مقیم روسیه دیدار کرد.

به نظر می‌رسد سفر رئیس‌جمهوری اسلامی ایران به روسیه هر چند کوتاه اما دارای دستاوردهای بزرگ و مهمی بود که از آن جمله می‌توان به هدف‌گذاری ۱۰ میلیارد دلاری برای گسترش روابط اقتصادی دو کشور، فعال‌سازی کریدور شمال-جنوب

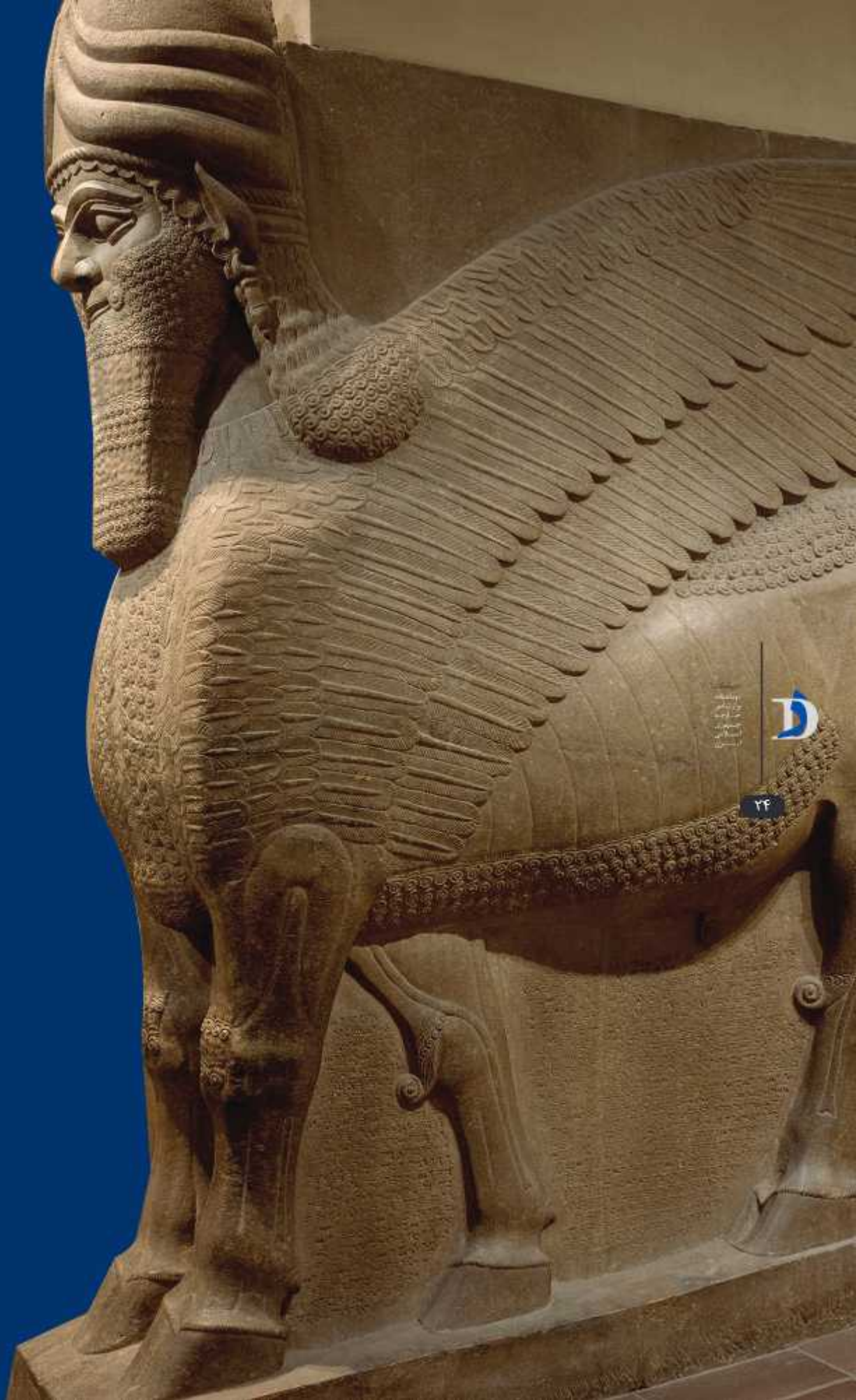
خود با بیان اینکه جمهوری اسلامی به دنبال «تعامل حداکثری» با همه کشورهای جهان، به‌ویژه کشورهای همسایه و هم‌پیمان خود است، گفت: هدف و مبنای این همکاری و تعامل، منافع متقابل ملت‌ها و شکل‌دهی فزاینده به سمت یک «جامعه جهانی متمدن» است.

رئیس‌جمهور در ادامه تأکید کرد: موقعیت ممتاز جغرافیایی سرزمین ایران، به‌خصوص کریدور شمال-جنوب، می‌تواند تجارت از هند تا روسیه و اروپا را کم‌هزینه‌تر و پررونق‌تر کند. وی تصریح کرد: پایدارسازی و سودمند کردن روابط بین دو کشور نیازمند تسری همکاری‌ها به حوزه‌های علمی، اجتماعی، فرهنگی و رسانه‌ای است و ما آماده توسعه حداکثری روابط پایدار و بلندمدت هستیم.

◀ نخبگان ایران و روسیه، الگویی از «هویت‌گرایی تعاملی و سازنده» ارائه دهند

در ادامه این سفر، رئیس‌جمهور در دانشگاه ملی مسکو حضور یافت و طی سخنانی با اشاره به اینکه اکنون در نقطه عطفی از تاریخ روابط دو کشور قرار داریم، اظهار کرد: از استادان دانشگاه، اندیشمندان و مراکز مطالعاتی و پژوهشی دو کشور انتظار می‌رود نقش مهم و تاریخی خود را در این زمینه ایفا کنند تا ملت‌های همسایه ایران و روسیه، با بیشترین تعامل و همکاری در زمینه‌های مختلف علمی، فرهنگی و اقتصادی، در رفاه و عزت زندگی کنند.

گفتنی است، در پایان این مراسم «دکترای افتخاری» دانشگاه ملی مسکو به آیت‌الله رئیسی اعطا شد.

نگاه ویژه عراق

در نگاه ویژه بناست در هر شماره به واکاوی و معرفی یک کشور با همکاری سفارتخانه آن کشور بپردازیم؛ این شماره «جمهوری عراق» را به نظاره نشسته اید.

زبان‌های رسمی
عربی، کردی

واحد پول
دینار عراق

تولید ناخالص داخلی
(برابری قدرت خرید)
۷۳۳ میلیارد دلار

ذخایر نفت
۱۴۷ میلیارد بشکه

مساحت
۴۳۸/۳۱۷ کیلومتر مربع

پایتخت
و بزرگترین شهر
بغداد

جمعیت
۴۱ میلیون

مذهب
۹۸٪ اسلام (رسمی)
۱٪ مسیحیت
۱٪ سایر

حکومت
فدرالیسم - نظام پارلمانی
جمهوری

سیاست و تاریخ

نقش دو عنصر مهم در پیوند ایران و عراق

موقعیت سوق الجیشی و ژئواسترانژیک ایران و عراق که مسیر موصلاتی اصلی شرق و غرب جهان را دربرمی گیرد، در کنار ظرفیت انسانی بالای دو کشور و همچنین ذخایر عظیم انرژی، همگی نشان از آن دارد که اگر این دو بازیگر بزرگ به هم افزایی قدرت بپردازند و تصمیمی مشترک را اتخاذ کنند، هیچ قدرت منطقه‌ای و حتی بین‌المللی، یارای تقابل با آنها نخواهد داشت.

موقعیت سوق الجیشی و ژئواسترانژیک ایران و عراق که مسیر موصلاتی اصلی شرق و غرب جهان را دربرمی گیرد، در کنار ظرفیت انسانی بالای دو کشور و همچنین ذخایر عظیم انرژی، همگی نشان از آن دارد که اگر این دو بازیگر بزرگ به هم افزایی قدرت بپردازند و تصمیمی مشترک را اتخاذ و اجرا کنند، هیچ قدرت منطقه‌ای و حتی بین‌المللی، یارای تقابل با آنها نخواهد داشت.

میثم بیگی و علی شمس‌آبادی
کارشناس عراق

نمونه عینی این موضوع را می‌توان در بحران سوریه مشاهده کرد که با وجود حمایت‌های مالی، تسلیحاتی و رسانه‌ای یکپارچه آمریکا و بسیاری از کشورهای منطقه، با مساعدت بغداد و تهران، دولت دمشق پابرجا ماند. همین نگرانی باعث هراس دائمی بسیاری از بیگگان از همسوی ایران و عراق در طول تاریخ شده است و بر همین مبنا دشمنان نزدیکی دو ملت، با کلیدواژه «نفوذ ایران در عراق»، پیوسته در پی دامن زدن به ایران سفارسی در این کشور همسایه بوده‌اند.

البته نفوذپذیری متقابل کشورهای همسایه از یکدیگر، امری طبیعی است و بر حکم طبیعت روابط بین‌الملل، شاهد بوده و هستیم که روند تحولات در عراق، چگونه بر تمام شش همسایه آن اثر گذاشته و سیاست‌های این کشورها نیز چگونه تا قلب بغداد مؤثر بوده است. نکته‌ای که در این میان همواره از سوی سیاستمداران ضد مقاومت در خصوص نفوذ ایران در عراق تکرار می‌شود، در واقع برآمده از تمایز سطح نفوذپذیری متقابل عراق و ایران نسبت به سایر کشورهای همسایه است. به عبارت دیگر، بازیگرانی که یارای رقابت با ایران در عرصه بسط نفوذ در عراق راندانسته‌اند، پیوندهای دو کشور را در قالب یک «نفوذ ثبات‌زدا» بازتاب داده‌اند. حال سؤال مهم این است که اصولاً نفوذپذیری متقابل شدید ایران و عراق از یکدیگر، ناشی از سیاست‌ورزی دولت‌هاست یا یک واقعیت ارگانیک برآمده از تاریخ و جغرافیا؟

◀ پیوندهای باستانی - تاریخی ایران و عراق

مطالعه تاریخ به‌ویژه تاریخ باستانی دو کشور، اثبات می‌کند سطح پیوستگی ایران و عراق امروز ناچهار حد عمیق بوده است. به‌صراحت می‌توان گفت روابط ایران و عراق از دوره باستان با استحکامی حتی بیشتر از امروز برقرار بوده است. به‌عنوان مثال می‌توان به شواهد ذیل اشاره کرد: «شهر باستانی «خورس آباد» در استان نینوا، از جمله اولین اکتشافات باستانی در عراق که یکی از افتخارات تمدنی این خطه محسوب می‌شود، نامی کاملاً فارسی دارد. خورس به معنای خورشید است و آباد به معنای آبادی.

«لوح «حموربی» که می‌توان آن را از اولین اسناد قانون‌گذاری در تاریخ بشر دانست و افتخاری حقوقی برای عراق است، در شهر باستانی شوش در ایران کشف شده است.

«منشور کوروش که از نخستین اسناد حقوق بشری جهان است، به لحاظ محتوا متمرکز بر خطه «بابل» (موجود در عراق امروز) است که نشان می‌دهد دفاع از حقوق بهبودیان چگونه با همکاری اهالی بابل ممکن شد.

«طاق کسری» یا «ایوان مدائن» که یک شاهکار باستانی معماری محسوب می‌شود، در واقع سازه مهندسی افتخار آمیزی است که نیاکان ایرانیان و عراقی‌ها به‌طور مشترک بنا کرده‌اند.

«مسجد «الدر وازه» در بصره که نامی ایرانی دارد، یکی از سازه‌های تاریخی است که ایرانی تبارهای ساکن بصره، با نامی کاملاً ایرانی، با همکاری اهل فن عراق بنا کرده‌اند.

«مسجد «امام حسن بصری» در شهر سیراف ایران، یکی از آثار تاریخی موجود است که نشان از ارادت ساکنان این شهر به این محدث بزرگ اسلامی اهل بصره دارد. هم‌اکنون مقبره «امام حسن بصری» در خاک عراق، مورد احترام ایرانیان و عراقی‌هاست.

«شاناسیل»‌های موجود در بصره که به‌عنوان نمادهای تاریخی این استان شناخته می‌شوند، در واقع اصطلاحی فارسی را حمل می‌کنند. شاناسیل ترکیب واژه شاه‌نشین یا همان قصر است. در بصره شاناسیل‌های متعددی به نام شخصیت‌های ایرانی وجود دارد، به‌عنوان نمونه شاناسیل شیخ جعفر کازرونی.

◀ پیوندهای مذهبی

مذهب یکی دیگر از عوامل فواید بخش پیوند دولت ایران و عراق است. عامل مذهب سبب‌ساز همبستگی ایرانیان و عراقی‌ها (چه شیعه و چه سنی) بوده است. نمونه‌های معدودی از شخصیت‌ها و اماکن مذهبی مورد احترام دولت عبارتند از:

«حرم ائمه و امامزادگان در دو کشور: از ۱۱ امام شهید مذهب امامیه، ۷ امام در ایران و عراق به خاک سپرده شده‌اند. همین عامل، اصلی‌ترین مغناطیس جذب مردمان ایران و عراق برای سفر به کشور یکدیگر بوده است. این علاقه به حدی بوده که شمار مسافران تبادل شده بین دو کشور را تا زمان پیدایش کرونا، به حدود ۷ میلیون نفر در سال رساند. در کنار

مراقده امامان معصوم، هزاران امامزاده مورد احترام در خاک ایران و عراق نیز هستند که مقصد سفر علاقه‌مندان ایرانی و عراقی بوده‌اند. به‌عنوان مثال می‌توان به امامزاده سید محمد در سامرا و حضرت معصومه (س) در قم اشاره کرد.

«مقبره عبدالقادر گیلانی، شیخ عبدالقادر شخصیت بزرگ اهل سنت که ریشه ایرانی داشته نیز در بغداد مدفون است. لازم به یادآوری است، گیلان کلمه‌ای فارسی است و در ایران، استانی به همین نام وجود دارد.

◀ شخصیت‌های بزرگ و مورد احترام دولت

رهبران سیاسی و مذهبی همواره به‌عنوان نمادهای اصیل فرهنگی کشورها شناخته می‌شوند و جالب است که بررسی چنین شخصیت‌هایی در ایران و عراق، بار دیگر خواننده را به سرمنزل پیوند دو کشور می‌رساند.

«علمای دینی: مراجع بزرگ و مورد احترام ایران و عراق عمدتاً سابقه سکونت درازمدت در خاک هر دو کشور را داشته‌اند. آیت‌الله شاهرودی، آیت‌الله حائری (مؤسس حوزه علمیه قم)، آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای (پدر رهبر معظم انقلاب) و امام خمینی (ره)، متولد نجف بوده یا سال‌ها در این شهر سکونت داشته‌اند. در مقابل شاهدیم که مراجع عظام نجف، همگی ریشه واضح ایرانی داشته‌اند: میرزای شیرازی، شیخ الشریعه اصفهانی، یزدی، خونی و سیستانی همگی نام‌های خانوادگی مراجع عظام نجف در صد سال گذشته هستند که بلااستثنا، نام شهرهایی در ایران است. جالب آنکه تمامی مراجع مورد اشاره، هویت خود را تا حد زیادی عراقی دیده و به‌صراحت از دخالت در امور داخلی ایران امتناع کرده‌اند. جالب‌تر آنکه نشانه این پیوند تنها در میان نخبگان نیست؛ بلکه در سطح مردم‌عادی دو کشور نیز وجود دارد: در ایران اسم خانوادگی کر بلائی، نجفی و حتی عراقی کاملاً رایج است؛ همان گونه که اسم‌های خانوادگی سبزواری، شهرستانی، شیرازی، استرآبادی، طالقانی و

شاهاناشیل‌های موجود در بصره که به عنوان نمادهای تاریخی این استان شناخته می‌شوند، در واقع اصطلاحی فارسی را حمل می‌کنند شاهاناشیل ترکیب واژه شاه‌نشین یا همان قصر است در بصره شاهاناشیل‌های متعددی به نام شخصیت‌های ایرانی وجود دارد، به عنوان نمونه شاهاناشیل شیخ جعفر کازرونی

میهنات
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

تکریم و احترام بوده هستند.

◀ تشابهات آداب و رسوم مذهبی و عرفی

به عنوان بخشی از تشابهات متعدد آداب و رسوم دو کشور، می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

◀ مراسم‌های جشن و سوگواری مذهبی:

در جشن‌ها و سوگواری‌های مذهبی (نظیر تولد پیامبر گرامی اسلام و عاشورا)، می‌توان به وضوح فضای عمومی مشابهی در ایران و عراق دید. این سطح از هم‌رنگی فضای عمومی در روزهای مختلف سال را شاید نتوان بین عراق با هیچ کشور دیگری یافت. در سایه این هم‌رنگی فرهنگی، طی سال‌های اخیر مداحان ایرانی و عراقی، به‌طور مشترک به زبان فارسی و عربی مداحی کرده‌اند. بارزترین نماد هم‌رنگی دو کشور در این خصوص رامی‌توان در پیاده‌روی میلیونی اربعین دید.

◀ نوروز: عید نوروز که برای اولین بار در سال ۲۰۲۲ در سرتاسر عراق تعطیل رسمی اعلام شد؛ یکی دیگر از اشتراکات فرهنگی باستانی دو ملت است که زمینه شادی هم‌زمان آنان را

(که همگی فارسی است) به‌غور در میان شهروندان عراقی دیده می‌شود. ارادتمندی دو ملت به علمای بزرگ یکدیگر نیز وجه ممتاز روابط آنهاست. در حالی که تهران نام چندین ایستگاه مترو، شهرک مسکونی و بزرگراه طبقاتی ۱۲ کیلومتری خود را به نام شهید محمدباقر صدر مزین کرده، چندین مرکز آموزشی و فرهنگی در عراق با نام امام خمینی (ره) فعالیت می‌کنند.

◀ بزرگان سیاسی: سطح پیوستگی ایران و عراق در طول تاریخ به حدی بالا بوده است که پیکر بسیاری از رهبران سیاسی دو کشور، در خاک هم مدفون شده‌اند. به عنوان مثال از یک سوله‌بر کبیر و رئیس‌علی دلواری که شخصیت‌های برجسته ملی ایرانی شناخته می‌شوند، در عراق مدفون هستند و از سوی دیگر، افرادی نظیر ملامصطفی یارزانی، سیدمحمد مهدی حکیم، سیدمحمد سبزواری و شیخ جعفر الهادی که از بزرگان کرد و شیعه عراق محسوب می‌شوند، در خاک ایران آرمیده‌اند.

◀ شیخ نهر و کسنزانی: طریقت کسنزانی در مناطق کردنشین ایران پیروانی دارد که در جولای سال ۲۰۲۰، بخشی از آنها برای حضور در مراسم ترحیم بزرگ خود، شیخ نهر، به عراق سفر کردند. جالب آنکه در مراسم این شخصیت مذهبی عراقی، اشعار عطار شاعر بزرگ ایرانی بخش شد.

◀ شاعران و دانشمندان: فضولی، ابن‌سینا، زکریای رازی و بسیاری دیگر از مشاهیر تاریخی مورد احترام مردم عراق، در ایران متولد شده یا زندگی کرده‌اند. به همین تناسب بسیاری از بزرگان عراقی در ایران مورد

هر دو خواهان تقویت همگرایی شیعیان جهان برای ایجاد صلح شده‌اند، هر دو وهابیت و تکفیر بسم را به عنوان تهدید وجودی علیه خود قلمداد می‌کنند و عمیقاً حامی آرمان دفاع از مظلوم (به‌طور خاص در لبنان و فلسطین) بوده‌اند.

«قومیت‌گرده کردها به‌طور عمده در چهار کشور ترکیه، ایران، عراق و سوریه ساکن هستند و عاملی مهم در تقویت تبادلات شهری وندی میان آنها محسوب می‌شوند. رویکرد جمهوری اسلامی ایران در قبال مسئله تنوع قومیتی کردی باعث شده است کردهای عراق تبادلات راحت‌تری با هم‌تایان ایرانی خود داشته باشند. همچنین به دلیل تاریخ مشترک، کردهای عراق به لحاظ قومیتی بیشترین قرابت را با ایرانی‌ها احساس می‌کنند؛ به‌حدی که طیف وسیعی از رهبران سیاسی امروز اقلیم کردستان عراق، سال‌ها در ایران سکونت داشته‌اند و حتی قادر به تکلم به زبان فارسی هستند.

«قومیت عرب در ایران و فارس‌های عراق؛

فراهم می‌آورد.

«قرقیعان؛ سنتی دیرین که طی شب‌های ماه رمضان در عراق باعث شادی و جلوه‌پذیری کودکان می‌شود، دقیقاً به همان صورت در مناطق عرب‌نشین ایران انجام می‌گیرد. مشابه همین سنت در مناطق مرکزی ایران نظیر کاشان در شب‌های دیگری از ماه رمضان مرسوم است.

«تشابه در ترکیب قومیتی - مذهبی»

قومیت و مذهب یکی از اصلی‌ترین عوامل مقوم هویت در منطقه غرب آسیا شناخته می‌شود. در این بستر، تشابهات قومیتی و مذهبی میان کشورها، عاملی مهم در رفع تنش و تقویت همکاری بوده است. جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عراق، در هر دو حوزه قومیتی و مذهبی، تشابه چشمگیر دارند. همین تشابه سبب شده در طول تاریخ، «دیگری‌پنداری»های مشترکی بین دولت رقم بخورد. ایرانیان و عراقی‌ها، هر دو سابقه دشمنی جدی با تکفیری‌ها، بعث^۱ و به‌طور خاص رژیم صدام، آمریکا، رژیم صهیونیستی و داعش^۲ را در کارنامه ملی خود دارند؛ حال آنکه چنین تشابه نگرشی بین عراق با هیچ کشور دیگری وجود ندارد. بخشی از تشابهات ترکیب قومیتی و مذهبی ایران و عراق به شرح ذیل است:

«ترکیب مذهبی؛ ایران، عراق، آذربایجان و بحرین تنها کشورهای جهان با اکثریت جمعیت شیعی هستند. همین تشابه زمینه‌ساز اشتراکات فراوانی در الگوهای هویتی دولت بوده است؛ به‌نحوی که

لوح «صواریسی» که
می‌توان آن را از اولین اسناد
قانون گذاری در تاریخ بشر
دقت و اختاری حقوقی
برای عراق است، در شهر
باصتانی شوش در ایران
گفته شده است

تیمپل
در
سال اول
شماره اول
فروردین
۱۳۰۳

تیمپل
در
سال اول
شماره اول
فروردین
۱۳۰۳

کشور در خاک ایران ساکن شده‌اند اکنون در قبه مشهد و شیراز حداقل یک، و در تهران، پایتخت ایران، دو محله عراقی نشین وجود دارد. در ماه رمضان گذشته، ساکنان عراقی دولت آباد تهران، بزرگ‌ترین سفره افطاری خود به طول یک کیلومتر را برپا کردند.

◀ چسبندگی جغرافیایی

گذشته از عوامل تاریخی و فرهنگی، جغرافیا یکی از مهم‌ترین عوامل پیوستگی متقابل کشورهاست. به جرئت می‌توان گفت اگر پیوند جغرافیایی میان ایران و عراق وجود نداشت، امکان این سطح از همگرایی میان آنها فراهم نمی‌شد. جالب است که از این حیث نیز موقعیت عراق و ایران برای یکدیگر ممتاز است.

◀ طولانی‌ترین نوار مرزی مشترک

در حال حاضر جمعیتی چند میلیونی از ساکنان نواحی جنوبی ایران، از قومیت عرب هستند. جالب است که عرب‌های ایرانی، نزدیک‌ترین لهجه عربی را به مردم عراق دارند. نکته جالب‌تر آنکه در طول سالیان دراز، ایرانیان در عراق ساکن بوده‌اند. حسب اسناد دیپلماتیک تاریخی مرتبط با عراق که توسط دیپلمات‌های بریتانیا در ۱۹۱۴ تا ۱۹۲۰ تهیه شده، تا ۱۰۰ سال گذشته و پیش از سیاست تبعیض آمیز بعث، ۷۵ درصد جمعیت کربلا و ۲۰ درصد جمعیت کاظمین را مردمان ایرانی زبان تشکیل می‌دادند. همچنین در فاو، از ۴۹ محله حدود ۲۰۰ سال قبل، ۲۲ محله فارس نشین یا در اختیار عرب‌های ایرانی بوده است.

◀ دیاسپورا (محله) های عراقی در ایران؛ بر اثر جنگ و سیاست‌های تبعیض آمیز علیه شیعیان عراق، گروه‌های عظیمی از مردم این

قرقمان: سنتی دیرین که طی شب‌های ماه رمضان در عراق باعث شادی و جامعه پذیری کودکان می‌شود، دقیقاً به همان صورت در مناطق عرب نشین ایران انجام می‌گیرد. مشابه همین سنت در مناطق مرکزی ایران نظیر کاشان در شب‌های دیگری از ماه رمضان فرسوم است.

برای دو کشور؛ کل طول نوار مرزی ایران و عراق به هزار و ۴۰۰ کیلومتر می‌رسد. این طولانی‌ترین نوار مرزی ایران و عراق با تمام همسایگان خود است. قدر مسلم این پیوند جغرافیایی طولانی، همکاری دو کشور را اجتناب‌ناپذیر می‌کند.

« رودهای مشترک؛ بخشی از سرچشمه‌های رود دجله در عراق، مستقیم یا غیرمستقیم از ایران سرچشمه می‌گیرند. طبیعی است این واقعیت میدانی باعث شود دو کشور به منظور مقابله با ریزگردها و بحران خشکسالی، نیازمند هم‌افزایی و همکاری مداوم باشند، زیرا در چنین بستری، یکسویه‌نگری به هیچ عنوان کمکی به حل بحران‌های زیست‌محیطی نخواهد کرد.

جمع‌بندی

در بستر اشتراکات تاریخی، فرهنگی، دینی - مذهبی و جغرافیایی که در بالا اشاره شد، همکاری‌های عمیق میان دو دولت ایران و عراق شکل گرفته است که به‌طور خاص، در زمینه سیاسی - امنیتی رخ می‌نماید. این سطح از پیوستگی‌ها و تأثیرپذیری متقابل ایران با عراق رانمی‌توان در روابط با هیچ کشور دیگری ملاحظه کرد. به عبارتی، می‌توان گفت عراق هم‌رنگ‌ترین کشور با ایران در جهان است.

متأثر از این واقعیت، دو ملت توانسته‌اند طی تاریخ پرفراز و نشیب، طولانی و البته افتخارآمیزشان، دستاوردهای مشترکی برای خود و گاه تمام جهان رقم بزنند. از برپایی تمدن‌های باشکوه در خورس آباد و مدائن گرفته تا حمایت مشترک از حقوق بشر

به جرئت می‌توان گفت اگر پیوند جغرافیایی میان ایران و عراق وجود نداشت، امکان این سطح از همکاری میان آنها فراهم نمی‌شد. جالب است که از این حیث نیز موقعیت عراق و ایران برای یکدیگر ممتاز است

سال اول
شماره اول
فروردین
و اردیبهشت
۱۳۹۳

منشور کوروش که از نخستین اسناد حقوق بشری جهان است، به لحاظ محتوا «مترکز بر خطه بابل» (موجود در عراق امروز) است که نشان می‌دهد دفاع از حقوق یهودیان چگونه با همکاری اهالی بابل ممکن شد.

میدان
فرماندهای
سازمان
امنیت

کشور ایران و عراق در یکدیگر، نیازمند ناپودی تاریخ، هویت و جغرافیای دو ملت ریشه‌دار است که هیچ بازیگری در روابط بین الملل تاکنون یارای انجام آن را نداشته است؛ بنابراین با وجود تبلیغات مسموم و دامنه‌دار به منظور تخریب وجهه ملی عراق در ایران و بالعکس، نه تنها امکان تیرگی روابط فراهم نخواهد شد؛ بلکه به‌رغم سختی‌ها و موانع، با گسترش و تداوم تهدیدات مشترک برای دو ملت، اهمیت هم‌افزایی برای توانمندسازی متقابل نزد آحاد شهروندان بیشتر درک خواهد شد.

در تمدن بابل، از قیام مشترک ضد قاتلان امام حسین (ع) گرفته تا مبارزه مشترک علیه صدام، از تقابل مستقیم با توسعه‌طلبی‌های آمریکا و رژیم صهیونیستی و هم‌زمان شکست تروریسم داعش گرفته تا رقم زدن هرساله راهپیمایی عظیم اربعین، همگی شواهدی است از هم‌افزایی ایرانی-عراقی طی تاریخ که اغلب نیز پروژه‌هایی مثمرتر بوده‌اند. این پیوند ریشه‌دار با تقدیم خون‌های قهرمانان ایرانی و عراقی برای آرمان‌های مشترک همواره تقویت شده است که تازه‌ترین نمونه آن، شهیدان ابومهدی المهندسی و سپهبد سلیمانی بودند.

در این بستر اصولاً توهم قطع نفوذ ایران در عراق و بالعکس، نادیده گرفتن تاریخ و جغرافیای میدانی دو کشور است که هیچ نتیجه‌ای جز تباه کردن سرمایه‌های اقتصادی، انسانی و فرهنگی نخواهد داشت. به عبارت صریح، باید گفت بریدن دامنه تأثیر دو

۱. در مورد ملا مصطفی یارزانی، در سال ۱۳۷۲ خورشیدی، ترتیب انتقال باقیمانده پیکر او به داخل خاک عراق فراهم شد.

۲. حداقل ۸۹۰ شهروند عراقی طی مبارزه دوشادوش نیروهای ایرانی با رژیم بعثت، به شهادت رسیدند.

۳. طبق اظهارات مقامات رسمی عراقی، حداقل ۱۷۰ ایرانی علی‌حجت یا داغش در خاک عراق، شهید شده‌اند.

عکس‌ها: زهرا رضایی

رابطه با ایران متمایز و خاص

ضرورت روابط نزدیک ایران و عراق در
گفتگو با سفیر جمهوری عراق

تصیر عبدالمحسن عبدالله تکی سفیر جمهوری
عراق در گفت و گو با «مجله دیپلمات» ضمن
مثبت ارزیابی کردن روابط جمهوری اسلامی
ایران و جمهوری عراق در حوزه‌های مختلف

گفت: روابط دو کشور در همه زمینه‌ها عالی است و این روابط در
سطوح مردمی و دولتی در بخش‌های سیاسی، تجاری، اقتصادی و
اجتماعی بسیار در هم تنیده است.

صبح یک روز بهاری به همراه تیم خبری «مجله دیپلمات» عازم
سفارت جمهوری عراق در قلب میدان ولیعصر تهران شدیم؛ قرار ما
ساعت ۹ صبح بود و آقای سفیر رأس ساعت در دفتر کار خود حضور
داشت. با استقبال گرم کارمندان سفارت به اتاق وی هدایت شدیم.
بیش از هر چیز قاب‌عکس بزرگ «برهم صالح» رئیس‌جمهور عراق
بالای میز کار او خودنمایی می‌کرد.

سمت راست میز، پرچم برافراشته عراق بود و سمت چپ اتاق یک
ویترین بزرگ که ظروف و صنایع دستی عراق با وسواس و چیدمان
ویژه‌ای در آن قرار داشت؛ در ادامه با فنجان‌های منحصربه‌فرد عربی
وقهوه عراقی از ما پذیرایی کردند.

آقای سفیر از میان تجارب مختلف کاری و مأموریتی خود و
همچنین سکونت در شهرهای مختلف، زندگی در مشهد مقدس و در
جوار حرم علی‌بن موسی الرضا (ع) لذت‌بخش‌تر می‌داند. اومی گوید:
روابط ایران و عراق در حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی
و اقتصادی در سطح عالی قرار دارد؛ البته این روابط محدود به امروز
نیست و هزاران سال است که ملت دو کشور روابط در هم تنیده‌ای
به‌ویژه در عرصه مسائل فرهنگی دارند، اما در مسائل امنیتی این روزها
امنیت دو کشور در گرو یکدیگر است.

به‌هر حال نکته مهم این است که سفارت عراق در ایران، یکی از
مهم‌ترین سفارتخانه‌های عراق در جهان به‌شمار می‌آید، زیرا عراق از
نظر سیاسی، اقتصادی و فرهنگی از مهم‌ترین همسایگان جمهوری
اسلامی ایران و از اصلی‌ترین و اساسی‌ترین متحدان ما در منطقه
است. دیدگاه ویژه ایران به عراق از گذشته همواره

مطرح بوده است، اما پس از سقوط رژیم بعث و
رخدادهایی که در عراق به وقوع پیوست و متعاقب
آن به میدان آمدن جمهوری اسلامی برای یاری
رسانیدن به این کشور، شاهد عمیق‌تر شدن
پیوند میان دو کشور بوده‌ایم.

کشور عراق در طول تاریخ،
والا ترین و بیشترین اشتراکات
تاریخی و فرهنگی را با ایران داشته
و در دو دهه اخیر ضمن
گسترش این اشتراکات،
مبادلات اقتصادی خود
با ایران را نیز به‌نحو

چشمگیری افزایش داده است.

با توجه به اهمیت نقش روابط ایران و عراق، بر آن شدیم که در اولین شماره «مجله دیپلمات» به واکاوی روابط دو کشور از نگاه سفیر عراق در ایران بپردازیم. مشروح این گفت‌وگواز نظرتان می‌گذرد:

لطفاً خودتان را به‌طور کامل معرفی کنید.

من «صیر عبدالمحسن عبدالله تکی» سفیر جمهوری عراق در تهران، متولد سال ۱۹۶۱ متأهل و دارای سه فرزند: یک پسر و دو دختر هستم. مأموریت من در ایران به‌عنوان سفیر عراق از آگوست ۲۰۲۰ آغاز شده است.

ممکن است درباره سوابق شغلی‌تان بفرمایید؟

من قبل‌تر پنج سال سرکنسول عراق در مشهد بودم، همچنین سال‌ها به‌عنوان رئیس اداره امور کنسولگری در وزارت خارجه عراق فعالیت می‌کردم. پیش از مأموریت در مشهد، اداره کنسولی سفارت عراق در بلغراد در کشور صربستان و سپس سرکنسولی عراق در کشور کویت را بر عهده داشتم.

روابط ایران و عراق در سطوح مختلف، عالی است و حکایت از درهم‌تنیدگی تمدن آنها دارد.

گسترش روابط دو کشور را تا چه اندازه مهم و ضروری می‌دانید؟

رابطه ایران و عراق یک رابطه متمایز است که پیشینه آن به ده‌ها سال قبل برمی‌گردد. جمهوری عراق و جمهوری اسلامی ایران کشورهایی با تمدن‌های طولانی هستند و قدمت روابط دو کشور و تمدن آنها به هزاران سال پیش می‌رسد. روابط دو کشور در همه زمینه‌ها عالی است و در سطوح مردمی و دولتی در بخش‌های سیاسی، تجاری، اقتصادی و اجتماعی ریشه دارد که این روند بی‌انگیز تنیدگی

روابط دو همسایه است.

ایران و عراق حدود هزار و ۵۰۰ کیلومتر مرز مشترک دارند. مبنای کار هر سفیر خدمت به شهروندان کشور خود در کشور مقابل است و سفارت عراق در ایران نیز از این قاعده مستثنا نیست. خدمت به شهروندان عراقی مقیم ایران که از شمار بالایی هم برخوردارند، وظیفه اصلی ماست: البته سطح روابط ما با ایران در همه امور بالا و سازنده است.

ارزیابی شما از فضای کلی زندگی در ایران چیست؟

زندگی در ایران لذت‌بخش است. روابط ما با برادران خود در ایران در همه ادارات به‌ویژه در وزارت امور خارجه خوب است و دوستان و همکاران ما در وزارت امور خارجه همیشه برای تسهیل امور تلاش می‌کنند؛ به‌ویژه امور مربوط به شهروندان عراقی و مسائل آنها در ایران.

بنده از همین تربیون‌ها هستم و از وزارت خارجه ایران سپاسگزارم، چراکه در تمام امور و روابط دیپلماتیک و رتق و فتق مسائل و مشکلات شهروندان عراقی کمک‌حال ما هستند. ملت ایران ملتی با فرهنگ است و دانشمندان، متفکران و فیلسوفان مهم و برجسته‌ای از این سرزمین برخاسته‌اند. مردم عراق نیز از وجود دانشمندان و مشاهیر بزرگی بهره‌مندند. به همین دلیل فرهنگ دو کشور بسیار به یکدیگر نزدیک است؛ حتی آداب و رسوم ایران و عراق نیز اشتراکات فراوانی دارد. از سوی دیگر بسیاری از چهره‌ها و شخصیت‌های نامدار ایرانی در بین مردم عراق نیز معروف و شهره‌اند، از جمله عمر خیام، سعدی و ابن‌سینا و نیز دانشمندان بزرگ ایرانی که همگی در بلاغت، شعر و شاعری همچنین علوم پزشکی شهرت جهانی دارند؛ در نتیجه اختلافی بین فرهنگ دو ملت وجود ندارد. ایران و عراق دو کشور اسلامی با نقاط مشترک فرهنگی فراوان هستند.

بعد از سال ۱۳۸۴ با گشوده شدن مرز دو

روابط ایران و عراق در سطوح مختلف، عالی است و حکایت از درهم‌تنیدگی تمدن آنها دارد

کشور به روی شهروندان، مراودات بین مردم ایران و عراق افزایش یافت و فرهنگ دو کشور در این سال‌ها نزدیک‌تر از قبل شده است؛ این موضوع را زائران ایرانی که به عراق می‌آیند نیز به‌طور ملموس درک می‌کنند.

کدام غذای ایرانی را بیش از بقیه می‌پسندید؟

غذاهای ایرانی و عراقی اشتراکات بسیاری دارند، شاید نام‌هایشان متفاوت باشد. البته به نظر می‌رسد شما تمایل دارید من بگویم غذاهای ایرانی خوشمزه‌ترند (با خنده). به‌عنوان نمونه انواع کباب‌ها و خورشدهای ایرانی در عراق هم موجود است؛ البته همان‌طور که گفتیم، ممکن است اسامی یکسانی نداشته باشند. شاید سلیقه چشایی نیز در برخی مواقع متفاوت باشد؛ بالاخره مردم هر کشور ذائقه خاص خود را دارند. اساساً ایران، عراق و ترکیه به لحاظ نوع غذا اشتراکات فراوانی دارند و غذاهای آنها از یک اصل پیروی می‌کند. دوستان ایرانی نیز وقتی به عراق می‌آیند، طعم

غذاهای عراقی را می‌پسندند.

آیا فرزندانتان در دانشگاه‌ها و مدارس

ایرانی تحصیل می‌کنند؟

فرزندان من هنوز کودک هستند و به

سن دانشگاه نرسیده‌اند؛ فرزند بزرگم، پسر

است که ۱۴ سال دارد و در مدرسه سلام

تهران درس می‌خواند. این مدرسه از کلاس

اول ابتدایی تا دوازدهم را پوشش می‌دهد و

در آن درس‌های جمهوری عراق تدریس

می‌شود. دختران من هنوز خردسال هستند

و به مدرسه نمی‌روند.

آیا خاطره جالبی از ایام حضورتان در

ایران دارید؟

زندگی در مشهد برای من لذت‌بخش بود.

📌 خبر شهادت سردار قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس چه تأثیری بر مردم عراق داشت؟

این خبر خیلی دردناک و تلخ بود؛ نه فقط برای ما، بلکه برای همه مردم عراق، حاج قاسم و ابومهدی المهندس دل‌های مردم عراق را تصرف کرده بودند؛ روزی که خبر شهادت آنها را شنیدم، روزی بسیار سخت و دردناک بود.

کسی که در زمان حضور داعش در عراق نبوده، نمی‌تواند درک کند که داعش و اقدامات آن تا چه اندازه فجیع و مخرب بوده است و تنها کسانی می‌توانند شرایط آن زمان عراق را درک کنند که آن روزها را به چشم خود دیده و اتفاقات و وقایع را با گوشت

زمانی که در این شهر سرکنسول عراق بودم، علاوه بر اینکه در جوار حرم امام رضا(ع) زندگی می‌کردیم، مأموریت خدمت به شهروندان عراقی و زائران امام رضا(ع) را نیز داشتیم؛ به ویژه در پیک ایام زیارت این وظیفه سنگین‌تر می‌شد.

در شهر مشهد چند کنسولگری از کشورهای مختلف هست که عراق نیز با همه این کشورها روابط خوب و نزدیکی دارد. مشهد یکی از شهرهای زیارتی ایران است و زائران پرشماری از سراسر جهان دارد. به جرئت می‌توان گفت صددرصد شهروندان عراقی که وارد ایران می‌شوند، یکی از شهرهایی که حتماً از آن دیدن می‌کنند، مشهد مقدس است. در سال‌های اخیر تعداد شهروندان عراقی که به مشهد سفر کرده‌اند، در پیک ایام زیارت، به ۲ میلیون نفر می‌رسد؛ البته کرونا این روند را قدری متوقف کرد که امیدواریم وضعیت به حالت عادی برگردد. شرایط در مورد سفر زائران ایرانی به عراق نیز همین‌طور بوده و کرونا سفر ایرانیان به عراق را نیز تحت‌الشعاع قرار داده است.

و پوست خود درک کرده باشند. اخبار تلویزیون، رسانه‌ها و فضای مجازی نمی‌تواند همه چیز را منتقل کند؛ روزهایی که با حضور داعش بر مردم عراق گذشت، بسیار سخت و طاقت‌فرسا بود. داعش سرکش و جنایتکار بود و در واقعیت به هیچ مذهب و قومیتی پایبند نبود؛ از این رو همه به داعش یک نگاه واحد داشتند. مردم کشور من فداکاری حاج قاسم و ابومهدی المهندس را با چشم دیده و با گوشت و پوست خود لمس کرده‌اند. مردم عراق آنها (حاج قاسم و ابومهدی المهندس) را همچون عزیزان خود دوست داشتند؛ نمود عملی این ارادت در تشییع پیکر این دو شهید مشخص شد. ارادت و محبت مردم عراق به آنها واقعیتهایی غیر قابل انکار است، زیرا این دو عزیز در برابر همه مردم اعم از زن، مرد، کودک و بزرگ رفتاری متواضعانه داشتند؛ با اینکه فرماندهانی عالی‌رتبه بودند. این دو شهید در دل مردم عراق جای داشتند. مردم کشور من از ترور آنها شوکه شدند و باور این موضوع برای بسیاری از آنها غیرممکن بود؛ اگر چه شهادت مرتبه‌های متعالی است که انسان‌هایی چون شهید حاج قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس آرزوی را داشتند و سرانجام به آن نائل شدند.

به‌عنوان سفیر عراق تمایل و استقبال بخش خصوصی ایران برای سرمایه‌گذاری در عراق را تا چه حد مثبت ارزیابی می‌کنید؟

■ مسئله سرمایه‌گذاری در عراق و تصمیم‌گیری در خصوص آن به هیئت و نهادی بزرگ در این کشور برمی‌گردد که مثل همه کشورهای قوت‌نابین و ضوابط خود را دارد. بسیاری از زیرساخت‌های عراق در طول سال‌های گذشته ویران شده و به همین دلیل تمام سفرای عراق نه تنها در ایران، بلکه در تمام جهان، به دنبال جذب سرمایه‌گذاری در عراق هستند. از این منظر جمهوری عراق به سرمایه‌گذاری در همه زمینه‌ها نیاز دارد؛

البته برادران ایرانی نیز در عراق در بسیاری از زمینه‌های سرمایه‌گذاری ورود پیدا کرده‌اند و ما نیز در دیدارهای مختلف آنان را به توسعه سرمایه‌گذاری در کشورمان ترغیب و تشویق می‌کنیم.

سرمایه‌گذاران ایرانی در تمام شهرهای عراق از شمال تا جنوب، حضور فعال و کارکردی عالی دارند و طبیعتاً کارمانیز تسهیل‌گسترش سرمایه‌گذاری آنهاست و در همین راستا دیدارهای این افراد را با مسئولان عراقی هماهنگ می‌کنیم. مأموریت هر سفیر در هر کشور یا لایبردن سطح روابط دو کشور است و من هم از تربیون مجله دیپلمات برادران ایرانی خود را تشویق و دعوت می‌کنم که در عراق سرمایه‌گذاری کنند، به عراق سفر کنند و تا جایی که می‌شود سرمایه‌گذاری در این کشور را توسعه دهند؛ البته به‌خوبی می‌دانیم سرمایه‌گذاری یک موضوع رقابتی است و شرکت‌های معتبر و بزرگ ایرانی نیز در عراق با شرکت‌های بزرگ جهانی در حال رقابت هستند.

برادران ایرانی یک امتیاز بزرگ نسبت به دیگر رقیب‌ها دارند و آن نزدیکی مسافت و مرز طولانی بین دو کشور است. بسیاری از پروژه‌هایی که از طرف ایرانیان در عراق سرمایه‌گذاری شده، در حال رسیدن به مرحله بهره‌برداری است و امیدواریم این روند ادامه یابد.

آیا در فصول و زمان‌های خاصی کار شما در سفارت افزایش می‌یابد؟

■ بعد از سال ۱۳۸۴ یک یادداشت تفاهم میان دو کشور یعنی بین نهادهایی چون سازمان حج و زیارت ایران و سازمان فرهنگ عراق منعقد شد که براساس آن، اعزام زائران از طرف سازمان حج و زیارت صورت می‌گرفت، از آن زمان تعداد زائران بسیار افزایش یافت، تا سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ که مرزهای دو کشور برای زائران باز شد و اوج رفت و آمد زائران را در آن سال‌ها در موسم زیارت اربعین شاهد بودیم؛ شهروندان ایرانی به عراق می‌رفتند و حضور آنها در فصول زیارتی بسیار چشمگیر بود.

غذاهای ایرانی و عراقی اشتراکات بسیاری دارند، اما نام‌هایشان متفاوت است

تیم ملی فوتبال ایران در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر شرکت خواهد کرد

سال اول شعار اول فریاد اول و ارادت اول

افزایش حضور زائران در فصول زیارتی بر کار ما نیز می‌افزاید، اما در این بین زیارت اربعین رتبه عالی‌تری دارد. در طول سال زیارت‌های میلیونی و حضور در عراق بسیار گسترش یافته است و در مواعدهای مختلف از جمله عید نوروز، شهادت موسی بن جعفر (ع)، مبعث، نیمه شعبان، شب‌های قدر، عید فطر، ایام عرفه، عید قربان و بعد از آن ایام دهه محرم و اربعین حسینی تقریباً ۶ تا ۷ میلیون زائر ایرانی به عراق می‌آیند؛ البته همان‌طور که گفتیم شیوع کرونا بر میزان حضور زائران مؤثر بوده، ولی این یک مسئله جهانی است و فقط بر اربعین و حضور زوار در عراق تأثیر نگذاشت؛ بلکه در روزها و ماه‌های ابتدایی همه‌گیری، گردشگری در تمام دنیا را فلج کرد؛ به‌ویژه آنکه پزشکان اطلاع زیادی در خصوص این بیماری نداشتند و ترس و وحشت مردم مانع خروج آنها از کشورشان می‌شد.

■ به کسانی که برای اولین بار می‌خواهند به عراق سفر کنند، بازدید از کدام مناطق این کشور را توصیه می‌کنید؟

■ هر مترمربع از خاک عراق محل گردشگری و دیدنی است، علاوه بر این وجود عتبات عالیات در استان‌های مختلف عراق نیز هر کدام یک جاذبه گردشگری به حساب می‌آید، مثلاً در نجف اشرف که استان امیرالمؤمنین علی (ع) است، علاوه بر این بارگاه شریف، حرم‌ها و مکان‌های تاریخی دیگری نیز هست. در استان کربلا حرم مطهر امام حسین (ع)، ابوالفضل العباس (ع) و بسیاری از نوادگان این حضرات وجود دارد. بابل و حله نیز از شهرهای تاریخی عراق هستند که شهرت جهانی دارند و بارگاه فرزندان ائمه و امامزادگان نیز از جاذبه‌های گردشگری آنها محسوب می‌شود. بغداد نیز قبر مطهر موسی بن جعفر (ع) را در خود جای داده است و همچنین بارگاه دانشمندان مشهوری در این شهر وجود دارد، گذشته از این بغداد پایتخت عباسیان بوده و تعداد آثار تاریخی در این

استان بسیار زیاد است. از دیگر شهرهای تاریخی عراق می‌توان به شهر سامرا اشاره کرد که علاوه بر مرقده امامین عسکریین (ع)، سرداب غیبت حضرت حجت (عج) را نیز در خود دارد. استان‌های غربی عراق نیز آثار باستانی فراوانی دارند که بسیار دیدنی هستند.

همچنین محل تولد حضرت ابراهیم نبی در استان‌های جنوبی عراق واقع است و گذشته از این، مناظر بکر طبیعی و تفرجگاه‌های زیبایی در این مکان وجود دارد. اقلیم کردستان نیز از لحاظ مناظر طبیعی و آب‌وهوا بسیار زیبا، دیدنی و مشهور است. در مجموع تنوع آثار دینی، تاریخی و طبیعی در عراق، شهرتی عظیم برای این کشور به ارمغان آورده است. از سوی دیگر تنوع قومی، دینی و اعتقادی در عراق کلاً مشهود است و مسیحیان، ایزدی‌ها، زرتشتیان، کردها، شیعه و سنی در کنار یکدیگر به خوبی زندگی می‌کنند؛ البته جمهوری اسلامی نیز همین شرایط را دارد و قومیت‌های مختلف در کمال صلح و آرامش در کنار هم به سر می‌برند، به همین دلیل فرهنگ دو ملت بسیار به یکدیگر نزدیک است و هر دو صاحب تمدنی باسابقه هستند.

■ در پایان این گفت‌وگو اگر سخنی دارید، خوشحال می‌شویم بشنویم.

■ کشور عراق روابط عالی و روبه‌رشدی با کشور همسایه و برادر جمهوری اسلامی دارد. ما با ایران در همه زمینه‌ها همکاری می‌کنیم، برادران ما در ایران نیز همکاری‌های سازنده‌ای با ما دارند. روابط با ایران نسبت به دیگر کشورها متمایز و خاص است، از خداوند مسئلت می‌کنم روابط خوب بین دو کشور پایدار و همیشگی باشند و برای هر دو ملت آرزوی امنیت، سلامت و پیشرفت می‌کنم.

دپیلمات: از شما سیاست‌گذاران که این فرصت را در اختیار ما گذاشتید. سفیر عراق؛ من هم از شما متشکرم و برایتان آرزوی موفقیت می‌کنم. D

مناسبات بر ریل پیشرفت

ایران و عراق سال‌های اوج روابط

دو کشور ایران و عراق از ارتباطات بسیار گسترده‌ای در سطوح اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، دینی و تاریخی برخوردار هستند و این ارتباطات طبیعتاً بر روابط سیاسی آنها در طول تاریخ و در حال حاضر مؤثر بوده است.

جمهوری عراق کشور اثرگذاری در منطقه غرب آسیا و خاورمیانه است و این تأثیرگذاری در حوادث تاریخ معاصر منطقه در قرن بیستم و آغاز قرن بیست و یکم در عراق و کل منطقه مشهود است. عراق بعد از عبور از حکومت پادشاهی وارد نظام جمهوری‌ت شده و دولت‌های متعددی را به خود دیده است که در برخی از این دوره‌ها روابط با جمهوری اسلامی ایران دچار نوسان بوده و در دوره‌هایی هم بهترین روابط شکل گرفته است، اما پس از سقوط حکومت حزب بعث در عراق شاهد بهبود و اوج‌گیری روابط بین دو کشور بوده‌ایم.

عراق با توجه به جمعیت حدود ۴۵ میلیونی (بالای ۶۵ درصد شیعه) و داشتن مرزهای طولانی با جمهوری اسلامی ایران، به‌طور طبیعی مهم‌ترین ارتباطات استراتژیک و عمیق استراتژیک خود را می‌تواند با جمهوری اسلامی ایران شاهد باشد. البته جمهوری اسلامی ایران نیز در همه دوره‌ها از هیچ‌گونه همراهی و همکاری در این زمینه دریغ نکرده است.

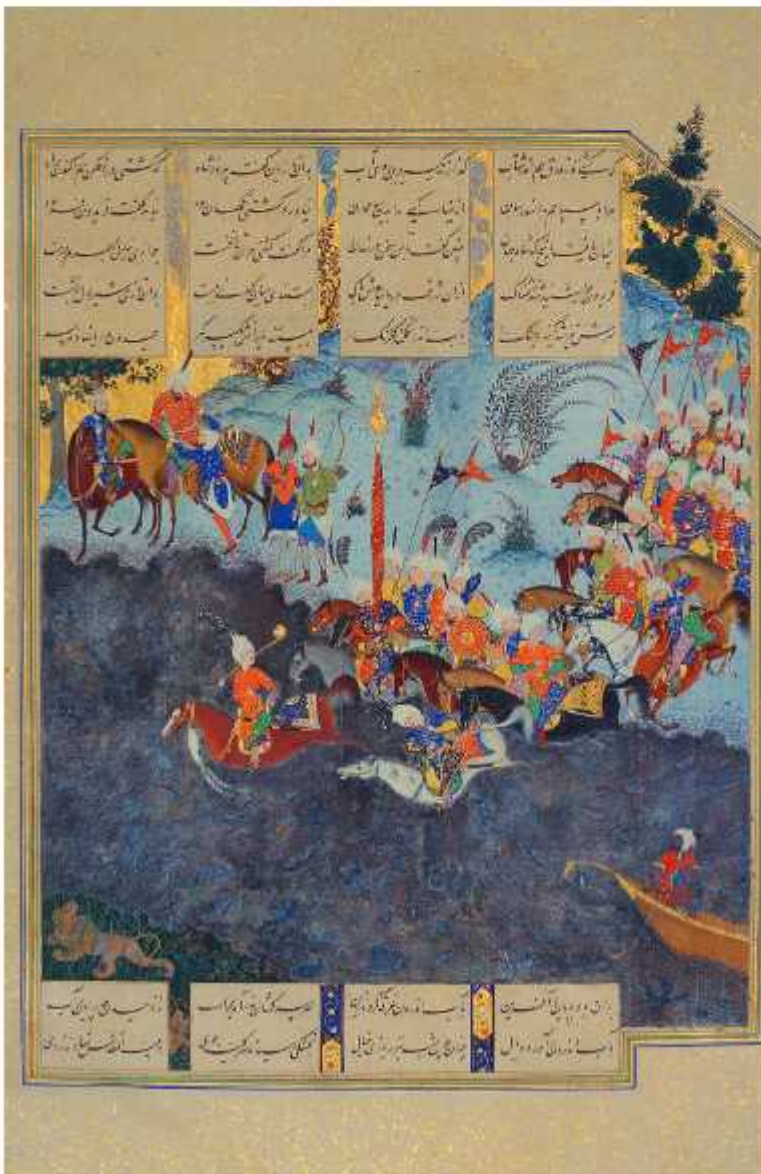
عراق به‌عنوان عضو اوپک یکی از صادرکنندگان مهم نفتی است و دومین صادرکننده نفت در منطقه بعد از عربستان سعودی محسوب می‌شود و به‌همین دلیل نقش مؤثری در سازمان اوپک دارد؛ از این رو همکاری ایران و عراق در اوپک می‌تواند به نتایج بهتری به نفع ملت‌های دو کشور نیز منجر شود.

به‌دلیل وجود اماکن مقدس کربلا، نجف، کاظمین و سامرا که برای مردم ایران از احترام و جذابیت فوق‌العاده‌ای برخوردارند، می‌توانیم شاهد توسعه گردشگری مذهبی و اجتماعی از ایران به عراق باشیم. از دیگر سو، اماکن مقدس در مشهد، قم و دیگر شهرهای ایران نیز برای مردم عراق جذابیت خاصی دارد و همچنین وجود مرقدهای بزرگی مانند عطار نیشابوری، حافظ سعدی و برخی از جریان‌های دیگر در مسائل عرفانی، دینی و اخلاقی ارتباطات عمیق تاریخی و اندیشه‌ای بین دو ملت به وجود آورده است.

دجله از قسراز بغداد (۳-۱۳)
تقریبی

برگی از شاهنامه طهماسبی
که به ماجرای عبور فریدون از
دجله می پردازد

به لحاظ داشتن مرزهای آبی در خلیج فارس، ایران و عراق می‌توانند به توسعه همکاری‌های اقتصادی هم بپردازند. دولت‌های مختلفی بعد از آزادی عراق از حکومت دیکتاتوری حزب بعث، به سمت برنامه‌ریزی برای بهبود وضع اجتماعی و اقتصادی این کشور - که در طول سه دهه بیشترین آسیب‌ها را دیده است - حرکت کرده‌اند. طبیعتاً مردم غیرنظامی، محریظ‌نیت، وضعیت اقتصادی و زیرساخت‌های عراق نیز در جریان این تهاجم‌ها صدمات بسیار شدیدی دیده‌اند و یکی از مهم‌ترین مسئولیت‌های دولت‌های جدید، بازسازی خرابی‌ها و راه‌اندازی برنامه‌های توسعه‌ای، همچنین ایجاد اشتغال برای جامعه جوان عراقی است که جولان سی سال به پایین رقم بزرگی از کل این جامعه را تشکیل می‌دهند.

به منظور پاسخگویی به مطالبات اجتماعی از این دست، دولت‌ها نیازمند طراحی و برنامه‌ریزی جدی‌ای هستند که با مشارکت کشورها و ملت‌های دیگر در عمران و بازسازی کشورشان، به مرحله اجرا درخواهد آمد. نقش جمهوری اسلامی ایران هم در توسعه زیرساخت‌ها، هم در راه‌اندازی پروژه‌ها و طرح‌های نیمه‌کاره یا تخریب‌شده و هم در انتقال تجربیات فنی و مهندسی به جامعه عراق، نقش ارزشمندی است.

حضور مرجعیت شیعه در نجف که شاهد ایفای نقش سرنوشت‌ساز آن در تاریخ معاصر عراق بوده‌ایم، در دو دهه اخیر پرتنگ‌تر و جدی‌تر شده است و در مقاطع بسیار حساس سیاسی توانسته با جلوگیری از بروز بحران‌ها، به برقراری آرامش در سطح کل جامعه اعم از مسلمان، مسیحی، شیعه، سنی و قومیت‌ها و نژادهای مختلف ساکن در عراق کمک کند. در عراق وجود احزاب متعدد به بهره‌گیری از فضای دموکراتیک جدید کمک می‌کند؛ البته قوانین تنظیمات احزاب همچنان نیازمند بازنگری، اصلاح و به‌روز شدن است. داشتن نظام پارلمانی به حاکمیت مردم در سرنوشت سیاسی خود کمک می‌کند. پارلمان تعیین‌کننده رؤسای جمهور

و نخست‌وزیران این کشور است و نظام پارلمانی نقش نظارتی و قانون‌گذاری خویش را به خوبی ایفا می‌کند.

صادرات نفت عراق از جنوب و شمال، یکی از مسائل مهم داخلی این کشور شمرده می‌شود که نیازمند ایجاد هماهنگی میان حکومت اقلیم کردستان که یک منطقه فدرال عراق به حساب می‌آید با حکومت مرکزی اتحادیه عراق است تا همه مردم عراق بتوانند از منافع این مواهب الهی بهره‌برداری و به بازسازی کشورشان کمک کنند. همکاری عراق با کشورهای مختلف می‌تواند در توسعه روابط در کل منطقه نیز مؤثر باشد.

مردم و احزاب عراق در مبارزه با تهدیدات مختلف که مهم‌ترین آنها، تهدید گروه‌های تکفیری و افراطی مانند داعش است، تلاشی مستمر از خود نشان می‌دهند. عراق با همکاری جمهوری اسلامی ایران توانست پایه تشکیلات به اصطلاح دولت اسلامی عراق و شام را از بین ببرد؛ اگرچه همچنان آثاری از برخی تحرکات ایضایی گروه‌ها در بخشی از مناطق دیده می‌شود. به‌رروری تصمیم و اصرار مردم و دولت عراق بر مقابله جدی با این نیروها که از یک‌سو باعث بروز ناامنی و از سوی دیگر گسترش فساد در بافت اجتماعی و اداری عراق می‌شدند، باعث شد آنها همچنان به دنبال مبارزه با فساد و تروریسم باشند.

جمهوری اسلامی ایران در ادامه فعالیت‌های خدمت‌رسانی خود در ابعاد مختلف اقداماتی انجام داده است؛ از جمله صادرات گاز به منظور راه‌اندازی نیروگاه‌های برق و همچنین صادرات برق به مناطق مختلف عراق؛ این خدمات تا زمانی که عراق بتواند به‌طور کامل امکانات خود را در استخراج گاز و تولید برق از منابعش به کار گیرد، ادامه خواهد داشت.

در پایان لازم به ذکر است که همکاری ایران و عراق در مقابله با ناامنی همچنان ادامه خواهد داشت و مناسبات دو کشور در قالب توسعه روابط مختلف و امضای قراردادهای متعدد، به‌نحو شایسته استمرار خواهد

یافت.

پتانسیل اتاق بازرگانی

بخش خصوصی تا چه اندازه می تواند
در توسعه مناسبات ایران و عراق نقش داشته باشد؟

رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق معتقد است: اتاق بازرگانی مشترک دو کشور می تواند ظرفیت بزرگی برای تسهیل روابط تجاری محسوب شود و این مهم در گرو توسعه مناسبات دو کشور در حوزه های مختلف است.

روابط دو کشور ایران و عراق با توجه به زمینه های ژئوپلیتیک، تاریخی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و امنیتی چه در سطح دوجانبه و چه در سطح منطقه ای و جهانی، یک رابطه کاملاً استراتژیک بوده، هست و خواهد بود. این روابط در حوزه های مختلف کاملاً درهم تنیده است؛ به نحوی که هر حادثه مثبت و منفی که در هریک از دو کشور روی دهد، قطعاً در کشور دیگر و بلکه در منطقه اثر مشخص و دقیقی خواهد داشت. در نظام مهندسی حاکمیت جهانی، منطقه غرب آسیا از دیرباز در تمام حوزه های دیگر نیز اثر اولیه داشته است. امروزه منطقه غرب آسیا و روابط ایران و عراق به عنوان بخش مهمی از آن، دارای جایگاه بسیار اساسی و تعیین کننده است؛ در نتیجه با توجه به اهمیت این موضوع، دیپلماسی ما نمی تواند روابط ایران و عراق را مورد بررسی و مطالعه قرار ندهد.

اگرچه اهمیت روابط دو کشور در حوزه های مختلف اقتصادی، سیاسی و فرهنگی بالاست، امروزه این مسائل اقتصادی است که در همه حوزه های دیگر نیز نقش دارد. زمانی مسئله روابط ایران و عراق، جزء مسائل امنیتی بود (هشت سال جنگ با هزینه و خسارت های فراوانی که داشت)، ولی به دلیل ماهیت نوع روابط و نظام مدیریتی که حاکم شد، در حال حاضر در خصوص حدود اراضی و مرزی، مشکلی با هم نداریم و روابط دو کشور در تمام موارد دوستانه است.

آنچه امروز در روابط ما و عراق اولویت دارد، تصمیم سازی ها در حوزه اقتصادی است.

اگر نظام روابط اقتصادی خود را با ننگاه منطقه ای و جهانی با عراق تنظیم کنیم، شاید بتوانیم قسمتی از معضلات اقتصادی و راهبردهای توسعه ای خود را سامان دهی کنیم و شکل دهیم که دلیل آن نیز ظرفیت موجود در حوزه اقتصادی است، چون در

سایر حوزه‌های امنیتی، نظامی و اقداماتی از سوی کشورهای معاند صورت گرفته و نتیجه دلخواه آنها حاصل نشده است؛ بنابراین امروزه سعی‌شان بر این است که از ابزار اقتصادی استفاده کنند به عبارتی، اگر قرار باشد تهدیدی علیه روابط ما با منطقه و عراق وجود داشته باشد، آن تهدید اقتصادی است.

اگر طرف‌های مقابل به دنبال تعبیر خاورمیانه بزرگ و ضربه به محور مقاومت باشند، مهم‌ترین اولویت، موضوعات اقتصادی است؛ بنابراین در طراحی‌های عمومی که شکل می‌گیرد، باید روابط اقتصادی دوجانبه جزء اولویت‌های درجه یک نظام تصمیم‌گیری و دیپلماسی باشد. اگر اولویت اقتصاد را قبول کردیم، نمی‌توانیم الزامات آن را به حاشیه ببریم.

یکی از مشکلات موجود این است که به‌رغم پذیرش تأثیر اقتصاد و روابط اقتصادی بر مسائل امنیتی و سیاسی، نوع ارزش‌گذاری، مدیریت و الزامات آن در حاشیه است؛ یعنی مسائل اقتصادی در حاشیه نظام تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی هستند؛ به‌عنوان مثال می‌توان به تعداد رایزن‌های بازرگانی در دو کشور و تنوع سازمان‌دهی آنها اشاره کرد.

کسانی که امروزه با ما در تعارض هستند، اولویت نخست خود را مسائل اقتصادی قرار داده‌اند؛ یعنی سرمایه‌گذاری‌ها و حمایت‌های مختلف از گروه تروریستی داعش، امروز به حوزه اقتصاد انتقال یافته است.

هم‌اکنون وضعیت موجود در روابط ما و عراق کمتر از سطح ظرفیت ۲۰ میلیارد دلاری است؛ حال اگر رابطه ما با عراق به‌عنوان واسطه بین ما و منطقه نیز مطرح باشد، این ظرفیت حداقل دو برابر خواهد بود. این ظرفیت در تمام حوزه‌های اقتصادی وجود دارد؛ به‌ویژه آنکه عراق تا ۱۵ سال دیگر بزرگترین مرکز سرمایه‌گذاری در منطقه خواهد بود. اگر عراق از نظر امنیتی امن‌تر شود و سرمایه‌گذاران خارجی احساس امنیت کنند، سرمایه‌گذاری بالای

۱۰۰ میلیارد دلار در این کشور صورت خواهد گرفت.

در دهه‌های گذشته فضای حاکم بر این کشور، به‌ویژه در زمان حزب بعث، فضای نظامی بوده و بیشتر منابع صرف امور نظامی شده است؛ بنابراین در امور زیربنایی و حوزه‌های تأسیساتی و اقتصادی بازار وسیعی وجود دارد.

عراق در حوزه‌های کشاورزی و ژئوپلیتیک و همکاری‌های تجاری منطقه‌ای نیز بهترین ظرفیت را دارد. پس سرمایه‌گذاری در تمام حوزه‌های زیربنایی، فرصت خوبی برای ایران به حساب می‌آید. البته فضای رقابتی بر این بستر حاکم است و ما باید ملاحظات این رقابت را نیز در نظر بگیریم.

◀ دیپلماسی دو کشور باید بسترسازی‌های لازم حقوقی - امنیتی را فراهم کند

در حوزه‌های صادرات کالاهای عراق هم بنا بر آمار مراجع رسمی در برخی از سال‌ها هدف ۱۲ میلیارد دلاری محقق شده و آمار مراجع غیررسمی حدود ۱۴ میلیارد دلار است. اساساً کالاهایی که در ایران تولید می‌شود از مواد غذایی، مصالح ساختمانی و محصولات بهداشتی گرفته تا حوزه خدمات فنی و مهندسی در این کشور بازار دارد. در زمینه گردشگری نیز رابطه سنتی بین دو کشور وجود دارد و تا قبل از همه‌گیری کرونا حدود ۷ میلیون گردشگر در سال بین دو کشور رفت و آمد می‌کردند. در حوزه سرمایه‌گذاری مشترک هم زمینه‌های فراوانی وجود دارد؛ یعنی اگر یک رابطه منطقی و تضمین‌های لازم را در هر دو طرف داشته باشیم، امکان سرمایه‌گذاری مشترک در دو کشور وجود دارد.

مزیت‌های ما در حوزه‌های سرمایه‌گذاری و امور زیربنایی بالاست و این به‌واقع مزیت نسبی ما در رقابت با دیگران نیز به حساب می‌آید؛ البته مسائل بوروکراسی و مشکلات در حوزه‌های مدیریت اجرایی بین ما و عراق نیز باید به شکل مقتضی حل شود؛ اینجاست که دیپلماسی دو کشور باید بسترسازی و

آنچه امروز در روابط ما و عراق اولویت دارد، تصمیم‌سازی‌ها در حوزه اقتصادی است

پیشات
مبارزه با
تروریسم
و امنیت

سال اول
شماره اول
فروردین
و اردیبهشت
۱۳۹۷

پشتیبانی‌های لازم حقوقی، سیاسی و امنیتی را فراهم کند. پس اگر حضور اقتصادی را جزء اولویت‌ها بدانیم، پستر و پشتیبانی لازم آن باید در قالب سفارخانه‌ها و بخش‌های اقتصادی مسئول دو کشور مهیا شود و آنها باید حامی موضوعات اقتصادی باشند؛ کمابینکه چین و ترکیه چنین اقداماتی را برای حمایت از فعالان اقتصادی انجام می‌دهند.

این بدان معناست که وزارت خارجه گمان نکند این یک کمک بی‌دلیل است و وقتی بخش خصوصی سود می‌برد، دیگر لزومی ندارد ما (دولت) توان خود را در این مسیر صرف کنیم. اگر حوزه اقتصادی امروز جزء اولویت‌های اهداف ماست، پس نمی‌توان انتظار داشت که بدون هزینه به نتیجه برسد. هزینه‌های این حوزه نیز شامل هزینه‌های حقوقی، پشتیبانی و بیمه‌ای است. به این ترتیب که یک نظام بیمه‌ای قوی در داخل باید تنظیم شود تا در صورت بروز هرگونه عارضه‌ای در تعاملات اقتصادی-سیاسی، بتواند از آن حمایت کند.

نظام بانکی و روابط بانکی ما نیز باید به گونه‌ای باشد که

**اگر قرار باشد
تهدیدی علیه
روابط ما با منطقه
و عراق وجود
داشته باشد، آن
تهدید اقتصادی
است**

بر اساس آمار مراجع رسمی در برخی از سال‌ها هدف صادراتی ۱۲ میلیارد دلاری محقق شده و بر اساس مراجع غیررسمی این رقم ۱۴ میلیارد دلار است. اساساً کالاهایی که در ایران تولید می‌شود از مواد غذایی، مصالح ساختمانی و محصولات بهداشتی گرفته تا حوزه خدمات فنی و مهندسی در این کشور بازار دارد.

تیم‌ها
میانگین
سال اول
تعداد اول
فروردین
و اردیبهشت
(۱۳۰۰)

**اگر اولویت
اقتصاد را قبول
کردیم، نمی‌توانیم
الزامات آن را به
حاشیه ببریم**

سرمایه‌گذار را ترغیب کند. در شرایط فعلی شاید تعداد رقبا کم باشد، اما وقتی امنیت کامل در عراق محقق شود، کل کشورهای اروپایی در عراق حضور جدی خواهند داشت که همگی از حمایت‌های مالی، بانکی، بیمه‌ای و برخوردارند.

◀ سفرای دو کشور در مسیر تسهیل حضور سرمایه‌گذاران نقش کلیدی دارند

اگر مجموع روابط بانکی و تجاری، مقررات حمل و نقل و روابط حقوقی تسهیل‌کننده باشند، روابط ایران و عراق دو پایه برابر وضع فعلی خواهند شد و تأثیر آن در نظام اهداف سیاسی منطقه‌ای چه، در قالب مقاومت و چه در قالب توسعه منطقه‌ای، مشهود خواهد بود که البته لازمه آن تقویت دیدگاه راهبردی-اقتصادی در نظام تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی است که در وزارت امور خارجه باید فراهم شود.

در مسیر تسهیل حضور سرمایه‌گذاران ایرانی و عراقی در کشورهای یکدیگر نیز سفیر عراق در ایران و سفیر کشورمان

در عراق نقش کلیدی دارند. با توجه به اینکه اولویت یا مسائل اقتصادی است، باید دید جنس این سفرا تا چه حد اقتصادی است؛ سفرا عمدتاً از جنس دیپلماسی و روابط سیاسی هستند که البته ارزشمند است، اما چنین فردی باید دغدغه مسائل اقتصادی را نیز داشته باشد. اولین بحث این است، کسانی که به عنوان سفرای دو طرف انتخاب می‌شوند، باید مسائل اقتصادی در اولویت دیدگاه و اقداماتشان باشد.

◀ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ضرورت حضور اقتصاددانان در سفارتخانه‌ها را قوت می‌بخشد

اقتصاد هم اقتضائاتی دارد که اگر بخواهیم آنها را توسعه دهیم باید همه زمینه‌های لازم فراهم باشد. یکی از این زمینه‌ها، فضای حاکم بر سفارتخانه‌های دو کشور است؛ اگرچه لازم است در سفارتخانه‌ها کارشناسان اقتصادی در سطح رایزن داشته باشیم، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و جهت‌گیری‌های اقتصادی نظام حکمرانی یک کشور ایجاب می‌کند که سطح حضور افراد اقتصاددان در سفارت تا سطح معاون و جانشین سفیر ارتقا یابد. معاون اقتصادی اعزام‌شده باید جرئت تصمیم‌گیری داشته باشد و فضایی ایجاد شود که به او اختیارات لازم را بدهند.

برای دستیابی به توسعه حوزه اقتصادی، گستردگی روابط دو کشور ایجاب می‌کند که رفت و آمد تجار ایرانی و عراقی و صدور ویزای بلندمدت و مکرر تجاری برای آنها تسهیل شود و حمایت‌های حقوقی لازم از فعالان اقتصادی دو طرف صورت گیرد.

◀ اتاق بازرگانی ایران و عراق می‌تواند نقش کلیدی در روابط دو کشور ایفا کند؛ مشروط بر اینکه به‌جای حاشیه در متن باشد

در مورد نقش اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق در تسهیل سرمایه‌گذاری طرفین باید گفت، این اتاق یک تشکل ملی، غیرانتفاعی و غیردولتی است با مأموریت توسعه فعالیت اقتصادی با کشور عراق که می‌تواند در این زمینه نقش مهمی داشته باشد. اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق با حداقل ظرفیت ۱۲ میلیارد دلاری که در بالا گفته شد، می‌تواند با زمینه‌سازی، فضا سازی و پیگیری، مشکلات را حل کند و همچنین تعاملات لازم برای زمینه‌سازی‌ها و ارتباطات را فراهم آورد و به‌طور کلی اتاق مشترک می‌تواند در زمینه‌های مختلف فرایند تجارت، ظرفیت‌بزرگی برای تسهیل روابط باشد، زیرا عملکرد این تشکل ملی در زمینه اقتصادی حرفه‌ای است و می‌تواند نقش کلیدی در توسعه روابط دو کشور ایفا کند؛ مشروط بر اینکه جایگاه نظام اقتصادی در اولویت اصلی بوده و نقش اتاق‌های بازرگانی به‌جای حاشیه در متن باشد ▶

نمادی از شکوه معماری باستان

طاق کسری؛ نماد نزدیکی دو ملت ایران و عراق از دوران باستان

شاید پند امر و طاق کسری که از زیباترین و باشکوه‌ترین بناهای زمان خود در جهان است، این باشد که اگر دو عنصر ایرانی و عراقی هدفی مشترک داشته باشند، تا همواره تاریخ نتیجه آن باشکوه و مانا چون طاق کسری خواهد ماند.

دکتر علی تیکویی
ایران شناس

اگر عنان سخن در دست فارغ التحصیلان علوم سیاسی قرار گیرد، احتمالاً قدمت کشورها را با اتفاقات سیاسی قرون جدید مورد مطالعه و دقت نظر قرار خواهند داد و

در مورد پیدایش کشور عراق خواهند گفت: مرزهای نوین عراق از سوی جامعه ملل^۱ در سال ۱۹۲۰ پس از تقسیم امپراتوری عثمانی بر اساس معاهده «سور»^۲ تعیین شد و در این زمان عراق تحت سرپرستی پادشاهی متحد بریتانیا^۳ درآمد. در سال ۱۹۲۱ پادشاهی عراق تشکیل شد و پس از ۱۱ سال در ۱۹۳۲ این حکومت از بریتانیا استقلال یافت. آری این واقعیت است، اما حقیقت نیست! حقیقت فرهنگی عراق و باشندگان عراقی تمدن ۹۰ ساله نیست! شاید زبیده‌ترین وصف برای عراق همان «کهنواره تمدن»^۴ باشد، زیرا عراق از فرهنگ دیرینه و پرمایه سومر^۵، آکد^۶ و آشور^۷ در چند هزار سال پیش از میلاد مسیح (ع) برخوردار است.

چهار هزار سال پیش از میلاد، نخستین سامانه نگارشی در عراق امروز ایجاد شد و از آن پس جریانات تاریخی به رشته تحریر درآمد و سومریان اولین انسان‌هایی بودند که از چرخ استفاده کردند و دولت‌شهرها^۸ را پدید آوردند. در نوشته‌هایی که از آنها به جای مانده، می‌توان نخستین نشانه‌های ریاضیات، ستاره‌شناسی، پزشکی و باورهای دینی سازمان‌یافته و قوانین مکتوب را ردیابی کرد. تعامل بین سرزمین ایران و عراق نیز یک اتفاق چندصدساله نیست: این دو کشور متمدن به‌درازای تاریخ با یکدیگر زندگی مشترک دارند و در ساخت امپراتوری جهان باستان چنان به هم آمیخته‌اند که تفکیک آنها از یکدیگر کاری بسیار دشوار است. وقتی در سال ۵۵۶ پیش از میلاد نبونعید^۹ بر تخت شاهی بابل نشست، شرایط کشورش به گونه‌ای دیگر در حال رقم خوردن بود: کشوری ثروتمند و متمدن با کاخ‌ها، کتابخانه‌ها و معابد چشم‌نواز، تحت فرمان این پادشاه قرار گرفت، اما این ظاهر امر بود، زیرا در باطن کشور نارضایتی عمیقی نسبت به حکومت جریبان داشت، شکاف طبقاتی شدید در میان مردم، اقلیتی بسیار ثروتمند را در مقابل اکثریتی فقیر قرار می‌داد. در کنار این شکاف طبقاتی، فشر بزرگی از اسیران در مانده که در زمان پادشاهان پیشین بابل به اسارت درآمده بودند، به چشم می‌خورد؛ البته بیشتر این اسرا، یهودیانی بودند که ۵۸ سال پیش از تاج‌گذاری نبونعید (در سال ۵۹۷ پیش از میلاد در زمان پادشاهی بخت‌النصر^{۱۰} و پس از سقوط اورشلیم) در بابل به اسارت درآمده بودند. به‌غیر از آنها مردمان عادی بابل نیز از ناراضیان نبونعید به شمار می‌رفتند، زیرا وی به مردوک^{۱۱} (خدای بزرگ مردم بابل و کاهنان متعصب آن)، بی‌میلی نشان می‌داد و به پرستش خدای سین^{۱۲} می‌پرداخت و این گرایش‌های دینی پادشاه، به مراسم و آداب مربوط به آیین مردوک لطمه می‌زد، پس کاهنان معبد و اکثریت عامه بومیان از شاه ستمگر روی گردان شدند، در کنار این رفتار نبونعید، سپردن اداره کشور به پسر عیاش، خون‌ریز

و نالایقش بلشاصر^{۱۲} تمام شرایط یک نارضایتی عمومی در بابل را فراهم کرده بود. در همین زمان بود که در همسایگی بابل، کوروش^{۱۳} پسر کمبوجیه^{۱۴} حاکم آتشان^{۱۵} بر آژدهاک^{۱۶} پادشاه ستم‌پیشه ماد خروج کرده بود و هنگامی که شاه ماد همراه با سپاه بزرگ خود برای سرکوب او به آتشان آمد، قبل از هر جنگی به دست نظامیان خویش دستگیر و به کوروش تحویل داده شد و کوروش دودمان مادها را برانداخت و خود شهریار مردم دار شد.

شاید در چشم مردم بابل شرایط آنها با شرایط مردمان سرزمین ماد یکی بود و چشم امید به منجی مادها دوخته بودند که آنها را از شر حکومت سیاه نبونعید نجات دهد، پس ارتباط‌های پنهانی میان بزرگان دینی بابل با کوروش به جریان افتاد.

پیامبران یهود اسیر در بابل چون «دانیال^{۱۸}» و «شعیا^{۱۹}» بشارت آمدن یک منجی را می‌دادند و در وحی‌هایی که به آنها می‌شد، این

کوروش بود که لقب مسیح و نجات‌دهنده خدا را داشت.^{۲۰} تمام این شرایط سبب شد که کوروش در سپتامبر ۵۳۹ پیش از میلاد مسیح (ع) سپاهش را به سمت بابل هدایت کند. اسناد تاریخی نشان می‌دهد که بابل بدون خون‌ریزی و حتی بدون جنگی بزرگ به دست کوروش^{۲۱} افتاد و او در روز ۲۹ اکتبر سال ۵۳۹ پیش از میلاد بابل را تصرف کرد و در اولین اقدام به معبد مردوک رفت و خویش را برگزیده مردوک و نه شاه پارس بلکه «شاه بابل» نامید. استوانه‌ای از کوروش در بابل به دست آمده است که اقدامات او و وضع بابل را دقیقاً

نشان می‌دهد.

« او [نبونعید] کار ناشایست قربانی کردن را رواج داد که پیش از آن نبود هر روز کارهایی ناپسند می‌کرد، خشونت و بدکرداری (بند ۶ استوانه کوروش).

« ارتش بزرگ من به صلح و آرامی وارد بابل شد. نگذاشتم رنج و آزاری به مردم این شهر و این سرزمین وارد آید (بند ۲۴ استوانه کوروش).

« همه مردم گام‌های مرا با شادمانی پذیرفتند. در بارگاه پادشاهان بابل بر تخت شهریاری نشستم. مردوک دل‌های پاک مردم بابل را متوجه من کرد، زیرا من او را رجمند و گرمی داشتم (بند ۲۳ استوانه کوروش).

« وضع داخلی بابل و جایگاه‌های مقدسش قلب مرا تکان داد. من برای صلح کوشیدم. نبونعید، مردم درمانده بابل را به بردگی کشیده بود؛ کاری که در شأن آنان نبود (بند ۲۵ استوانه کوروش).

« من برده‌داری را برانداختم، به بدبختی‌های مردم پایان بخشیدم، فرمان

دادم که همه مردم در پرستش خدای خود آزاد باشند و آنان را نیازارند. فرمان دادم که هیچ‌کس اهالی شهر را از هستی ساقط نکند. مردوک از کردار نیک من خشنود شد (بند ۲۶ استوانه کوروش).

از این تاریخ، تمدن بزرگ بین‌النهرین باعث غنا بخشیدن به تمدن، هنر و معماری ایران شد و این دو عنصر چون شاخسار درختی تنومند، درهم تنیده شد. طی بیش از دو قرن حاکمیت هخامنشیان، شهر بابل یکی از پایتخت‌های آنان شمرده می‌شد و کتیبه‌های آنها جز دبیره میخی هخامنشی^{۳۲} به خط میخی ایلامی و خط میخی بابلی نوشته می‌شد. پس از سقوط هخامنشیان با روی کار آمدن اشکانیان باز تیسفون^{۳۳} (جایی در کشور عراق در کنار رود دجله) به مدت پنج قرن پایتخت غربی آنها در منطقه میان رودان^{۳۴} بود؛ تیسفون شامل هفت شهر^{۳۵} می‌شد و از این رو اعراب به تیسفون، «مدائن» می‌گفتند که جمع مدینه (به معنی شهرها) است.

با روی کار آمدن ساسانیان همچنان شهر تیسفون با عظمت و شکوه بیشتر به عنوان پایتخت شناخته شد. گزارش‌های تاریخی و آثار به‌جای مانده از دوران باستان، نشان از رفتار خصمانه حاکمان ایرانی و عراقی نسبت به هم و با تلاش برای حذف یکدیگر ندارد؛ بلکه بر اساس شواهد و قرائن، هویت ساکنان عراق، هویتی مستقل و مورد تکریم ایرانیان بوده است. روابط نزدیک و بهره‌بری متقابل از یکدیگر در هنر، معماری، زبان و خط، اسباب تعالی و ترقی دو ملت را در دوران باستان فراهم کرده است. نمونه بارز آن حسن

در دوران ساسانیان در ۳۷ کیلومتری جنوب شهر بغداد و در کناره تاورمی رود دجله، کاخی بزرگ به نام «ایوان مدائن» با ابعادی تکریم‌کننده ساخته شد.

تعلق خاصی بود که به تیسفون در میان دو ملت وجود داشت؛ آن چنان که تیسفون را «دل [قلب] ایرانشهر» می‌نامیدند. جالب است قلب ایرانشهر نه در استان فارس و نه در خوزستان بلکه در عراق امروز جای داشت که خود گواه نزدیکی عمیق دو ملت ایران و عراق در دوران باستان است.

در دوران ساسانیان در ۳۷ کیلومتری جنوب شهر بغداد و در کناره خاوری رود دجله، کاخی بزرگ به نام «ایوان مدائن» با ابعادی خیره‌کننده ساخته شد! ایوانی به عرض ۲۵ متر که پس از پل گامیسان در ایران، عریض‌ترین طاق معماری باستان بود. بلندای تقریبی ایوان ۳۰ متر بود و پهنایی نزدیک به ۴۳ متر داشت. دیوارهای داخل بنای ایوان کسری تزئیناتی مفصل داشت و با استفاده از مرمر رنگی برداشته‌شده از کلیسای انطاکیه و موزائیک‌ها، شیشه‌ای که صحنه‌های نبرد را نشان می‌دهد (مثل صحنه‌ای که در آن خسرو سوار بر اسبی زرد در شهربندان انطاکیه است) تزئین شده بود. کف‌ها

را با استفاده از صفحات مرمر ضخیم پوشانده و با قالی‌های ایریشمی دارای نقشه باغی و درخت و جوی‌های آب مفروش کرده بودند.

محل جلوس شاه را در انتهای ایوان بزرگ و پشت پرده‌ای فرار داده بودند که تنها مواقعی که شاهنشاه آماده بار دادن بود، به کنار زده می‌شد. این شاهکار عظیم معماری مشترک ایرانی و عراقی نه تنها برای نشان دادن جلوه مهندسی بلکه به منظور نمایش «عظمت» ساخته شد تا نشانگر قدرت و ثروت باشد و سفیران ملت‌های دیگر را حیران سازد و به دولت‌های متخاصم و سرکش اخطار کند که ما قدرت پیروزی در هر مبارزه‌ای را داریم.

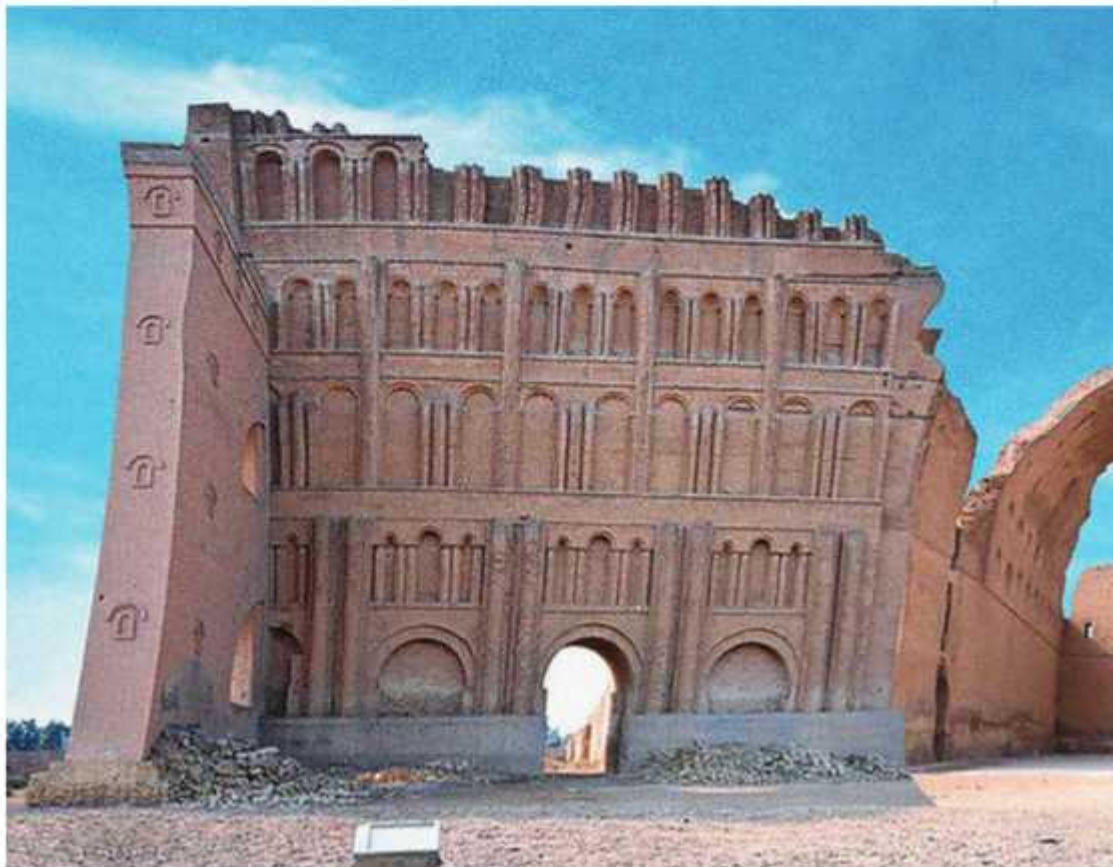
پس از فروپاشی ساسانیان، ایوان مدائن متروکه شد و در طول تاریخ تلاش‌هایی برای تخریب آن صورت گرفت، اما این بنا که نشان وحدت و عظمت دوران باستان دو ملت ایران و عراق است، همچنان پایدار مانده است. ایوان مدائن به چشم مردان فرهنگ و ادبای عرب و ایرانی، سازه‌ای شکوهمند و شاید تصیحت‌کننده بود و هیچ ادیب یا شاعر عربی در طول تاریخ با آن معارضه‌ای نداشته است؛ نگاهی بیندازیم به ترجمه قسمتی از شعر عربی «البحتری»^{۲۶} در وصف ایوان مدائن:

نقش و نگار دیوارهای کاخ را ببین

تا به چگونگی نبرد ایرانیان با رومیان در انطاکیه پی ببری

آنجا که انوشیروان پوششی سبزرنگ

گراینده به رنگ زرد زعفرانی بر تن دارد

و باشکوه و جلال به آرامی
 در زیر درفش کاویلی سپاه خود را سان می‌بیند
 کاخ خسرو چندان شکوهمند و سر بلند است
 که گویی کوهی سرفراز در آنجا قرار دارد^{۲۳}
 یا قصیده ۴۲ بیتی «ایوان مدائن» که
 مرثیه‌مانندی است بر پادشاهان ساسانی
 که خاقانی هنگام عبور از مدائن و دیدن
 طاق کسری سرود و در دلش پندی برای
 آیندگان دارد. در ادامه چند بیت از آن را
 می‌آوریم:

هان ای دل عبرت‌بین از دیده عبرت‌کن
 هان ایوان مدائن را آینه عبرت‌دان
 یک ره ز لب دجله منزل به مدائن کن
 وز دیده دوم دجله بر خاک مدائن ران
 خود دجله چنان گردید صد دجله خون‌گویی
 کز گرمی خون‌باش آتش چکد از مزگان

که به زبان اشک آواز ده ایوان را
 تا بو که به گوش دل پاسخ شنوی ز ایوان
 دندانان هر قصری پندی دهدت نونو
 پند سر دندانان بشنو زین دندان
 گوید که تواز خاکی ما خاک توایم اکنون
 گامی دوسه بر ما نه و اشکی دوسه هم بفشان
 از نوحه جغد الحق ماییم به دردسر
 از دیده گلابی کن، دردسر ما بنشان آری
 چه عجب داری کاندرا چمن‌گیتی
 جغد است پی بلبل، نوحه است پی الحان
 ما بارگه دادیم، این رفت ستم بر ما
 بر قصر ستمکاران تا خود چه رسد خذلان

شاید پند امروز طاق کسری که از زیباترین و باشکوه‌ترین بناهای
 زمان خود در جهان است، این باشد که اگر دو عنصر ایرانی و عراقی
 هدفی مشترک داشته باشند، تا هماره تاریخ نتیجه آن باشکوه و مانا
 چون طاق کسری خواهد ماند ▶

فهرست منابع

- ۱ League of Nations
- ۲ Treaty of Sèvres
- ۳ United Kingdom
- ۴ Cradle of civilization
- ۵ Sumer
- ۶ Akkadian Empire
- ۷ Assyrian homeland
- ۸ City-state
- ۹ Nabonidus
- ۱۰ Nebuchadnezzar II
- ۱۱ Marduk
- ۱۲ Sin (mythology)
- ۱۳ Baltasar de Babilonia
- ۱۴ Cyrus the Great
- ۱۵ Cambyses
- ۱۶ اشان یا انشان (Anshan) نام ناحیه مهم ایلامی در ایران باستان است.
- ۱۷ Astyages
- ۱۸ Daniel (biblical figure)
- ۱۹ Isaiah
- ۲۰ نگاه کنید به: کتاب مقدس؛ عهد عتیق؛ کتاب اشعیا نبی، باب ۴۵، آیه ۱
- ۲۱ Cyrus Cylinder
- ۲۲ Old Persian cuneiform

- ۲۳ Ctesiphon
- ۲۴ Mesopotamia
- ۲۵ این شهرها عبارت بودند از: ۱- تیسفون، ۲- اسیقر، ۳- وه اندی و خسروی، ۴- سلوکیه یا ویه اردشیر، ۵- مرزینیان، ۶- سلیاط یا بلاش قباد.
- ۲۶ ۷ ماحوزا
- ۲۷ ولید بن عقیله یحزری (۸۲۲م-۸۹۹م) (نسب ولید بن عبیدالله یحزری) شاعر عربی شامی
 متن کامل شعر عربی:
 سبیه الیحزری
 غدا ما رأیت صوره أنطا
 والعشایا مواثیل وأنوشر
 وجرات الرجال بین یدیه
 عن مشیج یهوی بعامل رمیح
 تصف العین انهم جد احیا
 یقتلس فیهم إرتیابی حتی
 یدری اصبح إنسی لجنی
 فکسانی أری المراتب والقیوم
 وکأسی والوفود حاجین حسی
- کیه ارتعت بین روم و فرس
 و ان یزجی الصفوف تحت الیرقس
 فی خفوت مهم و اغماض جرس
 و صلیح من الشان فرس
 لهم یتهم إشاره خسرس
 تقراهم یدعی یلمس لیس
 شکوه ام عیح حی لاسی
 انا ما بلغت آخر جسی
 من و لوفو خلیف الرحام و حسی

برگی از تاریخ

فرازهایی از روابط دیپلماتیک ایران
و عراق به روایت اسناد و مستندات

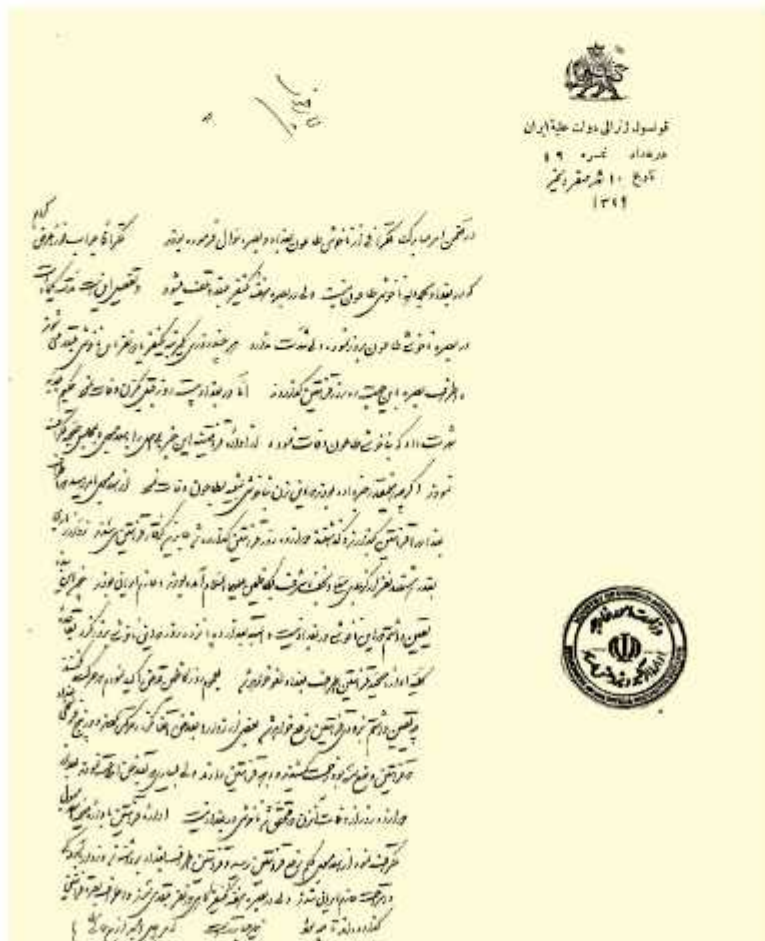

علی رجیبی یزدی
عضو هیئت تحریریه دیپلمات

سیر تحولات و روند مناسبات دو کشور همسایه ایران و عراق تقریباً به یک صده قبل و حدود سال ۱۳۰۸ برمی گردد، آغاز این روابط با وزیر مختاری عنایت الله سمیعی در عراق بود و در حدود بیست سال بعد این سمت با تعیین محمد شایسته به عنوان نخستین سفیر جمهوری اسلامی ایران در جمهوری عراق ادامه یافت.

در تاریخ ۱۳ آذر ۱۳۵۰ هجری شمسی رابطه دیپلماتیک بین دو کشور قطع و محمد خاکپور به عنوان سرپرست دفتر حفاظت منافع تعیین شد. در دوره پس از انقلاب اسلامی، به رغم تداوم جنگ تحمیلی به مدت هشت سال، تنها در فواصل مهر ۱۳۶۶ تا اسفند ۱۳۶۹ روابط دو کشور قطع شد و در دیگر دوره‌ها مناسبات فی مابین در سطح کاردار برقرار بود. تا اینکه با اعزام سیدحسن نیکنام به عنوان اولین سفیر جمهوری اسلامی ایران به بغداد در اسفند ۱۳۷۲، روابط فی مابین به سطح سفیر ارتقا پیدا کرد. از آن هنگام تاکنون مناسبات دو کشور بی وقفه در سطح سفیر تداوم دارد.

در دوره عثمانی نمایندگی ایران در بغداد، نخست تحت عنوان کارپرداز و سپس سرکنسولگری فعالیت می کرد. پس از استقلال عراق، نمایندگی مذکور در ۵ تیر ۱۳۰۸ هجری شمسی (۲۶ ژوئن ۱۹۲۹ میلادی) به سفارت تبدیل شد و عنایت الله سمیعی به عنوان اولین وزیر مختار ایران مأموریت خود را در عراق آغاز کرد. در اول فروردین ۱۳۲۷ هجری شمسی نمایندگی سیاسی ایران در بغداد به درجه سفارت کبریا ارتقا یافت و همزمان محمد شایسته به عنوان نخستین سفیر ایران در عراق منصوب شد و در محل مأموریت استقرار پیدا کرد.

نایب‌المرکز فوقسواد ژنرال ایران در بغدادان پیرامین شیوخ طاعون در عراق ۱۳۹۹ قمری

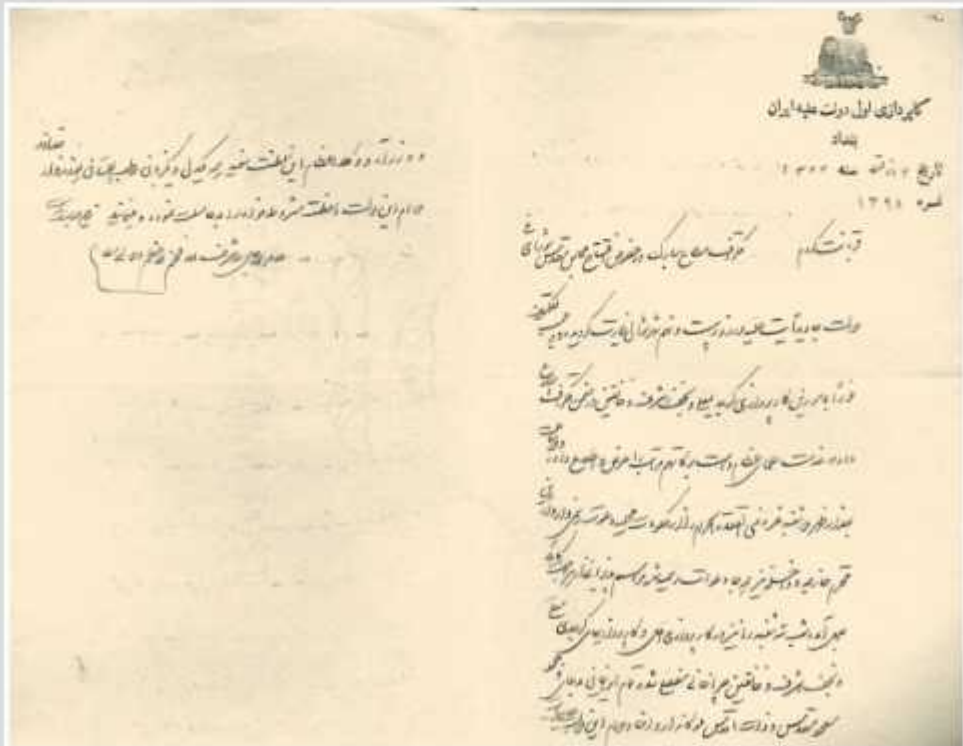
اسامی رؤسای نمایندگی سیاسی ایران در بغداد

ردیف	اسامی	سمت	دوره اشتغال (شمسی)	
			شروع	خاتمه
۱	حسینعلی خان هدایت نصرالملک	نماینده سیاسی	مهر ۱۳۰۷	تیر ۱۳۰۸
۲	عنایت‌الله سمیعی	وزیر مختار	تیر ۱۳۰۸	بهمن ۱۳۰۹
۳	میرزا تقی خان نبوی معززالدوله	وزیر مختار	بهمن ۱۳۰۹	خرداد ۱۳۱۱
۴	باقر کاظمی	وزیر مختار	شهریور ۱۳۱۱	شهریور ۱۳۱۲
۵	عنایت‌الله سمیعی	وزیر مختار	آذر ۱۳۱۲	فروردین ۱۳۱۵
۶	مظفر اعلم	وزیر مختار	اسفند ۱۳۱۵	مرداد ۱۳۱۷
۷	موسی نوری اسفندیاری	وزیر مختار	مرداد ۱۳۱۷	تیر ۱۳۱۹
۸	ابوالقاسم نجوم (نجم‌الملک)	وزیر مختار	تیر ۱۳۱۹	مهر ۱۳۱۹
۹	موسی نوری اسفندیاری	وزیر مختار	دی ۱۳۲۰	فروردین ۱۳۲۲
۱۰	محسن رئیس	وزیر مختار	تیر ۱۳۲۲	خرداد ۱۳۲۶
۱۱	محمد شایسته	سفیر	فروردین ۱۳۲۷	مرداد ۱۳۲۹
۱۲	محمود صلاحی	سفیر	شهریور ۱۳۲۹	فروردین ۱۳۳۰
۱۳	حسین قدس نجفی	سفیر	اردیبهشت ۱۳۳۰	مهر ۱۳۳۱
۱۴	مظفر اعلم	سفیر	مهر ۱۳۳۱	شهریور ۱۳۳۲
۱۵	حسین قدس نجفی	سفیر	آبان ۱۳۳۲	مرداد ۱۳۳۵
۱۶	سرلشکر نادر باتمانقلیچ	سفیر	بهمن ۱۳۳۵	آبان ۱۳۳۷
۱۷	امان‌الله اردلان	سفیر	دی ۱۳۳۷	اردیبهشت ۱۳۳۹
۱۸	یدالله عضدی	سفیر	اردیبهشت ۱۳۳۹	شهریور ۱۳۳۹
۱۹	عباس آرام	سفیر	مهر ۱۳۳۹	فروردین ۱۳۴۱
۲۰	محمد حسین مشایخ فریدنی	کاردار	فروردین ۱۳۴۱	اردیبهشت ۱۳۴۲
۲۱	محمد حسین مشایخ فریدنی	سفیر	اردیبهشت ۱۳۴۲	تیر ۱۳۴۳
۲۲	سید مهدی بیراسته	سفیر	بهمن ۱۳۴۳	آبان ۱۳۴۶
۲۳	عزت‌الله عاملی	سفیر	بهمن ۱۳۴۶	بهمن ۱۳۴۸
۲۴	مجید مهران	کاردار	بهمن ۱۳۴۸	آذر ۱۳۵۰
۲۵	محمد خاکپور	سرپرست دفتر حفاظت منافع	آذر ۱۳۵۰	اسفند ۱۳۵۲
۲۶	حسین شهیدزاده	سفیر	اسفند ۱۳۵۲	آذر ۱۳۵۵
۲۷	صادق صدیقی	سفیر	آذر ۱۳۵۵	تیر ۱۳۵۷
۲۸	فریدون زندفرد	سفیر	تیر ۱۳۵۷	اردیبهشت ۱۳۵۸
۲۹	سید محمود دعایی	سفیر	خرداد ۱۳۵۸	فروردین ۱۳۵۹
۳۰	مهدی بشارت	مسئول موقت	فروردین ۱۳۵۹	مرداد ۱۳۶۲
۳۱	محمد علی فری‌پور	کاردار موقت	مرداد ۱۳۶۲	مهر ۱۳۶۶
۳۲	سید کاظم حسنی طباطبایی	کاردار موقت	اسفند ۱۳۶۹	اسفند ۱۳۷۲
۳۳	سید حسین نیک‌نام	سفیر	اسفند ۱۳۷۲	شهریور ۱۳۷۷
۳۴	امیر سعید ایزوتی	سفیر	مهر ۱۳۷۷	دی ۱۳۸۰
۳۵	حسین امیر عبداللہیان	کاردار موقت	دی ۱۳۸۰	خرداد ۱۳۸۱
۳۶	علیرضا حقیقیان	سفیر	خرداد ۱۳۸۱	آذر ۱۳۸۲
۳۷	حسن کاظمی قمی	سفیر	آذر ۱۳۸۲	مرداد ۱۳۸۹
۳۸	حسن دانایی‌فر	سفیر	مرداد ۱۳۸۹	فروردین ۱۳۹۶
۳۹	ایرج مسجدی	سفیر	فروردین ۱۳۹۶	فروردین ۱۴۰۱
۴۰	محمد کاظم، آل صادق	سفیر	فروردین ۱۴۰۱	

سواد نامه وزارت امور خارجه
به انگلیسی در رابطه با
شکایت اتباع ایران در نجف
سال ۱۳۱۹ قمری

گزارش کارپنازی اول ایوان
در بغداد در خصوص تبریک
به سلطنت احمد شاه سال
۱۳۲۷ قمری

مجله
تاریخ
و
سفر

کاربردنامه اول دولت علیه ایران

شماره

تاریخ ۲۳ شهریور سن ۱۳۲۲ شمسی (۱۹۰۳ قمری)

در نومردم دولت ایران این امر بشیرتین دین کرده و همسر یک ساله آورده
 و بعد در قمری و قسب آنرا تمامه داد و کشف کرد و همسر او را در قمری و قسب
 آنرا تمامه داد و کشف کرد و همسر او را در قمری و قسب آنرا تمامه داد
 این کتاب و بیانات در حکمت و عدل است و در هر دو کتاب و بیانات در حکمت
 آنرا که در هر دو کتاب و بیانات در حکمت و عدل است و در هر دو کتاب و بیانات
 در حکمت و عدل است و در هر دو کتاب و بیانات در حکمت و عدل است
 این کتاب و بیانات در حکمت و عدل است و در هر دو کتاب و بیانات در حکمت
 و عدل است و در هر دو کتاب و بیانات در حکمت و عدل است

فدایت نام
 در تاریخ یکشنبه ۲۹ شهریور سن ۱۳۲۲ شمسی
 بدینوسیله به اطلاع شما می‌رسانم که
 این کتاب و بیانات در حکمت و عدل است
 و در هر دو کتاب و بیانات در حکمت و عدل است
 این کتاب و بیانات در حکمت و عدل است
 و در هر دو کتاب و بیانات در حکمت و عدل است
 این کتاب و بیانات در حکمت و عدل است
 و در هر دو کتاب و بیانات در حکمت و عدل است

وزارت امور خارجه

شماره
تاریخ
سنه

در ۲۲ شهریور سن ۱۳۲۲ شمسی
تاریخ ۲۳ شهریور سن ۱۳۲۲ شمسی

امین‌الملک
وزیر امور خارجه

عهدنامه مودت بین دولت بهاد شاهنشاهی عراق
و دولت شاهنشاهی ایسراون

امین‌حضرت بهاد شاه عراق از یکطرف
و
امین‌حضرت همایون شاهنشاه ایران از طرف دیگر

که هر دو به نهایت حد الفت می‌باشد ماسادات دوستی و صمیمانه که همواره بین کنش بهاد شاهی
 عراق و کشور شاهنشاهی ایران موجود بوده حکم ترکزد در تعیین کامل دارند که تنبیت
 روابط برادرانه بر اساس معامله متقابل و مساوات کامل موجب سعادت و رفاه و مصلحت
 عراق و ایران خواهد شد موافقت در انعقاد عهدنامه مودت موده و برای این مقصود نمایندگان
 مختار خود را بقرار دین مبین کردند :

امین‌حضرت بهاد شاه عراق
.....

امین‌حضرت همایون شاهنشاه ایران
.....

تعیین کاند مختار مذکور من الزیاده له اختیار نامه خود که واجد شرایط صحت و اعتبار بود
 در مواد ذیل موافقت کردند :

- ماده ۱ - بین دولت بهاد شاهی عراق و دولت شاهنشاهی ایران و همچنین بین اتباع دو
 کشور صلح دائمی و دوستی خللی تأثیر برقرار خواهد بود .
- ماده ۲ - نمایندگان سیاسی و قضایی هر یک از دو دولت محترم شهادت در خاک طرف
 دیگر بشرط رعایت کامل معامله متقابل از حقوق و مزایای بصورت حاد و محامیستایی

نگارخانه کاربردنامه اول ایران
 در بغداد در خصوص اقدامات
 مربوط به افتتاح مجلس
 شورای ملی سال ۱۳۲۷
 قمری

تصویب عهدنامه مودت بین
 دولت شاهنشاهی عراق و دولت
 شاهنشاهی ایران سال ۱۳۲۶
 شمسی

تصویب عهدنامه مودت بین
دولت پادشاهی عراق و دولت
شاهنشاهی ایران سال ۱۳۱۶
شمسی

میدان
موزه
موزه
موزه
موزه

نسخه اصلی عهدنامه مودت
بین دولت شاهنشاهی ایران
و دولت پادشاهی عراق سال
۱۳۱۶ شمسی

بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُوْفِيهِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الى كل من بطع على هذا الكتاب تحية وسلام

الى رفيقنا وساحب نفقتنا الدكتور ناجي الاصيل
وزير الخارجية

اما بعد فانه لما كنا قد دخلنا في المفاوضات مع حضرة صاحب الجلالة
الامبراطورية شاهنشاه ايران بقصد عقد معاهدة تحكيم بين العراق والامبراطورية
الابراهيمية فقد عنناكم مندوبنا لنا لتفاوضوا بأسعنا وتوقفوا بالنيابة عنا على المعاهدة
المذكورة مع من يتقدمه حضرة صاحب الجلالة الامبراطورية شاهنشاه ايران ويخوله
مثل ما نخولكم بإرادتنا الملكية هذه من السلطة آخذين على نفقتنا قبول كل مسا
تقومين به بالنيابة عنا وأبرام المعاهدة المذكورة بعد تصديقها من قبل مجلس
الامة .

واقترارا بذلك اصدرنا هذه الازادة الملكية وختمناها بختمنا الملكي ووقعنا
عليها بيدنا الملكية .

صدر عن بلاطنا الملكي في بغداد في اليوم السابع عشر من شهر ربيع
الآخر سنة ١٣٥٦ هجرية الموافق لليوم السادس والعشرين من شهر حزيران سنة
١٩٣٧ ميلادية وفي السنة الرابعة من حكمنا .

عبد
الله

میراث جاودانه

فرهنگ اربعین میراث
مشترک جاودانه و جهانی

در اولین اربعین حسینی آن زمانی
که صحابی جلیل، جابر بن عبدالله
انصاری عصازنان خود را به سرزمین
کربلا رسانید، کمتر کسی پیش بینی
می کرد که زیارت این پیر مرد کهنسال
و روشندل از تربت پاک حبیب خود،
نقطه آغاز شکل گیری یک میقات
سالانه و باشکوه شود

سید رضی الدین کاظمی مازندراجی
سرکنسول جمهوری اسلامی ایران در نیجف

در اولین اربعین
حسینی (۲۰)
صفر سال ۶۱
هجری قمری) آن

زمانی که صحابی جلیل، جابرین عبدالله انصاری عصازنان خود را به سرزمین کربلا رسانید، کمتر کسی پیش بینی می کرد که زیارت این پیرمرد کهنسال و روشندل از تربت پاک حبیب خود، نقطه آغاز شکل گیری یک میقات سالانه و باشکوه شود و میلیون ها نفر از گوشه و کنار این کره خاکی با شعار «الی الحبيب»، بزرگ ترین راهپیمایی جهانی را خلق کنند.

و نیز آن دهم نشان جنایتکاری که پس از غروب غم انگیز عاشورا، سرمست از پیروزی و در اوج نخوت و جهالت هلهله و پایکوبی می کردند، هرگز گمان نمی بردند که سرزمین تفتیده کربلا بزرگ ترین میعادگاه آزادگان و قبله توجه عدالت خواهان شده و هرساله بی مانند ترین کنگره جهانی در آن برپا شود.

< اربعین؛ فرهنگ شیعی جاودانه و جهانی

انقلاب اسلامی ایران که از عمق باورهای شیعی برخاسته: حیات، پویایی و طراوت خود را وام دار فرهنگ غنی شیعه است و شناسه هویتی اش بر ارزش های فرهنگی ای بنیاد شده که در مدرسه عاشورا، مهدویت، انتظار و حکمرانی فقیه عادل در عصر غیبت متبلور است.

این سرمایه ارزشمند، عمق راهبردی منافع ملی را به ظرفیت عظیم و ارزشمندی گره زده است که می تواند نقش تعیین کننده ای در آینده بشریت و تحقق تمدن اسلامی ایفا کند.

چه این که یکی از مهم ترین منابع قدرت نرم، فرهنگ و ارزش های فرهنگی است، زیرا این ارزش ها زبرساخت اصلی انسجام اجتماعی بوده و هر چقدر قلمرو ارزش های فرهنگی یک جامعه فراگیرتر و دامنه شمولیت آن گسترده تر باشد، ظرفیت های

نرم‌افزاری بیشتری را در حوزه قدرت بازآفرینی می‌کند و بالطبع موجب ارتقای اقتدار ملی آن کشور خواهد شد و به همین دلیل هرگاه فرهنگ و ارزش‌های فرهنگی از ظرفیت‌های فراملی برخوردار باشد و بتواند در خارج از مرزهای جغرافیایی خود نیز امتداد یابد، سرمایه اجتماعی عظیمی را رقم خواهد زد که به یک قدرت پایدار منتهی خواهد شد.

این همان نکته‌ای است که به‌طور حیرت‌انگیزی در پیام‌های اربعین حسینی نهفته شده، پیشران جلب دل‌هاست و به تعبیر مقام معظم رهبری «مغناطیس حسینی» است.

گفتمان عاشورا از چنان ظرفیت عظیمی در جلب و جذب جوامع اسلامی غیر شیعه برخوردار است که می‌تواند محور همبستگی و پیوند ملت‌های مسلمان شود و به‌عنوان یک قدرت نرم بی‌بدیل نقطه پایانی بر توطئه تاریخی تقابل جعلی و فتنه‌آلود شیعه و سنی بگذارد و موجودیت اذئاب نظام سلطه را به‌شدت به مخاطره اندازد.

◀ مکتب امام حسین (ع) و مبنای مشروعیت مبارزه

کارکرد اجتماعی دین اسلام و مبنای ارزشمند عدالت‌خواهانه آن که به‌دلیل انحراف حکمرانان فاسد در طول تاریخ در محاق فرورفته و اهداف عالی شریعت محمدی که برپایی عدالت اجتماعی است، با طرح مباحثی همچون وجوب اطاعت از حاکم (حتی اگر جائز باشد) یافته بدتر از ظلم است، هرگونه مبارزه برای احقاق حقوق از دست‌رفته را نامشروع می‌دانند و این موضوع ناامیدی از ایجاد اصلاحات سیاسی و اجتماعی در چارچوب باورهای دینی را در پی دارد و زمینه ایجاد جریان‌های الحادی، انحرافی و تکفیری را فراهم می‌آورد.

این «مکتب حسینی و مدرسه عاشورا» است که مبنای مشروعیت

عاشورا
کربلاء المقدسه

مبارزه علیه ظلم، فساد و انحراف در جامعه اسلامی را تئوریزه می‌کند و با تکیه بر عقلانیت و آگاهی بخشیدن روشنگرانه و جهاد تبیین، اهداف متعالی اسلام در ایجاد یک جامعه آرمانی را پی می‌گیرد. بر این اساس ایستادگی در برابر ظلم، فساد و انحراف و تن ندادن به ذلت و خواری، ایثار و فداکاری، پرهیز از روش‌ها و ابزارهای نامشروع و عدم توسل به خشونت‌های کور مبنای اصلی و محوری گفتمان عاشورا برای ایجاد اصلاحات بنیادین در جوامع اسلامی را تشکیل می‌دهد.

◀ **پیاده‌روی اربعین یا یک رسانه منحصر به فرد و فراگیر**
شکوه راهپیمایی میلیونی اربعین تنها محدود به تنوع بی‌مانند قومی، نژادی، مذهبی و حتی دینی آن نیست؛ این همایش در آفرینش جلوه‌های عظیم انسانی چون ایثار، مهربانی، کرم، مهمان‌نوازی، نشاط اجتماعی، روحیه عالی تعاون، مددکاری و تأمین آسایش دیگران به قیمت به مشقت افتادن خود و خانواده‌های میزبان عراقی آن بی‌نظیر است.

این همایش میلیونی نه تنها در فراخوان عظیم و رستاخیز تمام‌عیار همه آزادگان جهان با طین «لبیک یا حسین» و تأسی به سیره امام شهیدان برای مقابله با ظلم، نژادپرستی و قیام برای برپایی عدالت، بی‌مانند است؛ بلکه پیاده‌روی اربعین مشق عشق و تمرین مهربانی و از خودگذشتگی برای رسیدن به یک هدف بالاتر و ذوب کردن همه اختلاف‌ها و پاک کردن تمام رسوبات ناشی از کینه‌ها، نفرت‌ها و آفرینش حماسه بی‌مانندی است که پرچم آزادگی را بر فراز دست‌های پینه‌سته برافراشته نگاه داشته است.

همایش اربعین گام‌های استوار و مصممی را به خط می‌کشد که پایداری در راه حق را با پاهای پرآبله مردان و زنان، خردسالان و بزرگسالان و حتی ویلچرنشینان به نمایش می‌گذارد. همه اینها نشانه آن است که اربعین یک سرمایه عظیم و تمام‌نشدنی برای بشریت و قدرتی بی‌مانند و ذخیره‌ای پایان‌ناپذیر برای تمامی انسان‌ها در همه اعصار و قرون بوده و نیز یک رسانه بی‌نظیر است با کارکرد روشنگرانه و جهانی که رسالت تاریخی‌اش معرفی راه نجات بشر در پرتو نورانیت چراغ هدایت جهانی است.

در جهانی بودن این فرهنگ ناب همین نکته بس که منجی عالم بشریت و موعود جهانی هنگام قیام و اعلام آغاز عصر ظهور، خود را با نام «امام حسین (ع)» معرفی می‌کند؛ این موضوع نشان می‌دهد که نام نورانی آن حضرت در عصر ظهور برای همه جهانیان نامی آشنا و مقدس است و این یعنی رسانه فراگیر اربعین، رسالت تاریخی خود را به انجام رسانده است.

و آن روز دیر نیست.

الیس الصبح بقرب D

در چند صفحه
آتی جذابیت‌ها
و آداب و رسوم
ایران حیرت
انگیز را به تماشا
خواهید نشست.

تابغه ای نادر

جستاری در اندیشه‌های حکیم عمر خیام

مجله
فرهنگ
و ادب
ایران
شماره
۷۲

دکتر شهریار شهریار خونساری
ایران‌شناس

خیام‌جلی برای بحث و جدل نداشته تا از خلال این گفتمان‌ها بتوان به نکات دقیقی از

اندیشه وی دست یافت؛ با این همه می‌دانیم که
در مورد علوم و رویه خصوص نجوم پادشاهان
عصر خود در تماس مکرر بوده است.

خیام در دورانی پایه عرصه وجود نهاد که عنصر
ایرانی با تکیه بر تفکر ایرانی پس از چند قرن
واپس نگه داشته شدن از سوی حکومت‌های
اموی و عباسی، آرام آرام میان داری علمی،
فرهنگی و سیاسی را از فائق‌تری که تنها هنرشان
دست بردن بر قبضه شمشیر بوده، بازمی‌ستاند.
دوران زندگی خیام ربه تعبیر امروزی می‌توان
دوران «رنسانس» ایرانی دانست. تصدیق این
ادعا داستان «سه یار دبستانی» است که در
برخی از منابع از آن یاد شده است؛ هر چند
اساس داستان درست نیست، اما یک حقیقت
بنیادین در خود نهفته دارد که آن سه یار یعنی
خیام، خواجه نظام‌الملک و حسن صباح، اولی
پایه‌گذار حکمت، فلسفه و عرفان ایرانی (پس
از ابوعلی سینا)، دومی نماینده ساختار سیاسی
و زنده‌کننده آرمانشهر - پیش از اسلام - در
دوران اسلامی و سومی نماینده روح سرکش
و طغیانگر ایرانی بود که با برگزیدن مذهبی
کوچک از شعبات دین اسلام (یاور حسن صباح
و تفکر اسماعیلی‌اش)، اگر نگوئیم به‌تمامی،
بیشتر آمیزه‌ای از دین و عرفان بود، اسباب ترس
و وحشت کارگزاران خلفای عباسی را فراهم
آورد. حسن صباح بود که طی سال‌های متمادی
مانند پیران خاققاه از حجره خویش در دزالموت
خارج نشد و صوفیانه ریاضت کشید. او بر تمام
اسماعیلیان که در سراسر جهان اسلام گسترده
بودند، حکم راند و اگر معولان از راه نرسیده بودند،
احتمالاً او و یاورش سرتاسر ایران را درمی‌نوردید.
اندیشه خیام در این دوران در سه نقطه از
ایران بایده شد که عبارت بودند از: بلخ، نیشابور
و اصفهان و برای آن بغداد، بلخ که آتشگاه نوپهار
زرتشتیان را در خود جای داده بود و نوروز
باشکوه‌تر از هر جای دیگر در این شهر جشن
گرفته می‌شد و الهام بخش کتاب نوروزنامه
خیام نیز به‌شمار می‌رود. در اهمیت بلخ نقلی از

Stanza 49

"A potter thumps his wet clay, and with his ill-
 used tongue it murmurs, 'Gently brother, gently ye!'"

The
 Rubāiyāt
 of
 Omar Khayyām

Rendered into English Verse by
 Edward Fitzgerald

Introduction by Laurence E. Bouman
 Illustrated by Margaret R. Case

• London & Glasgow •
 Collins' Clear-Type Press

جوینی می آوریم که در دوران پیش از اسلام «بلخ در بلاد شرقی، به مثابه مکه بوده است، در طرف غربی» و دقیقی می سرایند:

به بلخ گزین شد بدان نوبهار
که یزدان پرستان بدان روزگار
مرآن جای را داشتندی چنان
چو مر مکه را این زمان، تازبان

بلخ مانند چهارراهی بود که از شرق به غرب می رسید و اندیشه های بودایی، زرتشتی و هندو در این شهر به یکدیگر می آمیخت و کاروان های تجار غربی اندیشه های عیسوی را از این شهر عبور می دادند.

اما اصفهان؛ خيام در ايام جولي و در دوران تحصيل مدتي در اين شهر مي زيست و بعدها ملك شاه سلجوقي (۱۰۷۲-۱۰۹۲ م) او و چند تن ديگر از علما را براي تدوين «تاريخ و تقويم جلالی» به اصفهان فراخواند در اين زمان اصفهان مهم ترين شهر ايران و كائون سياست و معرفت در جهان اسلام شمرده مي شد. خيام براي مدتي ملازم و هم نشين ملك شاه، بزرگ ترين و قدرتمند ترين سلطان سلجوقي و مورد احترام فراوان وي بود. مي توان تصور كرد كه او طي قلمت خود در اصفهان با بزرگان دانش، دين و عرفان نيز مصاحبت و هم نشيني داشت. خيام زماني نيز در بغداد زندگي كرد. بي شك بغداد مهم ترين و معتبر ترين شهر در آن دوران بود كه تحت نفوذ فرهنگ و ديوان سالاري ايرانيان قرار داشت. خيام با سفرهاي خويش و مطالعه نوشته هاي انديشمندان و مجالست با بزرگاني چون ابوالعلاء معري، ابوعلی سینا و معاشرت با اندیشمندی مانند زمخشري، ابوالحسن بیهقی، امام محمد غزالی و ستایی بر گنجینه حکمت خود بی شمار افزود.

از مرگ فردوسی در خراسان مدت زیادی نگذشته بود که خيام در خراسان متولد شد؛ مهم ترين و بزرگي اندیشه عرفاني خيام حسرت گذشته پرشكوه ايران بود. در رباعي منسوب به وي آمده است:

آن قصر كه با جرخ همي زد پهلو
بر در گه آن شهان نهاندي رو
ديديم كه بر كنگره اش فاخته اي
بنشسته همي گفت كه كو كو، كو كو

با خواندن نوزده نامه خيام در می یابیم که وی تاریخ ایران باستان را نیک می دانسته و به داستان ها و آیین های پهلوانی ايرانيان تعلق خاطر داشته است. علت آن را نیز باید در خواندن شاهنامه فردوسی یا منابع ديگر در اين زمينه جست و جو كرد و تعلق خاطر وي از نقل قول هايي كه مي آورده، مشهود است؛ برای نمونه در نوزده نامه اش می نگارد: «آیین ملوک عجم ندر داد دادن و عمارت کردن و دانش آموختن و حکمت ورزیدن و دانایان را گرمی داشتن، همتی عظیم بوده است.» همچنین از میان یکصد و چند رباعي منسوب به خيام، در ۱۷ رباعي به شکل مستقیم و تقریباً به همین

اندازه به طور غیر مستقیم از فرملر و ابان ايران باستان (چه اساطیری و چه تاریخی) نام برده است که اول تمام این رباعیات از هستی است و آخرش از نیستی؛ شور و خستگی از خيام آثار زندگی به یادگار مانده و آنچه در دسترس است نیز موضوعات ریاضی، هندسه، نجوم و فلیب شلسی را در بر می گیرد که با تکیه بر آنها راه یافتن به گنه اندیشه او ممکن نیست. برخلاف بسیاری از اندیشمندان ديگر، خيام مجالي براي بحث و جدل نداشته تا از خلال اين گفتمان هاب توان به نکات دقیقی از اندیشه وی دست یافت. احتمالاً دليل اين کم سخني آن است كه يا شاگردی در خور نمی یافت که آنها را با او در میان بگذارد و با از جانب مفتیان خشک مذهب احساس خطر تکفیر می کرد، با این همه می دانیم که در مورد علوم و به خصوص نجوم با اندیشمندان عصر خود در تماس مکرر بوده و شاگردانش او را ترک نمی کردند. شاید مهم ترین هدف خيام شناخت «یستی» و «هستی» بوده از این رو در میان تمام علوم می که بر آنها اجتهاد داشت، نجوم را بیشتر می پسندید و دليل اين ادعا نیز صرف وقت بسيار براي دستيابي به اين «یستی و هستی» بود!

عاقبت خيام در سال ۱۱۲۱ میلادی چشم از جهان فرو بست؛ در حالی که نزدیک به ۸۰ سال عمر کرد و در تمام مدت زندگانی خويش دانشمندی مورد توجه حاکمان و محترم میان شاگردان بود. برای اولین بار در سال ۱۸۵۹ میلادی «دواردفیتز جرالد» بریتانیایی، رباعیات منسوب به خيام را به زبان انگلیسی ترجمه کرد که سهمی بزرگ در شناساندن خيام به غریبان دارد. جمله ای منتسب به «فیتز جرالد» در خصوص ترجمه رباعیات خيام وجود دارد که عمق فراوان این اشعار را می رساند: «شک دارم که جز ترجمه ای بس یکسویه از عمر خيام به دست داده باشم، لیکن آنچه من انجام می دهم فقط به صورت حبابی در سطح آب پدید می آید و می شکند» **D**

منابع

- ۱ احمدین عمرین علی نظامی عروضی سمرقندی (۱۳۳۱)، چهارمقاله به گوشش دکتر محمد معین قشقرات کنلیق روشی (زوار تهران)
- ۲ جوتی، عطاملک (۱۳۲۹)، تاریخ جهانگشای عبدالعزیز قزوینی جلد ۱ نشرات لیدن

۳ عمر خيام (۱۳۱۲) نوزده نامه به اهتمام مجتبی میثوی
کنلیق خانه کاو، تهران

سه گانه آب درخت و کوه

چرایی تقدس منظرین چشمه‌علی دامغان از کجاست؟

ایرانیان قدیم هر جا چشمه، درخت و کوهی را می‌دیدند آب را به‌عنوان مظهر حیات مقدس می‌شمرند و به همین دلیل آن را در طول سال‌ها حفاظت می‌کردند، چشمه‌علی دامغان نیز همواره منظر پی‌اک و مقدس برای آنها داشته است؛ گرچه کارکردهایش از نسلی به نسل دیگر و در طول تاریخ عوض شده باشد.

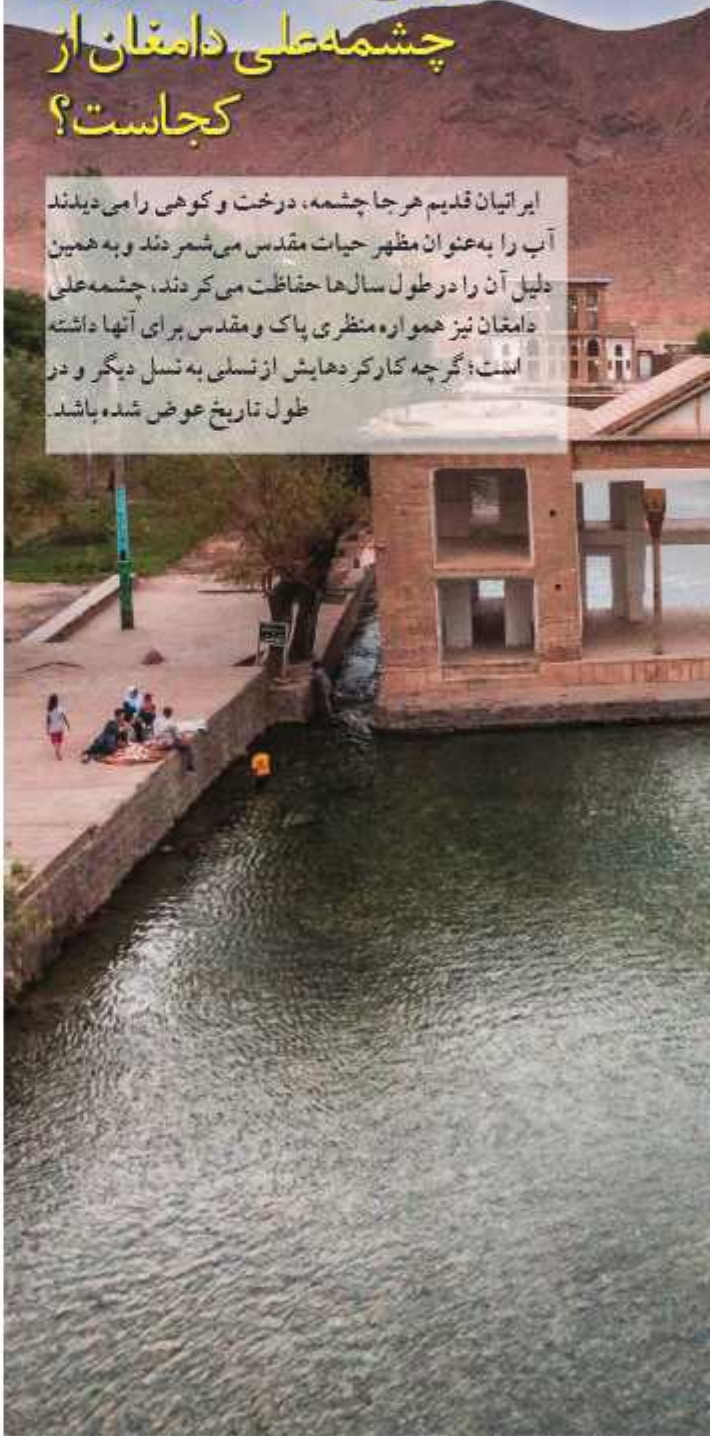

دکتر مریم دبیری

معمار منظر

یافته‌های تاریخی در مورد خطه دامغان حکایت از سکونت انسان و شهرنشینی

در این منطقه از پیش از اسلام تاکنون دارد که البته دوران طلایی آن، همزمان است با حکومت اشکانیان (۲۴۷ پیش از میلاد-۲۲۴ پس از میلاد) و پایتخت شدن شهر «صدروزاه» یا همان «دامغان». آثار برجای مانده از دوران پیش از اسلام در دشت دامغان و اطراف چشمه‌علی گواه این مدعاست؛ البته نام‌گذاری این مکان برگرفته از سنت دوران اسلامی است و این موضوع از دو جنبه درخور توجه است: «اول، اهمیت آن برای ساکنان سرزمینی که نام پیشوای اول شیعیان را بر آن گذاشته‌اند و دوم، نسبتی که در میان عقاید باستانی ایرانیان با نام‌گذاری مرتبط با امام علی (ع) هنگام تغییر دین ایرانیان رعایت شده است.» (منصوری، ۱۳۹۷: ۳). بسیاری از باورهای باستانی ایرانیان مرتبط با ایزد مهر در عصر اسلام، برای حفاظت از نابودی، با نام علی (ع) متبرک شدند تا پابرجا بمانند (مانند چشمه‌علی ری و چشمه مرتضی‌علی طبس). تعیین چشمه به‌عنوان یک منظر مهم سرزمینی، سنتی ایرانی است. نام‌گذاری اسطوره‌ای، احداث بناهای حاکمیتی در جوار چشمه، برقراری سنت‌های اجتماعی در ایام خاص و رواج باورهای افسانه‌ای در توصیف هویت آن، همگی از مظاهر شکل‌گیری و قوام منظر چشمه است. چشمه‌علی دامغان، اندامی طبیعی

است که به واسطه ویژگی‌های اقلیمی و جغرافیایی بسترش مظهر آب است. در گوشه و کنار ایران، به ویژه در فلات مرکزی آن، به چشمه‌ها، دریاچه‌ها و فلات‌های مقدسی برمی‌خوریم که پدیدآورندگان یا صاحبانشان پیامبران، امانان و ائمه اطهار هستند.

هنگام حرکت از شهر دامغان به سمت چشمه علی در مسیری قدم می‌گذاریم که می‌تواند نمایانگر تاریخ غنی دشت دامغان باشد. در این مسیر بقایای تاریخی وجود دارد که قدمت برخی از آنها به پیش از اسلام می‌رسد. فلاحی چون گردکوه، منصورکوه و مهرنگار که کارکرد آنها در دوران مختلف از عهد اشکانیان تا زمان حکومت اسماعیلیان و بعد از آن، از اهمیت سوق الجیشی این منطقه به‌عنوان مسیر ارتباطی کشور خبر می‌دهد؛ مسیری تاریخی که نقطه شروع آن چشمه علی (به‌عنوان منبع حیات و سرسبزی) و نقطه پایان آن تپه حصار (به‌عنوان کهن‌ترین نقطه شهرنشینی در این منطقه) است. براساس کاوش‌ها و باستان‌شناسی‌های صورت گرفته به دست پروفیسور «شمیت»، قدمت تپه حصار به ۵ هزار و ۹۰۰ سال پیش از میلاد مسیح (ع) می‌رسد. مجموعه نکات فوق حکایت از آن دارد که دشت دامغان محدودهای خوش آب‌وهوا و حاصلخیز در میانه رشته کوه‌های البرز و کویر مرکزی ایران بوده و به سبب موقعیت استراتژیک آن در خط سیر و حد فاصل بزرگراهی، از ادوار باستان شریان عمده تجارت و عبور و مرور و همچنین یگانه معبر طبیعی و مناسب برای اردوکنشی‌ها و عبور و مرور کاروان‌ها و جهانگردان به شمار می‌رفته است (غضنفری، کریمی، ۱۳۹۵).

در این میان، در فاصله حدوداً ۳۰ کیلومتری شمال غربی دامغان و در مسیر راه دامغان-کیاسرساری و در میان روستاهای آستانه و کلاته، دریاچه‌ای بسیار زیبا و طبیعی وجود دارد. چشمه علی دامغان، به‌عنوان سرچشمه تنها رودخانه دائمی شهر که آب آن از چشمه‌های کف دریاچه و از

کوه‌های اطراف سرچشمه می‌گیرد، نمونه‌ای از این فضاها مقدس است که قدمت آن به پیش از اسلام می‌رسد. مردم امروزی دامغان اینجا و این آب را مقدس می‌دانند، بر درخت چنار آن دخیل می‌بندند و بدن خود را در آن می‌شویند. در نظر آنان حتی ماهی‌های چشمه نیز مقدس‌اند و نباید آنها را خورد.

ساکنان این خطه علت جوشیدن آب از این نقطه را بر خورد سم دلدل، مرکب حضرت علی بن ابی‌طالب (ع)، دانسته‌اند. «یکی از آنها که در پای درختی کهن است و آب با فشار از آن می‌آید، می‌گویند سم دلدل حضرت علی بن ابیطالب علیه السلام در اینجا فرو رفته و آب بیرون آمده، قطعه سنگ بزرگی که روی آن نقشی هم دارد کنار این چشمه قرار دارد و درخت چنار کهنی که زائران چشمه‌علی به شاخه‌های آن قطعات پارچه گسره زده و به اصطلاح «دخیل» بسته‌اند. وجه تسمیه این چشمه را نیز همین دانسته‌اند.» (غضنفری و کریمی، ۱۳۹۵) به نقل از آرشیو میراث فرهنگی شهرستان دامغان، (۱۳۸۶). راه ارتباطی روستای آستانه با این مجموعه، علاوه بر جاده ارتباطی دامغان-مشهد، مسیر میان‌بر خاکی است که به دلیل رفت و آمدهای اهالی ایجاد شده و «گذر صلواتی» نام دارد. وجه تسمیه آن به دلیل باوری است که اهالی روستا به چشمه‌علی دارند. در ایام محرم مسیر حرکت دسته‌جات این روستا و روستاهای اطراف به مجموعه چشمه‌علی ختم می‌شود و مردم روستا نیز هنگام عبور از این مسیر خاکی، پس از رؤیت چشمه‌علی به منظور احترام ایستاده و صلوات می‌فرستند. براساس شواهد و قرائن موجود، چشمه‌علی مکانی مقدس بوده منتسب به حضرت علی علیه‌السلام؛ در حالی که حضرت علی (ع) هیچ‌وقت به ایران سفر نکرده است (میرشکرایی، ۱۳۸۲).

چشمه‌علی محلی است بسیار فرح‌انگیز و باصفا به حدی که مورد توجه فرمانروایان و سلاطین نیز قرار گرفته و از قدیم محل اردو و تفرجگاه آنان بوده است. از سلاطین

**تعیین چشمه
به‌عنوان یک منظر
مهم سرزمینی،
سنتی ایرانی
است نام‌گذاری
اسطوره‌ای،
احداث بناهای
حاکمیتی در
جوار چشمه،
برقراری سنت‌های
اجتماعی در
ایام خاص و
رواج باورهای
افسانه‌ای در
توصیف هویت آن،
همگی از مظاهر
شکل‌گیری و قوام
منظر چشمه است**

تصویر ۱ تصویر هوایی از چشمه‌علی دامغان می‌گردد. Joy Of Bathing In™ QajarKings' Summer Resort - Iran Front ۲۰۱۸*,Page

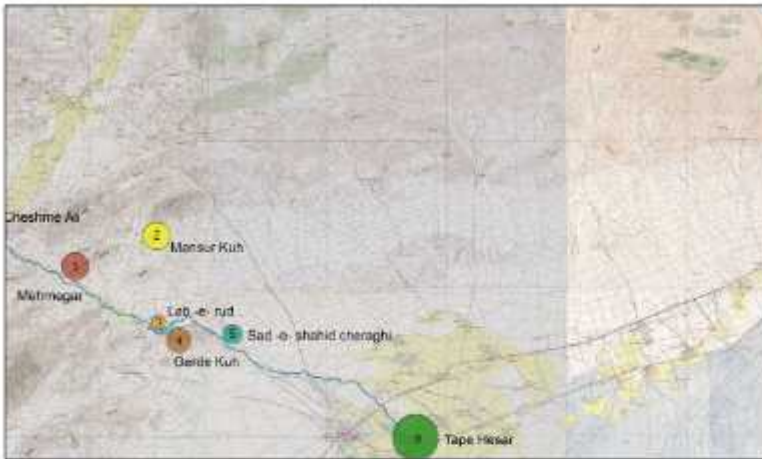
تصویر ۲ تصویر هوایی از چشمه‌علی دامغان می‌گردد. Joy Of Bathing In™ QajarKings' Summer Resort - Iran Front ۲۰۱۸*,Page

تصویر ۳ گوشک و چشمه‌های جوشیده از چشمه‌علی دامغان

ساخته و در مواقع مخصوصی آنجا اقامت کرده‌اند. «ناصرالدین شاه» نیز به سال ۱۲۸۳ هجری در راه سفر به خراسان، چند روزی در چشمه‌علی اقامت کرده که مردم دامغان وقایع جالبی از آن ایام نقل می‌کنند. اینیه‌ای که آقامحمدخان و فتحعلی شاه قاجار در

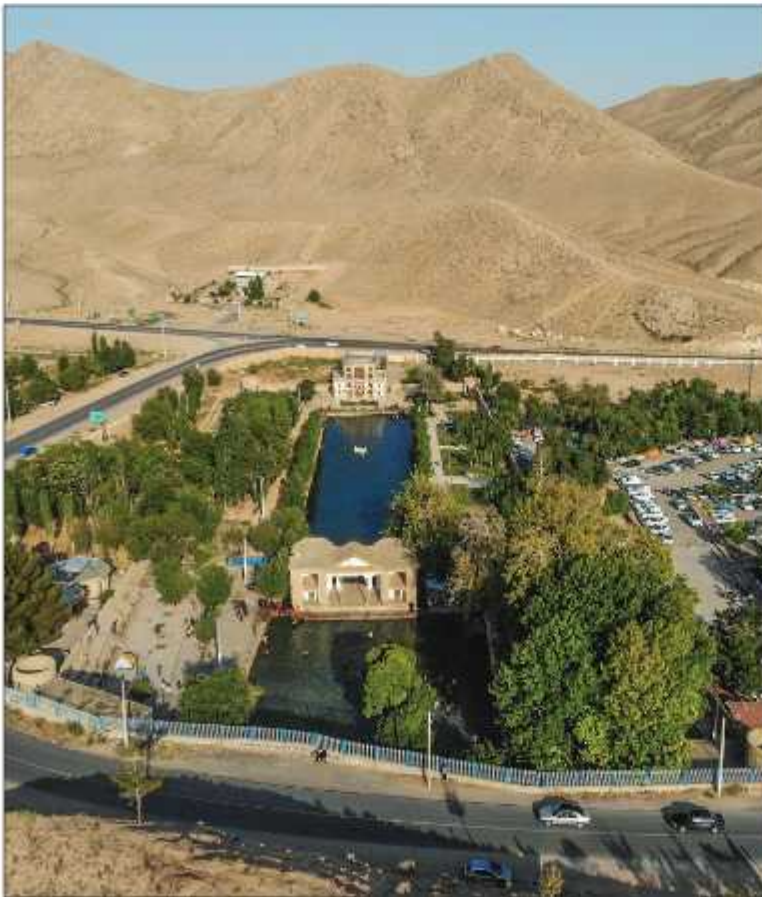
ایرانی، پادشاهان قاجار بیش از دیگران به چشمه‌علی توجه داشته‌اند. «آقامحمدخان (۱۷۴۲-۱۷۹۷ م)» و مخصوصاً «فتحعلی شاه (۱۷۷۲-۱۸۳۴ م.)» (که محل تولدش نیز در شهر دامغان بوده است)، اینیه و عمارات مهم و زیبایی در چشمه‌علی

تصویر ۴ مسیر تاریخی حرکت از دامغان به سمت چشمه‌علی، عناصر شاخص و تاریخی به شرح ذیل است: ۱- قلعه مهرنگار ۲- قلعه منصورکوه ۳- بند آب بختان ۴- قلعه گردکوه ۵- سد شهید چراغی ماکند (غفلتری، کریمی، ۱۳۹۵)

تصویر ۵ آب‌تنی در چشمه‌علی دامغان ماکند: Joy Of Bathing In* QajarKings' Summer Resort - Iran Front ۲۰۱۸*, Page

الملک الجبار، ابوالنصر فتحعلیشاه قاجار خلدالله ملکه، بعزم تسخیر و تدمیر فرقه ضاله اوزبکیه ماوراءالنهر از دارالخلافه تهران شقه گشا گردیده، این مکان دلافرورز مخیم خیام ظفر انجام پادشاهی شد، رای صواب نمای پادشاهی تعلق پذیر گردید که در این منزل ارم مماثل عمارتی ساخته آید که راهروان را از تاب آفتاب پناه و از رنج راه آرامگاه باشد و وقف شرعی نمودند. این عمارت دلگشا را بسر کار فیض آثار حضرت صاحب الامر صلوات الله علیه و علی ابائه الطاهرین فی سنه ۱۲۱۷ و تاریخ منظوم این است:

خسرو انجم چشم فتحعلیشه آنکه هست
آسمان او را مطبوع و روزگار او را دلیل

آن شهنشاهی که در نظم جهانداری ندید
چشم گردونش نظیر و دیده عقلش عدیل

دولت از عدلیت باقی، منت ایزد را که هست
بیر بقای دولت او، عدل او محکم دلیل

شاکی از قسمت نیایی هیچکس را تا بدهر
همت او رزق مخلوقات را آمد کفیل

چون بعزم ماوراءالنهر شد از ری سوار
پادشاهی دل قوی، از یاری رب جلیل

چشمه علی بنا کرده اند، عبار تند از: ۱) قصر فتحعلی شاه که وسط دریاچه چشمه علی بنا شده و آب از چهار طرف آن را احاطه کرده است، ۲) مسجد فتحعلی شاه در قسمت غربی محوطه با بنایی ساده و بی پیرایه، ۳) ساختمان دیگری در قسمت جنوبی محوطه چشمه علی در کنار نهر آب که در زمان نوشتن این مقاله در حال تخریب گزارش شده است و ۴) ساختمان قلعه مانندی در قسمت غربی و بر فراز تپه که احتمالاً از آثار دوره قاجار و جایگاه نگهبانان بوده است. (نجانی، ۱۳۴۶). در قصر فتحعلی شاه، وقفنامه بنا در ۹ سطر در سمت مشرق و تاریخ منظوم در سمت مغرب تالار روی دو سنگ «مرمر» به خط نستعلیق نوشته شده است که بیان آن به نقل از (نجانی، ۱۳۴۶: ۵۴۴-۵۴۵) خالی از لطف نیست.

«درحینى که رايات ظفر آیات
نصر تعلّامات پادشاه عدالتپناه و شاهنشاه
گردونبارگاه، قهرمان الماء و الطین،
ظل الله فی الرضین، المؤید بتأییدات

کرد منزل اندر این فرخنده جای باصفا
شد ز فیض مقدمش این چشمه رشک سلسبیل

گشت پابرجا در نکو و وقتی و نیکو ساعتی
از همایون حکمتش این دلکش بنای بی بدیل
دور نه از خجلت این دلگشا منزل کشد
این منقش قصر زنگاری اگر بر چهره نیل

جست اتمام و رقم زد بهر تاریخ «هما»
«این بنا قصر جنان وین چشمه آب سلسبیل»

نمونه‌های فراوانی در حیطه جغرافیایی دشت مغان یافت شده که به خوبی نمایانگر تفکرات و اعتقادات گذشته مردم منطقه است و ریشه بسیاری از باورهای امروز آنها را روشن می‌کند. در کنار اشیای مکشوفه از تپه‌حصار، باورهای موجود در مورد قنات «فی خار» واقع در روستایی در ۲۰ کیلومتری دامغان، باورهای مربوط به چشمه «بادخان» که به احتمال بسیار همان چشمه‌علی دامغان است، وجود گنبد «چهل دختران» و نژتینات به کاررفته روی آن در شهر دامغان، به روشنی روایتگر اساطیری هستند که در تاروپود زندگی مردمان این دشت تنیده شده است. برای مردمانی که زندگی‌شان با طبیعت گره خورده، کشاورزی و حاصلخیزی دشت، برکت و رشد و نمو، به نزول باران و جوشیدن آب از دل چشمه‌ای وابسته است که سرچشمه تنها رودخانه دائمی دشت است. همچنین بررسی یافته‌های موجود در تپه‌حصار و روشن شدن اعتقادات ایشان این فرضیه را به ذهن متبادر می‌کند که شاید این چشمه از زمان حضور لسان در این دشت

و شکل‌گیری سکونت و به واسطه نقش ویژه خود در حیات مردمان این منطقه، مقدس بوده است (غضنفری و گرمی، ۱۳۹۵).

این عناصر طبیعی به دلیل نقش ویژه طبیعت در زندگی ایرانیان باستان، مقدس شمرده شده‌اند و برای حفظ و نگهداری آنها الهه و خدایانی در نظر می‌گرفتند. از ایشروست که هر جا چشمه، درخت و کوهی را می‌دیدند که از آن، آب به عنوان مظهر حیات می‌جوشید، آن را مقدس می‌شمردند و به همین دلیل آن را در طول سالها حفاظت می‌کردند. تقدس آب در دوران پیش از اسلام سبب شده است که بسیاری از کارکردهای تقدس‌گونه آن در اذهان مردم زنده بماند و چون مغایرتی با آداب اسلامی نداشتند، پس باید با ظرف جدید هماهنگی می‌شدند. در این شرایط اگرچه دیگر چشمه و آب به خودی خود نمی‌توانست مقدس باشد، با اطلاق روایاتی تلاش می‌کردند این مکان در طول دوران، مقدس باقی بماند. آنچه اهمیت دارد این است که چشمه‌علی دامغان همواره منطری پاک و مقدس خواهد ماند؛ گرچه کارکردهایش از نسلی به نسل دیگر و در طول تاریخ عوض شده باشد ▶

فهرست منابع

۱. مصوری، سیدامیر (۱۳۹۷) چشمه‌علی مجله مظهر، ۱۰ (۴۳): ۳.
 ۲. نجاتی، رحمت‌الله (۱۳۴۶) چشمه‌علی دامغان نشر به یقین ۲۳۴: ۵۴۶-۵۴۵.
 ۳. غضنفری، پروانه و گرمی، میرزا (۱۳۹۵) چشمه‌علی دامغان و علل تقدس آن مجله باغ نظر ۱۳ (۴۲): ۵۷-۶۶.
 ۴. میرشکرایی، محمد (۱۳۸۲) انسان و آب در ایران کتاب ماه هنر.
 ۵. صدقات کیش، جمشید (۱۳۸۲) فتاوی‌های مقدس ایران کتاب ماه هنر، (۵۷ و ۵۸): ۴۲-۳۴.
۶. Joy of Bathing In Qajar Kings' Summer Resort - Iran Front Page [WWW Document], ۲۰۱۸ URL <https://ifpnews.com/joy-of-bathing-in-qajar-kings-summer-resort/> (accessed ۵۲۷۲۲)

پانویس

۱. Erich Schmidt (archaeologist)
۲. یکی از فتاوت‌های جاری بخش آباد فی خار نام دارد و هرگاه باران نمی‌باریده و آب

فتات کم می‌شده، زنان روستا یکدیگر را خیر کرده و یک روز را برای شیلان (غذا) دادن بر سر فتات معین می‌کرده‌اند مراسم عیناً مشابه یک عروسی روستایی است، همراه با سرودها و موسیقی محلی، اما در اینجا داماد فتات است روز موعود و انواع خوراکی یکی به نام «شیلان» و دیگری «هسو» تهیه می‌کند پیش از پخته شدن و سفره انداختن، پیرزنی را که در روستا محبوبیت دارد، انتخاب کرده و یکی از زنان مؤمن روستا، او را به عقد فتات درمی‌آورد و پیرزن بعد از عقد در آب همان فتات آب تنی می‌کند (صدقات کیش، ۱۳۸۲: ۳۴)

۳. این بنا داخل شهر دامغان قرار دارد اطلاق نام چهل دختران به این بنا و وجود یک سلسله سواتیسکا در نژتینات دین تادویرج نشان از آیین باورهای مهری دارد.

میهمانِ گل‌ها

آیین سنتی گل‌غلتان در استان سمنان

جای جای ایران زمین
آکنده از سنت‌ها و
آیین‌هایی است که با
روح و جان انسان‌ها

عجین شده است و حکایت از روح لطیف و
سرشت پاک‌اندیش ایرانیان دارد.

فصل بهار در نقاط مختلف ایران با عطر
گل‌های زیبا معطر می‌شود. مردم در این
مناطق برای جمع‌آوری برگ گل، آیین‌های
زیبایی دارند که یکی از آنها «گل‌گلستان»
نام دارد.

استان سمنان با توجه به موقعیت
جغرافیایی و اقلیمی کویری‌اش، در
فصول مختلف سال شاهد برپایی آیین‌ها و
جشن‌های گوناگونی است و در فصل بهار و
هم‌زمان با رویش گل‌های محمدی، مراسم
گل‌گلستان در برخی شهرهای این استان
اجرامی شود.

محسن تهماسبی‌زاده راوندی
دیر هیئت تحریریه مجله دیپلمات

مراسم گل‌گلستان یکی از معروف‌ترین آیین‌های استان سمنان
است و برای نوزادان یک‌ساله یا کوچک‌تر از سوی اقوام
نزدیک مانند مادر، عمه و مادربزرگ انجام می‌شود.

◀ مراسم گل‌گلستان

گل‌گلستان یکی از معروف‌ترین آیین‌های استان سمنان است.

این آیین برای نوزادان یک‌ساله یا کوچک‌تر از سوی اقوام نزدیک مانند مادر، خاله، عمه و مادربزرگ انجام می‌شود. در گذشته آیین گل‌گلستان بیشتر در شهرهای مختلف شهرستان دامغان اجرا می‌شد و خاستگاه این مراسم به شهر دامغان و امیریه برمی‌گردد، اما امروزه در شهرهای دیگر سمنان مانند میامی، شاهرود، کلانته خبیج و دیزج هم اجرا می‌شود. آیین گل‌گلستان در سال ۱۳۸۹ به‌عنوان اولین میراث معنوی استان سمنان و به نام شهر امیریه به ثبت ملی رسید؛ البته این مراسم در شهرهای کاشان، خراسان رضوی و گناباد نیز برگزار می‌شده و قدمتی صدساله دارد.

◀ زمان برگزاری آیین گل‌گلستان

برگزاری مراسم گل‌گلستان هم‌زمان با رویش گل محمدی شروع می‌شود و در شهرها و مناطق مختلف، جزئیات متفاوتی دارد. در برخی مناطق مراسم به مناسبت تولد یک‌سالگی نوزاد اجرا می‌شود و در بعضی دیگر، برای نوزادانی که اولین بهار عمر خود را می‌گذرانند؛ در مناطقی نیز گل‌گلستان بعد از دهمین روز تولد برپا می‌شود (گاه برخی از خانواده‌ها که از زمان تولد نوزاد خود در فصول دیگر اطلاع دارند، از قبل گل‌های محمدی را جمع‌آوری و در یخچال نگهداری می‌کنند تا بعد از دهمین روز تولد، این مراسم را اجرا کنند) به‌طور کلی این آیین به‌منظور گرمی‌داشتن اولین بهار تولد نوزاد است.

◀ نحوه اجرای آیین گل‌گلستان

در روزهای قبل از اجرای مراسم، زنان فامیل اول صبح به باغ‌های گل محمدی می‌روند و با ذکر صلوات و خواندن ابیاتی، این گل‌ها را برای اجرای مراسم جمع‌آوری می‌کنند. در مرحله بعد تیغ و گلبرگ‌ها از گل جدا و داخل پارچه‌ای به رنگ روشن (اصولاً سفید) ریخته می‌شود.

خود را کنار پارچه قرار می‌دهند. در انتهای مراسم از مهمان‌ها با چای، شیرینی و شربت پذیرایی می‌شود. بعد از پایان مراسم، مادر نوزاد گلبرگ‌ها را در سایه خشک و برای آینده فرزند نگهداری می‌کند. اگر نوزاد پسر باشد، گل‌ها را داخل سجاده و لباس دامادی‌اش قرار می‌دهند و اگر دختر باشد، گل‌ها بین سجاده جهیزیه

سپس نوزاد به حمام برده می‌شود (که اصولاً مادر بزرگ نوزاد این کار را انجام می‌دهد)؛ در برخی مناطق روی دست نوزاد حنای می‌گذارند، بعد از حمام، تن او را خشک می‌کنند و در میان گل‌های روی پارچه قرار می‌دهند و روی نوزاد گلبرگ می‌ریزند. سپس اعضای خانواده چهار طرف پارچه را می‌گیرند و با صلوات و شعرخوانی، نوزاد را در میان گلبرگ‌ها می‌غلتانند و تطهیر می‌کنند. بعد از اینکه نوزاد را روی زمین می‌گذارند، مهمان‌ها هدایای

قرار داده می‌شود.

◀ علت برگزاری گل غلتان

در باور مردم این منطقه، غلتاندن نوزاد در میان گل‌های محمدی باعث نشاط و طراوت و دور ماندن نوزاد از بیماری و زشتی‌هایی شود. گل غلتان به علت طراوت گلبرگ‌ها، از پوست نوزاد محافظت می‌کند.

و او را شاداب و خندان نگه می‌دارد.

پنجیدن نوزاد در پارچه سفید و غلتاندن در گلبرگ به مانند غسل تعمید در ادیان دیگر است. البته این رسم به یک افسانه قدیمی ایرانی به نام «گل خندان» برمی‌گردد که در آن انسان‌های پاک و مقدس تولد یک نوزاد را نوید می‌دهند. شاید گل غلتان، همان آیین گل خندان باشد؛ یعنی نوزادی که به دنیا می‌آید با خود برکت و خوشبختی برای خانواده‌اش به همراه می‌آورد ▶

رویدادستان

چند صفحه پیش رو اخبار مراسم و مناسبت‌های دیپلماتیک است که نمایندگی‌های مقیم تهران طی دو ماه ابتدایی سال ۱۴۰۱ برگزار کردند.

۱۴۰۱-۰۲-۱۸

مراسم روز ملی قانون اساسی جمهوری لهستان در تهران برگزار شد

مراسم روز ملی قانون اساسی جمهوری لهستان و هشتادسالگی ورود پناه‌جویان لهستانی جنگ جهانی دوم به ایران در تالار وحدت تهران برگزار شد.

مراسم روز ملی قانون اساسی جمهوری لهستان و هشتادسالگی ورود پناه‌جویان لهستانی جنگ جهانی دوم به ایران، شامگاه یکشنبه ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۱ برابر با ۸ می ۲۰۲۲ با حضور زینگیو راتو وزیر امور خارجه لهستان، علی باقری معاون سیاسی و سعید خطیب‌زاده سخنگوی وزارت امور خارجه و جمعی از مهمانان سیاسی در تالار وحدت تهران برگزار شد.

مراسم چهل و نهمین روز استقلال و روز ملی جمهوری خلق بنگلادش در تهران برگزار شد. مراسم چهل و نهمین روز استقلال و روز ملی جمهوری خلق بنگلادش در هتل پارسیان تهران برگزار شد. مراسم چهل و نهمین روز استقلال و روز ملی جمهوری خلق بنگلادش روز دوشنبه ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۱ برابر با ۹ می ۲۰۲۲ در هتل پارسیان تهران برگزار شد. گفتنی است، حمیدرضا علایی طباطبایی معاون سازمان توسعه تجارت ایران مهمان این مراسم بود.

۱۴۰۱-۰۲-۱۹

مراسم روز ملی اروپا در تهران برگزار شد

مراسم روز ملی اروپا در محل اقامتگاه سفیر فرانسه برگزار شد.

مراسم روز ملی اروپا روز دوشنبه ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۱ برابر با ۹ می ۲۰۲۲ با حضور تمامی کشورهای عضو اتحادیه اروپا مقیم در مقر اقامتگاه سفیر فرانسه در تهران برگزار شد. در این مراسم پیمان سعادت دستیار وزیر و مدیرکل غرب اروپا و عبدالمجید مظفری رئیس نهادهای اروپایی به نمایندگی از وزارت خارجه حضور داشتند.

۱۴۰۱-۰۲-۲۵

سی امین سالگرد روابط دیپلماتیک جمهوری قرقیزستان و جمهوری اسلامی ایران به میزبانی مؤسسه فرهنگی اکو برگزار شد

سی امین سالگرد روابط دیپلماتیک جمهوری قرقیزستان و جمهوری اسلامی ایران در محل مؤسسه فرهنگی اکو برگزار شد.

آیین گرامیداشت سی امین سالگرد روابط دیپلماتیک جمهوری قرقیزستان و جمهوری اسلامی ایران روز یکشنبه ۱۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۱ برابر با ۱۵ می ۲۰۲۲ در محل مؤسسه فرهنگی اکو برگزار شد.

گفتنی است، حسن شیخ الاسلامی رئیس مرکز مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و خسرو ناظری دبیرکل سازمان همکاری اقتصادی (اکو) از جمله مهمانان حاضر در این مراسم بودند.

مراسم بزرگداشت روز جهانی زبان پرتغالی در تهران برگزار شد

مراسم بزرگداشت روز جهانی زبان پرتغالی در محل اقامتگاه سفیر برزیل برگزار شد. مراسم بزرگداشت روز جهانی زبان پرتغالی روز دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱ برابر با ۱۶ می ۲۰۲۲ در محل اقامتگاه سفیر برزیل در تهران برگزار شد. در این مراسم عیسی کاملی دستیار وزیر امور خارجه و مدیرکل آمریکا و رضا نظر آهاری مشاور وزیر امور خارجه به نمایندگی از وزارت امور خارجه حضور یافتند.

انتصابات در آغاز بهار

سفرای جدید منصوب شده در جمهوری اسلامی ایران

آنچه در ادامه خواهید دید مربوط به رفت و آمد سفرای نمایندگی‌های خارجی مقیم جمهوری اسلامی ایران در ۲ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۱ است.

۱۴۰۰-۰۶-۱۰

تقدیم رونوشت استوارنامه سفرای جدید بلاروس (دمیتری کالتسوف)، سوئیس (کریستین دوسی)، اتریش (ولف دبتریش هایم)، سریلانکا (ویشوانات آپونسو) و بریتانیا (سایمون شرکلیف) به دکتر امیر عبداللہیان

اتریش

سوئیس

بلاروس

بریتانیا

سریلانکا

۱۴۰۰-۰۷-۰۴

دریافت استوارنامه سفرای جدید بریتانیا، اتریش، سریلانکا و بلاروس توسط رئیس‌جمهور محترم

اتریش

اتریش

اتریش

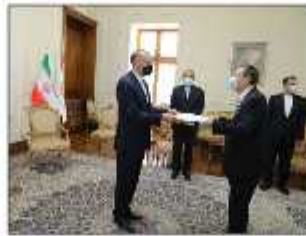

اتریش

تقدیم رونوشت استوارنامه سفرای جدید قرقیزستان (تورداقون صدیقاف)، اسپانیا (آنخل لوسادا قرناندس)، هلند (یوهانس ماریامولن)، قبرس (آندریاس پگوزویس)، آذربایجان (علی علیزاده)، فنلاند (کاری کاهیلودوتو) و بلژیک (جیان مارکوریترزو) به دکتر امیر عبداللهیان

میسر ماس

میسر ماس

میسر ماس

میسر ماس

میسر ماس

میسر ماس

میسر ماس

تقدیم اعتبارنامه‌های رئیس دفتر صندوق کودکان و هماهنگ کننده جدید ملل متحد (رابین ناندی، واشتفان پریرتر) به دکتر امیر عبداللهیان

میسر ماس

میسر ماس

۱۴۰۰-۰۸-۰۳

دریافت استوارنامه سفرای جدید سوئیس، قرقیزستان، بلژیک، فنلاند، قبرس و جمهوری آذربایجان توسط رئیس‌جمهور محترم

قبرس

قزاقستان

سوئیس

جمهوری آذربایجان

بلژیک

فنلاند

۱۴۰۰-۰۸-۰۹

تقدیم رونوشت استوارنامه سفرای جدید نیوزیلند (میلتونگا والس) و واتیکان (آندری یوزوویچ) به دکتر امیرعبداللهیان

واتیکان

نیوزیلند

۱۴۰۰-۰۹-۰۱

تقدیم رونوشت استوارنامه سفرای جدید ارمنستان (آرسن آواکیان) و برونی دارالسلام (اسماعیل عبدالمناب) به دکتر امیرعبداللهیان

ارمنستان

برونی

۱۴۰۰-۰۹-۰۲

دریافت استوارنامه سفرای جدید نیوزیلند، واتیکان، هلند و اسپانیا توسط رئیس جمهور محترم

اسپانیا

نیوزیلند

واتیکان

هلند

۱۴۰۰-۱۰-۱۶

تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر جدید الجزایر (علی عروج) به دکتر امیر عبداللہیان

جزایر

۱۴۰۰-۱۱-۰۴

دریافت استوارنامه سفیر جدید برونی دارالسلام و الجزایر توسط رئیس جمهور محترم

جزایر

برونئی

۱۴۰۰ ۱۱ ۱۸

تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر جدید فلسطین (خانم سلام زواوی) و کوپا (آلبرتو گونزالس کاسالس) به دکتر امیرعبداللہیان

تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر جدید فلسطین (خانم سلام زواوی) و کوپا (آلبرتو گونزالس کاسالس) به دکتر امیرعبداللہیان

تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر جدید کوپا (آلبرتو گونزالس کاسالس) به دکتر امیرعبداللہیان

۱۴۰۰ ۱۱ ۱۹

دریافت استوارنامه سفرای جدید کوپا و فلسطین توسط رئیس جمهور محترم

دریافت استوارنامه سفرای جدید کوپا و فلسطین توسط رئیس جمهور محترم

دریافت استوارنامه سفرای جدید کوپا و فلسطین توسط رئیس جمهور محترم

۱۴۰۰ ۱۱ ۲۴

تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر آکروڈیته ایرلند (خانم سائینا مک گینس) به رئیس جمهور محترم
تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر آکروڈیته ایرلند (خانم سائینا مک گینس) به دکتر امیرعبداللہیان

تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر آکروڈیته ایرلند (خانم سائینا مک گینس) به رئیس جمهور محترم

تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر آکروڈیته ایرلند (خانم سائینا مک گینس) به دکتر امیرعبداللہیان

۱۴۰۰ ۱۲ ۱۸

تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر جدید ویتنام (لوتوئنگ کوئوک هوئی) به دکتر امیرعبداللہیان

تقدیم رونوشت استوارنامه سفیر جدید ویتنام (لوتوئنگ کوئوک هوئی) به دکتر امیرعبداللہیان

تقدیم رونوشت استوارنامه سفرای جدید لتونی (پتریس وایواریس)، نپال (ناپاس آدهیکاری)، برونڈی (زار تاتورواریه بیکهباکو)، مونته‌نگرو (پرشا کاسترانویچ)، استونی (آنلی کوک) به دکتر امیر عبداللہیان

نپال

برونڈی

مونته‌نگرو

استونی

لتونی

دریافت استوارنامه سفرای جدید ارمنستان، برونڈی، لتونی، نپال، مونته‌نگرو و استونی توسط رئیس جمهور محترم

نپال

برونڈی

ارمنستان

استونی

لتونی

برونڈی

موسسه
مطالعات
معماری
تهران

A photograph of a museum gallery. The ceiling is a complex grid of white and blue decorative panels. The floor is made of large, light-colored square tiles. Several black, fluted columns are arranged in a row, each supporting a glass display case. To the right, there is a dark wall with a grid of small, illuminated rectangular openings. The lighting is soft and focused on the display cases.

نمایش بی نظیر رنگ و شیشه

موزه آبگینه و
سفالینه‌های ایران در
قلب پایتخت

تهران، قلب تپنده ایران و شهری مدرن با «جاذبه‌های گردشگری» فراوان است که نماینده هنر، فرهنگ و تمدن چندحزارساله این کشور شمرده می‌شود. به‌عنوان یکی از برجسته‌ترین جاذبه‌های این شهر، می‌توان به «موزه آبینگنه و سفالینه‌های ایران» اشاره کرد.

معرفی

موزه آبینگنه و سفالینه‌های ایران، خانه‌ای تاریخی مربوط به دوره قاجار بوده که در فهرست میراث ملی (۱۹۹۸) نیز به ثبت رسیده است.

این موزه که در یک عمارت آجری هشت‌ضلعی در باغی به مساحت بیش از ۷۰۰۰ مترمربع قرار گرفته است، در اوایل دوره پهلوی اول، به دستور احمد قوام (قوام‌السلطنه) ساخته شد و مدتی نیز به‌عنوان سفارت مصر و افغانستان کاربری داشت. سپس به دفتر فرح پهلوی فروخته شد، اما سرانجام در سال ۱۹۷۵ به موزه تبدیل شد. این بنا با چهارچوب‌های چوبی، پله‌ها و آجرهای مثبت‌کاری به سبک معماری دوران سلجوقیان تزئین شده است. آثار برجسته این موزه متعلق به دو دوره است: یکی، سبک غربی مربوط به دوره قوام و دیگری، آینه‌کاری‌های طبقه دوم متعلق به دوران قاجار. پنج سالن موزه (تالار بلور، سالن مینا، سالن صدف، تالار لاجورد، تالار زرین‌فام) به دو بخش آثار هنری پیش از اسلام و پس از اسلام تقسیم شده‌اند. طبقه اول به آثار دوران پیش از اسلام اختصاص دارد. همچنین سفالینه‌های مربوط به هزاره اول و سایر آثاری که اروپاییان در قرون هجدهم و نوزدهم به این موزه اهدا کردند، در راهروی این طبقه نگهداری می‌شوند. مهم‌ترین آثار باستانی و سفالینه‌های کشف‌شده شامل سفالینه‌های رنگی و میناکاری‌های مربوط به قرون چهارم و پنجم میلادی است.

اطلاعات عمومی

زمان بازدید: ۹ تا ۱۷ ساعت

مدت بازدید: ۱ تا ۱۲ ساعت

روزهای تعطیل: دوشنبه

تعطیلات سالانه: تعطیلات رسمی و روزهای سوگواری عمومی

آدرس: تهران، نرسیده به خیابان جمهوری اسلامی، خیابان سی تیر، پلاک (۵۹)، موزه آبینگنه و سفالینه‌های ایران.

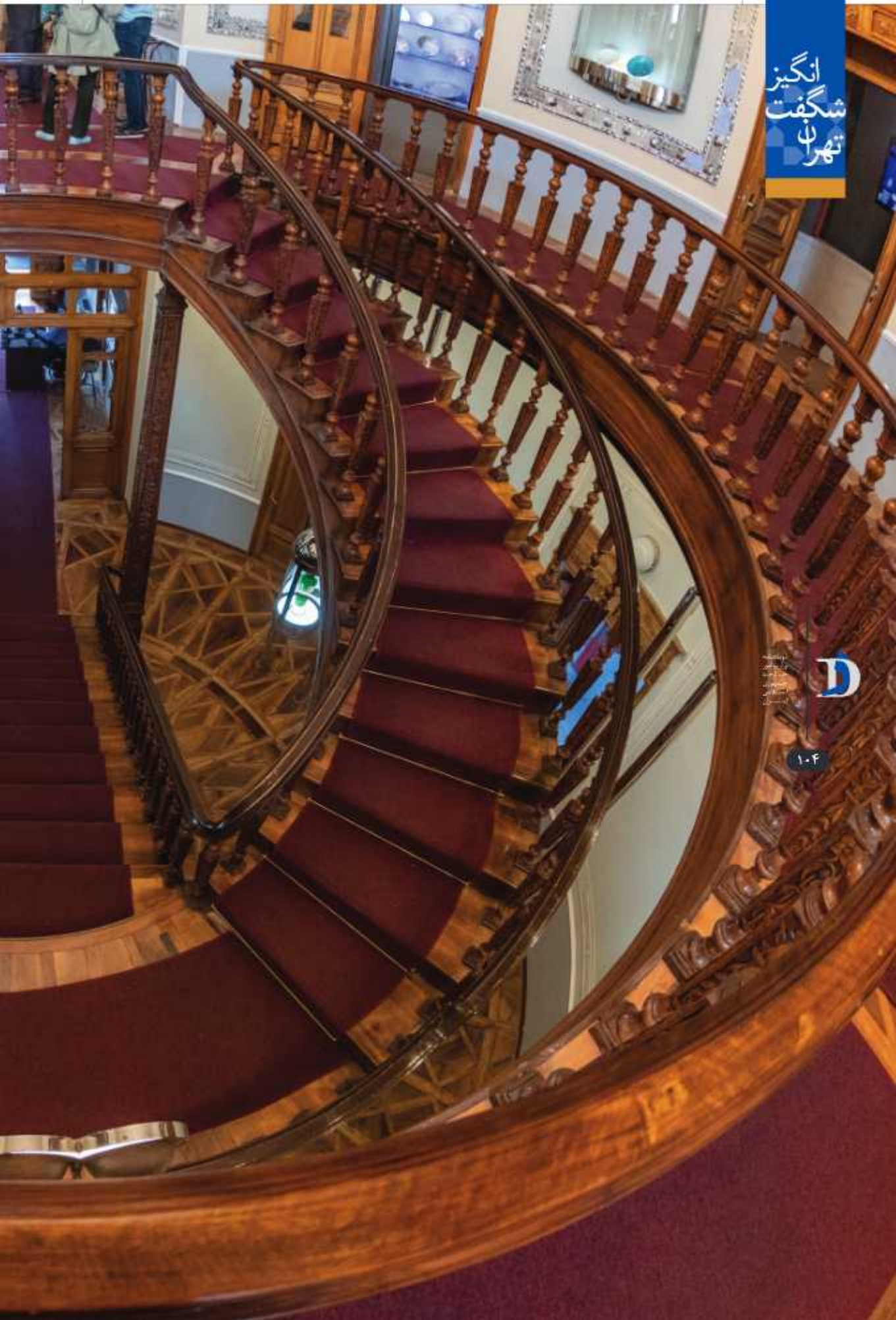
پیشنهادها

از دیگر اماکن تاریخی و جاذبه‌های دیدنی شهر تهران که به این موزه نزدیک است، می‌توان به خزانه جواهرات ملی، موزه ملی ایران، موزه هنرهای ملی ایران، خانه موزه استاد ابوالحسن صبا، موزه ارتباطات و پارک شهر اشاره کرد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود علاقه‌مندان هنگام بازدید از موزه آبینگنه و سفالینه از آنها نیز بازدید کنند **D**

۲۸ سال خواهر خواندگی

تهران و ۱۸ خواهر خوانده از سراسر جهان

از آنجایی که در اکثر زبان‌های دنیا کلمه شهر مونث محسوب می‌شود، عبارت پیوند خواهر خواندگی برای توصیف این قرارداد مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مفاد این قراردادها موضوعات فرهنگی، اقتصادی و بازرگانی و اخیراً ورزشی را شامل می‌شود، رونق و رواج گردشگری بین دو شهر خواهر خوانده و نامگذاری متقابل نام خیابان‌هایی به نام شهر خواهر خوانده از جمله نتایج اعلام خواهر خواندگی شهرها است. در اینفوگرافی نام کشور و سالی که پایتخت این کشور با شهر تهران خواهر خوانده شده است را می‌بینید.

28 Years of Sister City Relationship

Tehran and 18 Sister Cities from Different Parts of the World

Since in most languages the word "city" is categorized as a female, so the term "sister city relationship" is used to describe the links between cities.

The contents of these agreements include cultural, economic, trade and recently sports issues. Expansion of tourism between two sister cities and reciprocally naming a street in each city after the other city are the outcomes of this sisterhood. At the infographic, you can find the name of the country and the year in which the sister city relationship was established with its capital.

تیمارهای
معماری
و
فرهنگی
سال اول
فروردین
۱۳۹۵